

Bättre och enklare regler

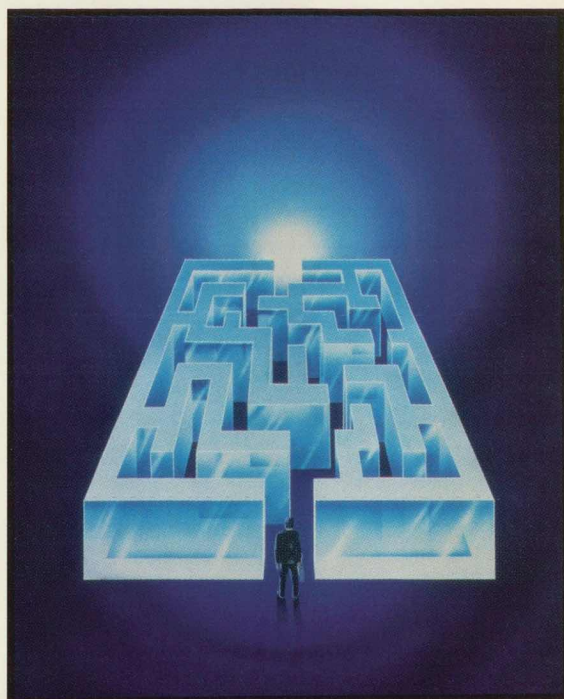
Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2015

National Library
of Sweden

Bättre och enklare regler

Statens offentliga utredningar
1997:186
Närings- och handelsdepartementet

Bättre och enklare regler

Småföretagsdelegationens rapport 1
Stockholm 1997

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress: Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-690 91 91
Ordertel: 08-690 91 90
E-post: fritzes.order@liber.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och Varför. Statsrådsberedningen, 1993.

– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.

Broschyren kan beställas hos:

Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Distributionscentralen
103 33 Stockholm
Fax: 08-405 10 10
Telefon: 08-405 10 25

Norstedts Tryckeri
Stockholm 1998

ISBN 91-38-20799-0
ISSN 0375-250X

Förord

SMÅFÖRETAGSDELEGATIONEN överlämnar härmed sin första rapport "Bättre och enklare regler". Rapporten innehåller förslag om förbättringar och förenklingar på områden där många småföretag upplever hinder eller överdriven byråkrati. Den baserar sig på en bred inventering av problem och på en dialog med myndigheter, näringslivet och fackliga organisationer. Det finns i delegationen en bred samlad kompetens kring dessa frågor. Ledamöternas egna erfarenheter och nätverk har därför varit en viktig utgångspunkt. Gemensamt för de förslag som tagits fram och nu presenteras är att de av företagen själva upplevs som mycket angelägna och att vi inte ser några tunga hinder mot att de genomförs. Förslagen innebär att onödigt krångel tas bort och att livet förenklas för småföretagen.

Delegationen kommer under våren att lägga fram fler förslag till konkreta regelförenklingar. Delegationen kommer även att lägga en delrapport om hur regelförenklingsarbetet bör organiseras i framtiden.

Under våren 1998 kommer delegationen också att lämna delrapporter om:

- Kompetensförsörjning i småföretag
- Småföretags tillgång till information om bl.a. stödformer, forskning, regler
- Riskkapitalförsörjning för småföretag
- Social ekonomi och system för nätverkssamverkan mellan småföretag

Vår avsikt är att även inom dessa områden lämna konkreta förslag baserade på företagets prioriteringar i dialog med dessa samt ledamöternas egna erfarenheter och nätverk. Inom många områden kommer delegationens viktigaste uppgift vara att lyfta fram problem och initiera lösningar eller föreslå processer som leder till ett mer positivt förhållningssätt gentemot småföretag.

Viktigt är också att småföretagsperspektivet – till nytta för alla företag – är en prioriterad utgångspunkt för arbetet i hela statsapparaten liksom inom kommuner och landsting. Även i denna del återkommer vi med förslag under våren.

I Småföretagsdelegationen ingår följande ledamöter: Gunilla Almgren, Erling Bergkvist, Gunnar Erlandsson, Camille Forslund, Sune Halvarsson, Stina Hubendick, Per-Olof Jönsson, Jan Krylborn, Gunnel Mohme, Anitra Steen, Bengt-Arne Vedin och Birgitta Ytterström. Delegationen har i arbetet med denna rapport biträtt av experterna Yvonne Fredriksson, Staffan Sandström, Mathias Ternell och Charlotte Zackari, samtliga från Närings- och handelsdepartementet. Inom delegationens sekretariat har Björn Jansson och Martin Hammarström svarat för arbetet med rapporten. För redaktionell utformning och utskrift har Kerstin Svensson svarat.

Delegationen föreslår att regeringen förverkligar förslagen i denna rapport.

Stockholm i december 1997
Småföretagsdelegationen

Mats Johansson
Ordförande

Innehåll

	sid
Inledning	
Småföretagsdelegationens förslag	
1 Snabbare patent	13
2 Patentskydd för enklare uppfinningar	14
3 Datalagstiftningen bör ges en mindre byråkratisk utformning	15
4 Inför enhetligt beräkningsunderlag för ersättningarna i de allmänna försäkringarna	16
5 Slopas onödigt uppgiftslämnande till försäkringskassan	16
6 Klargör arbetsgivarens rehabiliteringsansvar	17
7 Beskattning av tjänstebilar bör schabloniseras	19
8 Enklare registrering av företag	20
9 F-skattsedel	21
10 Förenklad självdeklaration för egenföretagare	23
11 Slopas skattetillägg för fel i momsredovisningen	25
12 Lättnader i företagets uppgiftslämnande till myndigheter	25
13 Storleksgräns för uppgiftslämnande till SCB	26
14 Uppgifter till lägenhetsregister	27
15 Förenkling av tullprocedurerna	28
16 Slopas avgifter och byråkrati kring den obligatoriska ventilationskontrollen	29
17 Slopas lagen om obligatorisk platsanmälan	31
18 Punktlighetsmål i myndighetsutövningen	31

19	Prövning av kommunal kompetens att driva affärsverksamhet	33
20	Avreglera förordnandet av ordningsvakter	35
21	Slopa behovsprövning för tandläkare	37
22	Fritt val i barn- och ungdomstandvården	38
23	Serviceboende för funktionshindrade bör bli konkurrensneutralt	39
24	Avreglera biluthyrningen	40
25	Avreglera långväga busstrafik	40
26	Marknadsanpassa regelsystemet för tolkning	42

Bilagor

Bilaga 1:	Förslag i remissvaren	43
Bilaga 2:	Småföretagsdelegationens hearing den 24 oktober 1997	85
Bilaga 3:	Småföretagsdelegationen	121

Inledning

Vårt uppdrag

Småföretagsdelegationen har i uppdrag att identifiera problem och föreslå åtgärder för att undanröja onödiga hinder för etablering och tillväxt i småföretag.

Vi började arbetet vid årsskiftet 1996/97 med att inledningsvis kartlägga och sammanställa kunskapen om mera betydande problem för småföretagen. Snart organiserade vi oss kring fem huvudfrågor: regelförenkling, social ekonomi – småföretag i samverkan, tillgänglighet till information, kompetensutveckling samt kapitalförsörjning. Denna första rapport rör området regelförenkling.

Vår syn på småföretagen

Vi anser det nödvändigt att anlägga ett dynamiskt perspektiv på arbetet med regelförenkling, ett perspektiv som kopplar ihop regelförenklingen med tillväxt i ekonomin och ökad sysselsättning. Småföretagen har i våra ögon en nyckelroll för att höja välfärden. Detta hänger samman med att de bidrar till att hålla konkurrensstrycket uppe på marknaden. Betydelsen av ett sådant tryck understyks i våra direktiv.

Småföretagsdelegationen ser en mångfald av småföretag som en omistlig och starkt vitaliserande del av det marknadsekonomiska systemet. Vi ser att många nya och växande småföretag skapar utrymme för nya idéer och insatser. De motverkar de koncentrativtendenser som finns i ekonomin.

Vi anser därför att det är av största vikt att förhindra att regler i onödan skapar etablerings- och tillväxthinder för småföretagen. De småföretag som tillåts växa ger särskilda fördelar för vår ekonomi i form av bl.a. stordriftsfördelar och exportkraft. Regler kan ses som statsmakternas sätt att skydda olika aktörer i marknadsökonomi. Varje enskild regel kan säkert motiveras. Det är det totala regeltrycket som är skadligt för företagsamheten, speciellt som det oftast är små företag som kommer i kläm i regeldjungeln. Regler tar en orimligt och oproportionerligt stor del av småföretagets tid i anspråk. Det lilla företaget kan inte som det stora hålla sig med specialkompetens på olika områden. Att det dessutom finns ett samband mellan Sveriges problem med långsiktig

tillväxt och effekterna av vissa offentliga regleringar har uppmärksamats av olika regeringar sedan 1980-talet.

Under 1990-talet har intresset för småföretagen ökat kraftigt, både i Sverige och i EU i övrigt. Vi ser behovet av nya arbetstillfällen, egentligen arbetsmarknadsläget, som huvudförklaringen till detta förändrade stämmningsläge. Det finns en ökad förståelse för småföretagarens begränsade resurser att sätta sig in i alltför detaljerade regelverk och möjlighet att ägna tid åt rapportering som inte ger något tillbaka till företaget. Det finns också en ökande förståelse för att regler, som inte åsamkar ett stort företag några större besvär, i ett mindre företag kan fordra uppbyggnad av kompetens och system som dramatiskt höjer kostnaderna för företagets administration. Samtidigt är det viktigt att inte på regelområdet införa sådana undantag för småföretag som skapar tröskeeffekter och tillväxthinder. Lättnader för företag under viss storlek kan föra med sig att ett företag drar sig för att växa över gränsen. Vi förordar därför inte några särregler för småföretag.

Vårt arbete

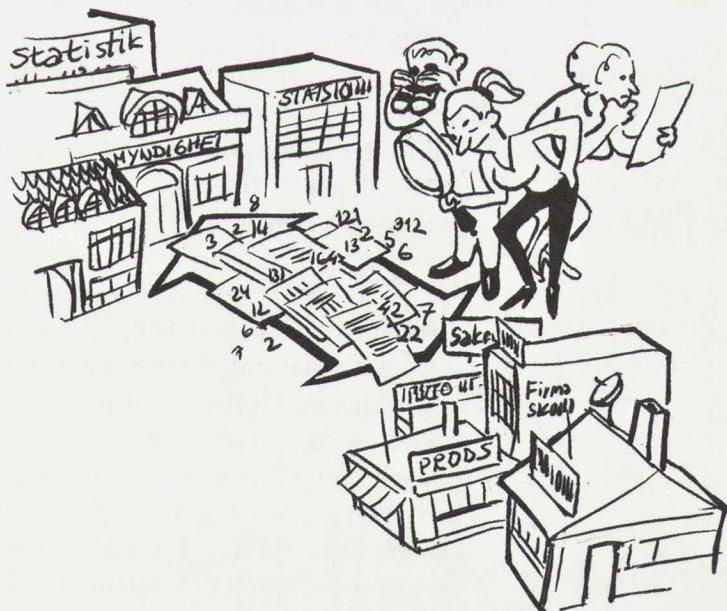
Med detta synsätt på småföretagens betydelse har det varit naturligt för oss att under vårt arbete göra utspel för kartläggning och kraftsamling i fråga om de små företagens problem på regelområdet.

Småföretagsdelegationen har i ett upprop våren 1997 inbjudit departement, myndigheter och intresseorganisationer att lämna förslag till regelförenklingar. Uppropet hörsammades framför allt av företagarnas egna intresseorganisationer som ingav utförliga listor med förslag till förändringar. Några statliga myndigheter har som huvuduppgift att bevaka olika aspekter av företagandets villkor. Till dem hör t.ex. Konkurrensverket och NUTEK. Delegationen har också fått ett stort antal förslag från dessa myndigheter. Flera departement har redogjort för pågående utrednings- och beredningsarbete, där småföretagens villkor särskilt uppmärksammas. Närings- och handelsdepartementet har på ett förtjänstfullt sätt löpande tillfört förslag och synpunkter, från experter i delegationen och genom kontinuerliga informella kontakter. Några myndigheter har valt att redovisa pågående översyner av sitt regelverk och har därvid framhållit hur man nu arbetar för ytterligare förenklingar. Ett mindre antal myndigheter har strukit under att rättssäkerhetsaspekter och kvalitetskrav måste väga tyngre än hänsynen till småföretagens situation. I några fall har uppropet lett till krav på tydligare regler. Detta gäller inte minst i de fall där man upplever att reglerna hotar den enskilde företagarens rättssä-

kerhet. Här talar vi således inte om regelförenkling utan snarare om rättvisare regler.

Vi har sänt ut en sammanställning av förslagen på en informell remiss (se bilaga 1). Denna skickades till dels samma instanser som fick uppropet, dels fackliga organisationer. På så sätt har möjligheter getts att kommentera de förslag som kommit in från andra. Delegationen har därmed stimulerat en diskussion hos t.ex. lönta-garnas organisationer kring de förslag som väckts från arbets-givarsidan. Det är därför inte förvånande att delegationen i detta skede fått tämligen utförliga synpunkter från t.ex. LO. Det är också viktigt att understryka att den större delen av de förslag som inkommit inte är renodlade regelförenklingar, där en enklare regel ändå skulle leda till samma mål. Tvärtom, en god del av förslagen har en laddning av ideologisk och intressepolitisk natur. Kring en ambition att förenkla onödigt komplicerade regler är det inte svårt att skapa politisk uppslutning. Men när det handlar om att göra en rimlig avvägning mellan olika politiska mål och intressen skapar detta en situation där varje förskjutning åt något håll riskerar att leda till en debatt om vinnare och förlorare.

Småföretagsdelegationen anser emellertid att det vore olyckligt om ett sådant förenklat perspektiv skulle användas när våra förslag utvärderas. Vi vill anlägga ett såväl historiskt som dynamiskt perspektiv för att driva denna diskussion mot nya insikter och slutsatser. Dagens regelverk är ett arv från historiska ställningstaganden till olika problem och intressen. Vissa av de problem som föranlett

reglerna har minskat i förekomst och betydelse. I några fall kan orsakerna bakom problemen ha reducerats i betydelse och kanske till och med undanröjts. Inte minst har en höjd utbildningsnivå, och därmed en större förmåga att självständigt ta ansvar, ökat förutsättningarna för regelverk som ser mer till att avsett resultat uppnås, än att det sker i detalj enligt en ordning som stipuleras i offentliga regler. Så har t.ex. förståelsen för miljö- och säkerhetskrav gjort det möjligt att starkare betona vem som är ansvarig, mer än hur arbetet skall utföras.

I avvägningarna mellan olika mål och intressen är det ofta både konstruktivt och riktigt att hävda en kritisk rationalism; att olika alternativ bör värderas efter en samhällsekonomisk kalkyl. Det finns inom delegationen emellertid en förståelse för att vissa ställningstaganden baserar sig på absoluta värden; att vissa värden inte kan tillåtas bli adderade och relativiserade. Till dem hör givetvis omsorgen om människors liv och hälsa, men inte bara i dessa fall; absoluta värden, inte minst uttryckta i termer av rättigheter och skyldigheter, återkommer ofta i lagstiftningen. En diskussion om möjligheterna att göra en rationell kalkyl inrymmer därmed ofta en etisk bedömning. Det är därför inte alltid lätt att entydigt uttala sig om ett förslag skulle leda till ökad välfärd. Slutligen kan motsatta intressen ta sig uttryck i en diskussion med olika bedömningar av betydelsen av skilda reglers hinder för tillväxt. Den part som upplever sig som vinnare tenderar att överdriva betydelsen, och den part som upplever sig vara förlorare försöker hitta stöd för att den aktuella regeln mycket väl går att förena med framgångsrik näringsverksamhet. Debatten fokuserar därför ofta mer på tillförlitligheten i bedömningarna av regelns betydelse, än på den mer grundläggande frågan om regeln ger ett positivt eller negativt incitament för småföretagen.

Det dynamiska perspektivet kopplar ihop avreglering med tillväxt i ekonomin samt ökad sysselsättning. Det dynamiska perspektivet är också det som vägleder delegationen i synen på regler som inte är konkurrensneutrala eller som skyddar monopol. Under de senaste årtiondena har kunskaperna om den offentliga sektorns funktionssätt ökat dramatiskt. Forskningen har gjort framsteg och analysen har förfinats. Inte minst gäller detta synen på den offentliga sektorns olika roller: reglerande, finansierande, producerande, fördelande och utövande tillsyn. Mål-medel analys har ofta lett fram till slutsatser där den offentliga sektorn har avträtt produktionsmonopol, men ändå upprätthållit viktiga mål genom att formulera regler, ge styrande subventioner och utöva tillsyn. För närvarande pågår diskussionen om den offentliga sektorn inte

bara skall avträda monopol, utan helt lämna producerande uppgifter. Många av de förslag som inkommit till oss har handlat om just detta: offentlig anbudsupphandling av tjänster som traditionellt utförts i egen regi.

Småföretagsdelegationen genomförde den 24 oktober 1997 en hearing med representanter för departement, myndigheter och intresseorganisationer (se bilaga 2). Denna hearing har fått stor uppmärksamhet i massmedia och delegationen har lyckats föra upp flera av de frågor som kommit fram genom uppöppet på det offentliga samtalets dagordning.

Denna rapport är således ett av flera uttryck för resultatet av delegationens arbete med regelförenkling. När delegationen genom rapporten nu sammanfattar diskussionen kring ett antal av de förslag om regelförenkling som kommit fram bör det framhållas följande.

Delegationens uppdrag är inte att framlägga helt färdiga förslag till nya och förenklade regler. Flera av delegationens förslag behöver därför beredas ytterligare. Det får inte tolkas som ett uttryck för försiktighet, utan skall ses för vad det är – en medveten och självklar begränsning i delegationens arbete. Det hade inte varit möjligt att täcka in alla de områden som tas upp i rapporten, om delegationen samtidigt skulle ha lämnat förslag till ny lagtext. Detaljerade ändringsförslag kräver i regel stora arbetsinsatser och resurser samt tar lång tid i fråga om varje enskilt område. Att söka arbeta fram sådana förslag skulle förlama vår möjlighet att verkamt arbeta för en nyordning som kan skapa praktiska resultat av betydelse. Med våra förslag vill vi starta förändringsprocesser. I dessa är det möjligt att låta olika intressen komma till tals och ta till vara nya insikter och erfarenheter som bör påverka de enskilda regelsystemens utformning eller tillämpning.

Vi har i enlighet med vårt uppdrag identifierat ett betydande antal regelområden där det finns stora problem för småföretagen. På vissa av dessa områden är det möjligt att relativt snabbt komma fram till ett ställningstagande. Dessa presenteras i denna rapport. Andra regelproblem som kommit fram är mer komplexa. Till dessa återkommer vi under våren 1998.

Våra generella iakttagelser på detta stadium av arbetet är följande.

Vi bedömer att problemen för småföretagsutvecklingen sannolikt är alltför komplexa för att kunna lösas genom att man begränsar sig till att identifiera ett antal problemområden när det gäller regelsystem samt vidta åtgärder kopplade till dessa. Detta sammanhänger med att den regelmassa som berör företagen är oer-

hört stor. Även sektorsåtgärder på ganska bred front blir därmed något av punktinsatser i förhållande till regelområdets storlek. Vi bedömer vidare att hittillsvarande skilda insatser för regelreformer inte förslår när man vill få till stånd betydande förändringar och en snabbare takt i arbetet. I dagens läge behövs det mer än någonsin nya kraftfulla åtgärder också för regelreformer för att främja tillväxten och öka arbetstillfällena.

Mot denna bakgrund har vi i vår analys kommit fram till att det krävs både sektorsvisa förändringar i ett kortare perspektiv och – därutöver – en långsiktig strategi för arbetet med regelförenkling.

Denna rapport innebär inte att Småföretagsdelegationen lämnar dessa frågor bakom sig. Vi avser att under 1998 lämna fler regelförenklingsförslag. Vi tror dock att Sverige, för att komma tillrätta med den ständigt ökande regelmassan, behöver en långsiktig strategi för att systematiskt och varaktigt minska regelmassan. Det är vår avsikt att presentera ett förslag till en sådan strategi i en kommande rapport under våren 1998. I detta arbete avser vi bl.a. att uppmärksamma institutionella förhållanden, regelproduktionens organisation samt frågor om kommunikation och information.

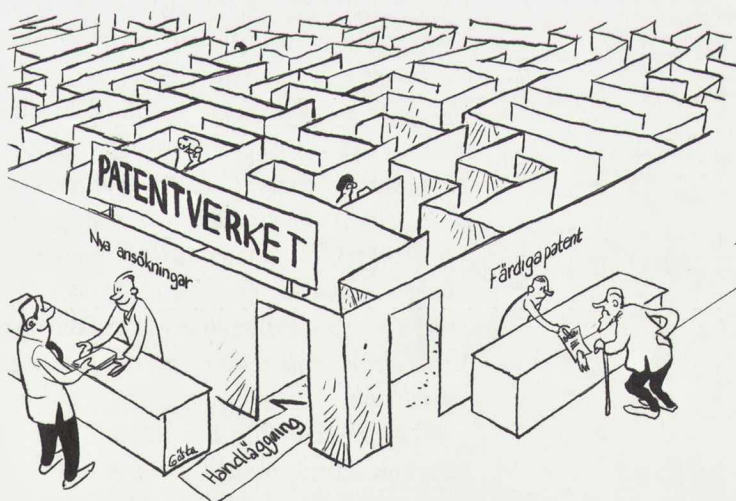
Förslag

Snabbare patent

Främjandet av innovationer är självfallet en viktig del av en politik för ökad tillväxt. Många mindre företag skapas kring ett begränsat antal unika innovationer. Patentinstitutet är av stor betydelse för att skydda den unika innovationen under den period som den utvecklas tekniskt och kommersiellt.

För en stor del av patentärendena noteras emellertid mycket långa handläggningstider. Detta har kritiserats av Företagarnas Riksorganisation, som bland annat pekar på de kostnader som väntetiden åsamkar den sökande. Det handlar inte minst om räntekostnader på nedlagda investeringar. Men det handlar självfallet också om likviditet. Om avståndet mellan nedlagd investering och intjänande är långt, riskerar företaget att hamna i likviditetsbrist. Konkurrensverket har understrukt att handläggningstiderna för patentärenden även har betydelse för de innovativa företagens konkurrensmöjligheter. Viktigt är också att kostnaderna för att ta och upprätthålla patent kan hållas så låga som möjligt.

En av orsakerna till utsträckta handläggningstider är den komplexitet som präglar patentinstitutet. Patent- och registreringsverket

understryker att den svenska lagstiftningen är utformad och tillämpas i harmoni med internationella konventioner. Långa handläggningstider är heller inte ovanliga i andra länder som anslutit sig till dessa konventioner. Men det kan konstateras att handläggningstiderna varierar kraftigt och att de i många fall minskats dramatiskt med nya arbetsmetoder. EU-kommissionen har uttalat som sin ambition att verka för en förenklad hantering i hela Europa.

Läkemedelsverket hanterar en lagstiftning som liknar patenträtten. Läkemedelsverket är internationellt ledande när det gäller korta handläggningstider. Genom tillämpning av flödesanalys har verket kunnat reducera handläggningstiden, utan att det krävt mer resurser eller äventyrat rättssäkerhet och kvalitetskrav.

Småföretagsdelegationen föreslår att regeringen ger Riksrevisionsverket i uppdrag att granska handläggningstiderna hos Patent- och registreringsverket samt se över kostnaderna för att erhålla och upprätthålla patent. I nästa regleringsbrev till PRV bör regeringen ställa krav på en redovisning av hur verket varaktigt kan sänka handläggningstiderna och hur man skaffat kompetens för att säkra detta mål.

Patentskydd för enklare uppfinningar

Livscykeln för nya produkter blir allt kortare. I tolv av EU:s femton medlemsländer har man valt att möta behovet av ett snabbarare, enklare och billigare skydd för kortlivade produkter med ett särskilt bruksmönsterskydd. Det är, förutom Sverige, Storbritannien och Luxemburg som valt att avstå från denna lösning. Företagarnas Riksorganisation menar att det framför allt är de små företagen som har behov av detta. Konkurrensverket hävdar rakt motsatt uppfattning, dvs. att ett sådant skydd främst skulle nyttjas av stora företag, till men för de små och medelstora företagen.

Frågan har behandlats i den statliga Bruksmönsterutredningen (dir. 1989:62) som lades ned eftersom det ansågs att det inte fanns något intresse för ett sådant skydd i Sverige. Konkurrensverket menar att det inte framkommit ytterligare behov sedan utredningen behandlade frågan. Företagarnas Riksorganisation har vidhållit sin uppfattning.

EU-kommissionen har också förordat denna typ av skydd i en grönbok – Bruksmodellskydd (Com (95) 370 final, Green Paper on the Protection of Utility Models in the Single Market). Detta är en viktig orsak till det breda genomslaget i EU-länderna. PRV

har i ett brev till Småföretagsdelegationen (dnr 97/55) uttalat en avvaktande hållning till bruksmodellskydd. Aspekter på konkurrens mellan företag i olika EU-länder har ännu inte varit föremål för ingående analys av Konkurrensverket.

Småföretagsdelegationen föreslår att ett enklare skydd för uppfinningar efter den modell som förordas i EU:s grönbok Bruksmodellskydd införs i Sverige.

Datalagstiftningen bör ges en mindre byråkratisk utformning

Datalagen (SFS 1973:289, omtryck 1992:446) reglerar dataregister som innehåller personuppgifter. Den som ansvarar för registret betalar en årlig licensavgift till Datainspektionen. I vissa fall krävs även ett särskilt tillstånd.

Datalagen tillkom vid en tidpunkt då de datorer som förekom vanligtvis användes för administrativa rutiner och statistik. Datorerna hanterade ofta stora personregister och många människor var oroliga för att data i olika register skulle samköras så att myndigheter och företag skulle kunna ha näst intill alla fakta samlade om en person. Lagen tillkom för att värna den personliga integriteten.

Sedan lagens tillkomst har datorernas användningsområde vidgats väsentligt och antalet datorer mångdubblats i och med persondatorernas intåg. I stort sett varje persondator har filer som skulle kunna klassas som personregister. Tiotusentals registerprogram har installerats på persondatorerna utan att användarna ens haft en tanke på att personregister kräver licens. Varje normalt företag har register över kunder, anställda och leverantörer. Långt ifrån alla företag följer lagen och ansöker om licens hos Datainspektionen. Tillsynen av de företag som anmält register är minimal. Risken är liten att de som bryter mot lagen skall upptäckas och än mindre riskerar de att lagföras.

Mot bakgrund av dessa problem är det därför glädjande att en ny lagstiftning om personuppgifter förbereds. Det förslag till lag som nu bearbetas för en proposition till riksdagen är huvudsakligen att betrakta som ett försök att snabbt uppfylla kraven i ett EG-direktiv. Ambitionen är enligt Småföretagsdelegationens mening inte tillräckligt stark när det gäller att direkt genom skrivningar i lagtexten tillvarata möjligheterna till förenklingar.

Vidare är Småföretagsdelegationen förvånad över att inte några beräkningar redovisats av de kostnader som de föreslagna reglerna kommer att medföra för de 100 000-tals företag som berörs.

Småföretagsdelegationen föreslår att regeringen i det fortsatta arbetet med den nya personuppgiftslagstiftningen ser till att den svenska hanteringen av EG-direktiven inte blir mer byråkratisk än absolut nödvändigt. Den bör dessutom aktivt påverka EU till en mer tidsenlig och företagervänlig lagstiftning på området.

Inför enhetligt beräkningsunderlag för ersättningarna i de allmänna försäkringarna

Det finns ett beräkningsunderlag för sjukförsäkringen och ett annat för arbetsskadeförsäkringen. Om ett sjukfall klassas om till arbetsskada måste försäkringskassan göra om beräkningen, vilket ofta medför att företagen belastas med frågor om t.ex. vilka kostnadsersättningar som utgivits. Det vore onekligen en förenkling om ersättningen i båda fallen baserades på den verkliga inkomsten under de senaste fem åren.

Reglerna för sjukförsäkringen har ändrats under de senaste åren medan reglerna har behållits i arbetsskadeförsäkringen, detta i avvaktn på den översyn som för närvarande sker av arbetsskadeförsäkringen (dir. 1997:91). Den särskilde utredaren skall redovisa sitt uppdrag den 30 januari 1998.

Småföretagsdelegationen föreslår att samma beräkningsunderlag används i båda försäkringarna. Delegationen tar inte ställning till hur samordningen bör ske. Regeringen bör klargöra att arbetsskadetredningen är oförhindrad att föreslå förändringar även i sjukförsäkringslagen om detta gagnar samordningen.

Slopa onödigt uppgiftslämnande till försäkringskassan

Sjuklöneperioden omfattar de första 14 dagarna av ett sjukfall. Under denna period betalar arbetsgivaren sjuklön till den anställde. Först därefter utbetalas sjukpenning från försäkringskassa. För personer som omfattas av det särskilda högriskskyddet gäller särskilda regler.

Det finns en önskan från många företagare att sjukfrånvaro som täcks av arbetsgivaren under sjuklöneperioden inte skall behöva rapporteras till försäkringskassan. Värdet för arbetsgivaren av denna inrapportering är minimalt. Däremot har samhället ett välgrundat intresse av en tillförlitlig statistik över sjukskrivningar och hälsoläge. Intresset är självfallet extra stort när ersättningsnivåer och incitamentssystem undergår så kraftiga förändringar som för närvarande. Statistiken har inget egenvärde, utan utgör underlag

för slutsatser om behovet av ytterligare förändringar i regelsystemet.

Det är dock viktigt att påpeka skillnaden mellan rapportering som underlag för enskilda utbetalningar och rapportering som underlag för statistik. För statistiken kan urvalsundersökningar vara helt tillräckliga. Det är också viktigt att påpeka att endast ca 30 procent av de kortvariga sjukfallen rapporteras. Det ger knappast ett tillförlitligt underlag för att bedöma de korta sjukdomsfallens utveckling. Det finns tvärtom anledning att misstänka att de svarande företagen inte är representativa för hela populationen och att statistiken därför innehåller systematiska fel. Slutsatsen blir att rapporteringen är onödigt byråkratisk och att den innebär ett meningslöst merarbete för både försäkringskassorna och företagen.

I sjuk- och arbetsskadekommitténs betänkande En allmän och aktiv försäkring vid sjukdom och rehabilitering (SOU 1996:113) presenterades två alternativa förslag vad gäller information om den korta sjukfrånvaron, dvs. sjukfrånvaro under sjuklöneperioden. Det första innebär att informationsinsamlingen utökas, det andra utgör en kombination av dagens system och ett urvalssystem. Kommittén föreslog att Statistiska Centralbyrån (SCB) skulle ta fram ett sådant kombinationssystem.

Arbetskyddsstyrelsen och Riksförsäkringsverket fick i juni 1997 i uppdrag att i samråd med SCB utarbeta ett system som täcker samhällets behov av information om frånvaron under sjuklöneperioden och arbetsskador. Särskilt de små företagens uppgiftslämnarbörda skulle beaktas. I uppdraget konstaterades att statistiken över hälsoläget, sjukskrivningarna och kostnaderna för den korta sjukfrånvaron behöver förbättras.

Småföretagsdelegationen föreslår att företagens obligatoriska uppgiftslämnande upphör. Delegationen föreslår vidare att totalundersökningen avseende sjukskrivningar och hälsoläge ersätts med urvalsundersökningar och att undersökningar av kostnader för sjukfrånvaron inkluderas vid behov. Vid en viss nivå på urvalet blir materialet endast marginellt mer tillförlitligt av att fler respondenter tillförs. De medel som anslås för denna typ av undersökningar används sannolikt bättre om urvalsundersökningen kompletteras med fördjupande intervjuer och analyser av data i materialet. Delegationen anser att det vore en ren produktivitetstförlust att hålla fast vid metoden med totalundersökningar.

Klargör arbetsgivarens rehabiliteringsansvar

Arbetsgivarna har givits ett långtgående åtgärds- och kostnadsansvar för rehabilitering av anställda. Självfallet har arbetsgivaren större

förutsättningar än försäkringskassan att upptäcka tecken på ohälsa hos de anställda. Arbetsgivaren kan också enklare se vilka förändringar som kan genomföras på arbetsplatsen för att underlätta den anställdes situation.

Kompetensen i rehabiliteringsfrågor, som i hög grad dessutom är en resursfråga, är emellertid mycket ojämnt spridd bland arbetsgivarna. Det är framför allt de mindre företagen som har svårt att upprätthålla underlag för särskilda tjänster inom företaget som handhar dessa frågor.

SAF menar att ansvaret för en anställds rehabilitering borde avgränsas till de åtgärder som kan vidtas på arbetsstället och att i övrigt respektive försäkring skulle täcka utrednings- och kostnadsansvaret. Socialstyrelsen å sin sida anser emellertid att arbetsgivarens ansvar inte bör begränsas, eftersom detta skulle minska arbetsgivarens intresse för tidig rehabilitering.

En vanlig facklig synpunkt är att arbetsgivaren måste ta ansvar för de konsekvenser som dålig arbetsmiljö och säkerhet leder till. De menar därför att arbetsgivaren bör behålla sitt rehabiliteringsansvar.

AGRA-utredningen (dir. 1990:90) har fått i uppdrag att utreda arbetsgivarens åtgärds- och kostnadsansvar vid rehabilitering. De fackliga organisationerna, bland andra LO, är representerade i utredningens referensgrupp. Utredningen skall lämna sitt förslag den 30 januari 1998. Utredningen skall bl.a. föreslå vid vilken tidpunkt arbetsgivarens ansvar skall inträda och hur långt detta ansvar skall sträcka sig. Den skall vidare belysa företagens olika förutsättningar att fullgöra ett rehabiliteringsansvar beroende på företagets storlek. Den skall även undersöka övervägande om sanktionsmöjligheter om företaget inte tar sitt ansvar. Slutligen skall gränsen mellan det rehabiliteringsansvar som åligger arbetsgivaren och det som i första hand ankommer på försäkringskassan utredas.

Småföretagsdelegationen har varit i kontakt med utredningen och vill till denna understryka vikten av att företagen upplever rehabiliteringsansvaret som rättvist; att företagets arbetsmiljö på något sätt har en betydelse för problemets uppkomst och även dess lösning. Det bör klargöras att arbetsgivaren inte bör ha något ansvar för sådana skador som arbetstagaren fått på sin fritid och således ej kan ha ansvaret för större rehabiliteringsutredningar om arbetstagaren. Det får inte vara så att en effekt av detta ansvar blir att arbetsgivaren vid anställnings ingående väljer bort sådana personer som har ärftligt påbrå, på annat sätt är disponerade för sjukdom, har behandlats för missbruk med risk för återfall eller utövar idrott.

Småföretagsdelegationen föreslår att den särskilde utredaren speciellt beaktar de mindre företagens begränsade möjligheter att hålla sig med särskild kompetens i rehabiliteringsfrågor. Delegationen poängterar vidare att rehabiliteringsansvaret bör definieras på ett sådant sätt att det upplevs som rättvist och skapar incitament snarare än ger ett godtyckligt utfall.

Beskattning av tjänstebilar bör schabloniseras

Reglerna för förmånsbeskattning av tjänstebil ändrades vid årskiftet 1996/1997. Tidigare uppskattades värdet av att den anställdes arbetsgivare betalade bil och drivmedel till ett schablonbelopp. Nu ingår inte längre drivmedel i detta schablonbelopp. Den anställda är tvungen att föra körjournal och specificera antal körda mil i tjänsten för att inte tvingas skatta för bensinförmånen som för lön.

Motivet till förändringen är att det tidigare systemet stimulerade förmånstagaren att använda bilen mycket privat.

Reglerna innebär när det gäller kravet på förande av körjournal en återgång till de regler som gällde fram till slutet av 1980-talet. Skattemyndigheterna hade betydande svårigheter att kontrollera om körjournalerna innehöll riktiga uppgifter. Dessutom var granskningen av dessa uppgifter mycket tidskrävande. Systemet stimulerade inkomsttagarna till oärlighet i uppgiftslämnandet. Systemet har således en förförande, men endast skenbar, exakthet.

Tjänstebilsinnehavaren och företaget tvingas ägna mycket tid åt att administrera denna redovisning. Återgången innebär att små-

företagare som skaffat leasingbil i företaget för att kunna ha ett bekvämt bilinnehav med mer tid över till företagandet, nu tvingas ägna betydande tid åt ifyllande av blanketter.

Vid beräkningen av bilförmånen har omfattande analysarbete lagts ner för att rätt bedöma räntenivåns och olika extrautrustningars betydelse. Ingen som helst analys har emellertid ägnats åt den alternativintäkt som en företagare kan ha om han kan koncentrera sig på att skaffa jobb i stället för att räkna kilometer.

Finansdepartementet menar att i och med att reglerna om bilförmån nyligen setts över skulle inte förändringar av regelsystemet vara aktuellt nu. Småföretagsdelegationen menar att det just är resultatet av denna översyn, dvs. den nya lagen, som nu skapar stora problem.

Många politiska företrädare har uppfattat kritiken mot de nya reglerna som uttryck för att tjänstebilinnehavarna förlorat ett ekonomiskt privilegium. Det är emellertid ett faktum att reglerna gjort det krångligare att driva småföretag.

Småföretagsdelegationen föreslår att en ny översyn genomförs snarast för att granska den ökade tidsåtgång som drabbar småföretagare med de nya reglerna. I detta sammanhang bör kostnaden för denna byråkratisering också beaktas. Delegationen menar att det inte kan uteslutas att många småföretagare skulle vara beredda att betala ett högre schablonbelopp bara man slipper att administrera en omfattande körjournalsredovisning.

Enklare registrering av företag

Det är Småföretagsdelegationens uppfattning att det i Sverige är onödigt krångligt att starta företag. Vid firmagrundandet är det viktigt att företagaren kan lägga ned så mycket tid och energi som möjligt på att utveckla affärsidén. Han eller hon bör därför avlastas från tidskrävande informationsökning om vilka tillstånd som behövs.

Småföretagsdelegationen ser på detta område Kanada som ett föregångsland. Där kan nyföretagare via egen dator, kommunens näringslivskontor eller statligt bibliotek registrera sitt företag med namn, anmäla sig för olika skatter och försäkringskassa samt ordna ytterligare nödvändiga tillstånd. Enligt uppgift tar hela proceduren ca 20 minuter. Ett förslag med detta innehåll har redan överlämnats till näringsministern (dnr 97/70).

Småföretagsdelegationen anser att procedurerna vid registrering av företag skall förenklas på följande sätt:

- En person som vill starta företag bör endast behöva kontakta *en* myndighet. Det bör ligga på den kontaktade myndigheten att se till att *samtliga* andra berörda myndigheter blir informerade om det nyregistrerade företaget. Behöver företagaren exempelvis registreras i arbetsgivarregistret eller ansöka om F-skattsedel kontaktas automatiskt skattemyndigheten, som är ansvarig för dessa områden. Förfarandet skall gälla alla bolagsformer.
- Denna registrering bör kunna skötas via Internet.
- Internetansluten dator bör finnas tillgänglig för detta ändamål på kommunernas näringslivskontor eller motsvarande.

Småföretagsdelegationen föreslår att proceduren vid registrering av företag förenklas så att endast en myndighet behöver kontaktas samt att detta kan skötas via Internet.

F-skattsedel

Den förändrade arbetsmarknaden möjliggör för många människor att starta eget företag. De som är arbetslösa uppmuntras att starta eget genom särskilda bidrag. Många nya företag tillkommer genom utbrytningar ur existerande företag. De senaste decennierna har i hög grad kännetecknats av att de större företagen knoppat av olika specialistfunktioner och att dessa sedan anlitats på uppdragsbasis. Många anställda har på eget initiativ brutit sig ut för att starta uppdragsverksamhet, med den gamla arbetsgivaren som huvudkund. En i det större företaget artfrämmande verksamhet, som datasupport eller personaltidning, utförs därefter i en professionell miljö där specialisten samverkar med andra i samma profession. Den tidigare anställda upplever sig ofta stimulerad och företaget får bättre leveranser. I en del fall har den anställda startat eget sedan den gamle arbetsgivaren deklarerat att det inte finns tillräckligt med jobb för att behålla personen som anställd, men att företaget kan erbjuda begränsad basefterfrågan om vederbörande startar eget.

Den som startar eget måste ansöka om att få F-skattsedel. Skattemyndigheten gör därvid en prövning där man söker utesluta att det inte handlar om att kringgå ett anställningsförhållande. Den sökande måste därför redovisa en tänkt kundkrets som består av fler än t.ex. en tidigare arbetsgivare.

Det är självfallet ett fackligt intresse att det inte öppnas smitvägar som skulle undergräva de anställdas rättigheter enligt lag och avtal. Det finns en misstanke att ett fritt tilldelande av F-skattsedel till alla som så begär skulle skapa en flod av missförhållanden.

Från skattemyndigheternas sida är det självfallet också av intresse att inte öppna möjligheter som innebär att utrymmet för skatteflykt och skattebrott väsentligt skulle öka.

För många av dem som söker F-skattsedel ser emellertid verkligheten annorlunda ut. Det är ofta svårt att bedöma vilka nya kunder man skall få som företagare. Avknoppning är en högst normal väg till nyföretagande. Att ett företag inledningsvis endast har en kund får inte hindra dess etablering. För den som först beviljats starta-eget-bidrag framstår staten som inkonsekvent om man sedan blir nekad F-skattsedel.

SAF önskar att alla som vill starta eget ges F-skattsedel och menar att självständighetsbegreppet upplevs som otidsenligt. Staten borde i stället kontrollera att alla som har F-skattsedel följer gällande regler. Om man hindrar någon från att starta eget har man inte givit vederbörande en chans att visa att det går.

Företagarnas Riksorganisation anser att den som söker F-skattsedel samtidigt bör få firmanamnet registrerat hos PRV.

NUTEK menar att ifyllandet av skatte- och avgiftsanmälan är för komplicerad för många nyföretagare. Både blanketten och åtföljande information borde förenklas.

Konkurrensverket är positivt till översyn av reglerna och menar att kravet på ett visst antal uppdragsgivare/kunder bör slopas eller ändras för att underlätta företagsetablering.

LO menar att det måste finnas regler som hindrar anställda att kalla sig företagare.

Skatteministern har till delegationen låtit meddela att reglerna om utfärdande av F-skattsedel är under översyn. Tanken är att underlätta nyföretagande. Förslag kommer att presenteras i proposition 1997/98:33. Dessutom ser Riksskatteverket över begreppet näringsverksamhet, inklusive det s.k. självständighetsrekvisitet. Denna översyn beräknas vara klar till i mitten av april 1998.

Småföretagsdelegationen föreslår att pågående översyn skall beakta möjligheten att bevaka kravet på självständighet genom uppföljning i stället för genom restriktivt beviljande av F-skattsedel. Blanketten för skatte- och avgiftsanmälan bör förenklas.

Förenklad självdeklaration för egenföretagare

Nästan ingen av landets 700 000 egenföretagare klarar deklarationen själv utan tar hjälp. Problemen med självdeklarationen har samband med de krav som ställs på bokföring och bokslut. Flera förslag finns om att införa förenklade deklara-tions- och bokföringsregler.

Företagarnas Riksorganisation anser att en frivillig förenklad självdeklaration skall införas för i första hand enskilda firmor och handelsbolag som omsätter mindre än t.ex. 1,5 Mkr och som saknar såväl anställda som fast egendom. När de så önskar skall de kunna övergå till den vanliga deklarationen. Den förenklade deklarationen bör enligt FR ha följande inslag:

- Kontantmetod
- Direktavskrivning upp till åtminstone ett men helst två basbelopp
- Lager och pågående arbeten under ett eller två basbelopp be-höver ej tas upp som tillgång
- Slopad periodisering vid årsskiftet
- Slopad negativ räntefördelning
- Den positiva räntefördelningen kan växlas mot höjd periodiseringsfond till t.ex. 35 procent
- I samband med införandet av förenklad självdeklaration bör även ett "Bokförings- och deklara-tionspaket" tas fram för att möjliggöra för företagaren att själv klara bokföringen och deklara-tionen. Därigenom undviker företaget kostnader på 7 000–15 000 kronor. Paketet bör ha följande innehåll:
 - Ett förslag till förenklad kontoplan. I många fall räcker tio konton för att bokföra och redovisa en verksamhet. Tydliga instruktioner om vad som skall bokföras på kontona bör medfölja.
 - En direkt koppling mellan kontona och deklara-tionsblan-ketten samt den beskattningsbara inkomsten.
 - Tydliga definitioner och förklaringar av begrepp och vad de olika fälten på deklara-tionsblanketten avser.

LO och Konkurrensverket instämmer i huvuddragen i Företagarnas Riksorganisations förslag.

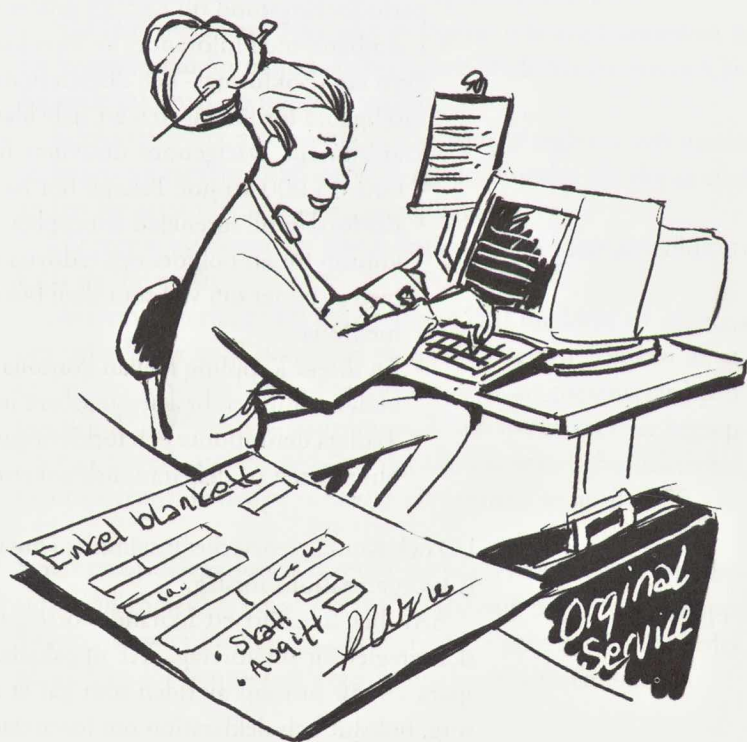
SAF har framfört ett liknande förslag i rapporten Förenklade skatteregler för småföretag. SAF uppskattar att småföretagare kan spara 20–50 procent av tiden som går åt till bokföring, inventering, bokslut och deklaration om förenklade regler införs.

Riksskatteverket lade för två år sedan fram rapporten Förslag till förenklingar i skattelagstiftningen (RSV 1995:10) där det pre-

senterade liknande förslag vad gäller deklaration för dessa företag.

Den s.k. Förenklingsutredningen har till uppgift att utvärdera och se över skattereglerna för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag (dir 1996:78). En uppgift är att överväga ett förenklat deklarations- och redovisningsförfarande för de allra minsta företagen. Utredningen skall vidare utreda möjligheterna till förenklingar i det befintliga systemet. Utredningen har nyligen presenterat ett delbetänkande (SOU 1997:178) med förslag i denna riktning.

Småföretagsdelegationen föreslår att regeringen anlägger en helhetssyn i kraven på småföretagarnas redovisning, bokslut och deklaration. Ambitionen bör vara att göra reglerna så enkla att de flesta företagare kan klara sitt bokslut och sin deklaration utan kostsam hjälp utifrån. Regeringen bör i tilläggsdirektiv till förenklingsutredningen också uppdra till denna att överväga huruvida staten kan medverka i ett utvecklingsarbete för ett förenklat bokförings-, boksluts- och deklarationspaket.

Slopa skattetilläggen för fel i momsredovisningen

Den skattskyldige påförs skattetillägg vid fel i momsredovisningen, även i de fall där staten inte förlorat pengar eller förlusten varit försumbar. Skattetilläggen kan vara mycket stora. Detta är mycket stötande.

I prop. 1997/98:10 föreslås en halvering av skattetillägg som har sin grund i periodiseringsfel. I propositionen aviseras också en översyn av skattetilläggsinstitutet i sin helhet. Utredningen kommer att tillsättas före 1997 års utgång.

Småföretagsdelegationen föreslår att skattetillägg skall slopas helt i de fall periodiseringsfelen inte varit till statens nackdel eller är av försumbart belopp. Delegationen anser att skattetillägg i dessa fall uppenbart strider mot det allmänna rättsmedvetandet. Skattetillägg måste stå i rimlig proportion till statens förlust.

Lättnader i företagens uppgiftslämnande till myndigheter

Grunddatabasutredningen föreslog nyligen i sitt slutbetänkande (SOU 1997:146) att vissa grunddata om företagen skall förvaltas av Patent- och registreringsverket (PRV). Dessa grunddata skall vara offentliga och om myndigheter eller andra behöver dessa data hämtas de direkt från PRV. Företagen kommer med detta system att avlastas från en del av sitt uppgiftslämnande till myndigheter. Är en viss uppgift grunddata skall ett företag kunna neka att lämna ut den till en myndighet en andra gång, och i stället hänvisa till PRV.

Uppgiftslämnande till olika myndigheter tar en orimligt stor del av småföretagarens tid i anspråk. Statskontoret föreslog i en rapport (1995:4) en samhällsekonomisk studie av hur mycket företagens uppgiftslämnande kostar samhället totalt. Någon sådan studie har ännu inte gjorts i Sverige men väl i några andra jämförbara länder. Dessa visar att uppgiftslämnarkostnaden för företag kan motsvara 2 procent av BNP, vilket för Sverige motsvarar 25 miljarder kronor/år.

Småföretagsdelegationen föreslår att åtgärder för att minska och förenkla företagens uppgiftslämnande genomförs i enlighet med Grunddatabasutredningens förslag. Vi menar emellertid att gruppen av uppgifter som utredningen vill klassa som grunddata är för liten. Mer borde kunna ingå. Att verka för en skyndsam ökning av antalet grunddata blir en viktig uppgift för den nämnd som enligt utredningens förslag skall inrättas. Det är vidare viktigt att företaget som lämnat grunddata ges fullständig och kostnadsfri insyn i registret för att enkelt kunna kontrollera uppgifterna och vid behov begära att felaktigheter rättas till.

Storleksgräns för uppgiftslämnande till SCB

Företagarnas Riksorganisation anser att all period- och årsstatistik till SCB endast bör omfatta företag med fler än 200 anställda eftersom mindre företag saknar resurser att uppfylla SCB:s krav.

Om alla småföretag skulle försvinna ur statistiken skulle detta emellertid få följder som småföretagen själva heller inte skulle vara betjänta av. Statistiken bildar underlag för beslut inom stat och kommun. Ett sämre beslutsunderlag riskerar att leda till sämre

beslut. Naturvårdsverket skriver t.ex. att en stor del av industrins miljöbelastning kommer från små företag och att alltför stora begränsningar i underlaget till statistiken kan få negativa följder för såväl företagen som miljön.

Finansdepartementet kan inte uttala sig om det blir tillräckligt statistiskt urval om man minskar antalet uppgiftslämnare.

Småföretagsdelegationen föreslår att ett noggrannare urval sker vid undersökningar som riktar sig till småföretag. Sålunda bör urvalstätheten varieras i olika strata på ett sådant sätt att de segment av småföretag som saknar problem inte behöver störas.

Uppgifter till lägenhetsregister

Försöksverksamhet med lägenhetsregister förekommer på två ställen. Försöket skall visa hur lägenhetsregistret kan ersätta Folk- och bostadsräkningen. Anledningen till att vissa uppgifter lagts på fastighetsägarna är att man bl.a. vill komma till rätta med bidragsfusk.

Sveriges Fastighetsägareförbund är kritiskt mot lägenhetsregistret som ställer stora krav på uppgiftslämnande från fastighetsägarna.

Kritiken avser såväl nyttan av den statistik som kan utvinnas ur registret som sättet att samla in informationen. Förbundet har svårt att se till vad stat och kommun skall använda detaljerad statistik om lägenheternas standard, t.ex. förekomsten av kylskåp. Denna typ av statistik spelade stor roll under den tid då landet hade en stor andel omoderna lägenheter och då bostadspolitiken styrde ny- och ombyggnader med räntesubventioner som villkorades med uppfyllande av olika normer för bostadsstandard. Denna bostadspolitik har varit så framgångsrik att bostadsbeståndet kan betraktas som helt moderniserat. De styrande lånenormerna har också avvecklats. Det kan därför ifrågasättas varför ett beslutsunderlag skall tas fram på ett område där det inte längre fattas några beslut. Den fortlöpande kontroll som behöver göras för att uppfatta om nya kvalitetsproblem uppstår bör därför kunna byggas upp genom urvalsundersökningar.

Lägenhetsregistret fångar upp om personers faktiska boende överensstämmer med deras mantalsskrivningsadress. Fastighetsägareförbundet anför att registret därmed kan komma att stå i strid med krav på personlig integritet.

Småföretagsdelegationen anser det vara fel att ersätta Folk- och bostadsräkningen med informationsinhämtning från fastighetsägarna. Det är inte rimligt att fastighetsägare skall driva in uppgifter

kring vilka som bor i fastigheten – det är integritetskränkande och kommer att behäftas med så många fel att det blir meningslöst.

Småföretagsdelegationen föreslår att fastighetsägare inte skall ha skyldighet att driva in uppgifter kring vilka som bor i en fastighet eller vilken utrustning de boende själva monterat in.

Förenkling av tullprocedurerna

Harmoniseringen av svenska lagar och regler i tullfrågor med EU:s bestämmelser har lett till en mer komplex lagstiftning än tidigare. Detta har fått återverkningar för både näringslivet och tulladministrationen.

Industriförbundet vittnar om att tullprocedurerna blivit så omfattande och komplicerade att företagen ofta måste ta experthjälp för att sköta sina tullärenden. Lagstiftningen består av många olika nivåer, från EU:s tullag med tillämpningsföreskrifter via nationella regler i tullag, tullförordning, tullordning till Tullverkets anvisningar. Företagen upplever bl.a. en brist på redovisning av förenklade förfaranden, saknar bl.a. möjligheten att göra periodiska tulldeklarationer och erhålla periodiska tullräkningar. Ofta ställs dessutom krav på kostsamma säkerheter.

Tullverket och dess arbetsformer påverkas bl.a. av EU-medlemskapet. Generaltullstyrelsen driver i samarbete med Kommerskollegium och Jordbruksverket ett förenklaringsarbete som riktar sig både mot EU:s regelverk och det kompletterande nationella regelverket. Arbetet bedrivs efter två linjer; dels utarbetas handledningar i syfte att göra det enklare för företagen att hantera det nuvarande regelverket, dels försöker Tullverkets representanter i EU:s kommittéer att åstadkomma förenklingar i reglerna. Företagens intresseorganisationer medverkar i detta långsiktiga arbete.

Flera utredningar om tullverksamheten pågår eller har nyligen genomförts. Tullagsutredningen (dir 1996:103) har bl.a. i uppdrag att se över rutinerna vid tullförfarande och förutsättningar för förenklingar av regelsystemet. Utredningen avslutas under 1998. Förslag om Tullverkets organisation kommer att läggas våren 1998.

Tullverket utreder för närvarande hur informationen till företagen kan förbättras. I detta ingår att på ett aktivare sätt informera företagen skriftligt, muntligt och genom att utnyttja modern informationsteknologi. Utredningen har nyligen lämnat sin slutrapport. Tullverket utreder också hur kredit- och säkerhetshanteringen kan minimera kreditförlusterna så långt som möjligt samtidigt som hanteringen görs så enkel som möjligt för såväl företagen som Tullverket. I utredningsrapporten föreslås att krav på säkerhet tas bort

i vissa fall, att samlad säkerhet införs i stället för dagens mångfald av säkerheter och att antalet företag som avkrävs säkerheter minskas.

Småföretagsdelegationen konstaterar att Tullverket genomför ett seriöst arbete för att lösa en del av de problem i tullprocedurerna som företagen möter. Delegationen understryker det starka behovet av att regler utformas med hänsyn till småföretagens villkor, så att de inte hindrar de mindre företagen från att etablera och utveckla internationell handel.

Småföretagsdelegationen föreslår att de förenklingar som förbereds inom Tullverket görs så omfattande att småföretag normalt kan klara sina tullärenden utan konsulthjälp. Småföretagsdelegationen föreslår att Tullverket utarbetar förslag till en samlad och kraftfull svensk strategi för genomgripande förenklingar av tullprocedurerna inom EU. Ett sådant förslag bör vara brett förankrat bland berörda nationella organ, antas av regeringen och innefatta en handlingsplan för hur förslaget skall kunna drivas kraftfullt i EU. I avvaktan på att det europeiska regelverket förenklas bör Sverige undvika mer långtgående anpassning av de nationella tullreglerna än den gällande EG-rätten kräver.

Slopa avgifter och byråkrati kring den obligatoriska ventilationskontrollen

De senaste decennierna har inneburit stora förändringar av arbetsplatsernas inomhusklimat. Uppvärmning, mekanisk ventilation, luftfuktning, luftrening, kyla och frånluftskanaler är ofta integrerade delar i komplicerade ventilationssystem. Systemen fordrar regelbunden tillsyn och skötsel – en uppgift som fordrar kompetent personal. När kompetens inte finns inom ordinarie fastighets-skötselorganisation får den tas in utifrån.

Ventilationssystemen har stor betydelse för arbetsmiljön. De löser problem – avleder dålig luft och reglerar temperaturen. Dessvärre kan ventilationssystemen också skapa problem, t.ex. torr luft, besvärande ljud och mögel. Ventilationssystemen är också ofta tämligen energikrävande, varför ett otrimmat system kan ha en stor potential för energibesparing. I många fall är kostnaden för att trimma ett system mycket snabbt betald, på grund av lägre energiåtgång.

I analogi med den obligatoriska sotningen har staten infört en obligatorisk ventilationskontroll för att tillgodose krav på miljö och klimat.

Ventilationskontroller kan utföras av flera olika sorters småfö-

retag, bl.a. ventilationsföretag, som tillhandahåller tjänster såsom kontroll, justering/trimning och rensning av ventilationssystem inklusive imkanaler.

Med hänsyn till gällande regler för sotning m.m. skall emellertid rengöring och kontroll av imkanaler även göras från brandsäkerhetssynpunkt. Nuvarande regelverk för sotning respektive obligatorisk ventilationskontroll medför därför att samma arbete kan komma att utföras två gånger. Detta har skapat irritation bland fastighetsägare då dessa upplever att sotningsföretagen medvetet utnyttjar sin monopolställning på sotningsområdet och nuvarande regler om obligatorisk rensning av imkanaler för att utföra även den obligatoriska ventilationskontrollen.

I det fall ett sotningsföretag inte lämnat det förmånligaste anbudet vid en fastighetsägares upphandling av obligatorisk ventilationskontroll kan det ändå totalt sett bli kostsammare för fastighetsägaren att inte välja sotningsföretaget. Skälet är att sotningsföretaget har möjlighet att kombinera arbetet med obligatorisk ventilationskontroll med sotningsuppgifterna. Sotningsföretag får i detta fall betydande konkurrensfördelar på området för obligatorisk ventilationskontroll framför andra företag, vilket kan medföra en ej effektiv resursanvändning.

De redovisade effekterna på området för rengöring av imkanaler m.m. följer av att två olika regelverk omfattar delar av samma tjänsteområde.

Ventilationskontrollen omfattar samtliga arbetsplatser oavsett om företaget har egen adekvat kompetens eller inte. För det företag som har egen kompetens, ett förhållandevis lättskött ventilationssystem eller skaffat sig ett kontrollsystem som gör att man vet när man behöver kalla på expertis, framstår den obligatoriska ventilationskontrollen som ett byråkratiskt påbud. Det protokoll som upprättas vid besiktningen skall insändas till kommunen, varpå företaget får betala för att byggnadsnämnden skall kontrollera och arkivera det. Konkurrensverket anser att det finns en risk att kommunen tar ut orimligt höga avgifter för nuvarande registrering. Detta har bl.a. Länsstyrelsen i Östergötlands län haft anledning att uppmärksamma vid prövning av ärenden som rör kommunala avgifter på området.

Småföretagsdelegationen föreslår att en utredning tillsätts för att granska om företag som uppfyller kraven för certifiering på området för obligatorisk ventilationskontroll även skall kunna ges möjlighet att rensa och kontrollera imkanaler från brandsäkerhetssynpunkt. Vidare bör övervägas om kravet på registrering hos kom-

munen kan slopas och ersättas av ett system med egenkontroll, där protokollet visas upp på anmodan. Utredningen bör pröva om tillsynsansvaret skall ligga hos kommunens byggnadsinspektörer eller hos yrkesinspektionen samt anlägga synpunkter på hur en risk- och problemorienterad prioritering av tillsynsarbetet kan läggas upp. Endast i de fall protokoll saknas bör avgift utgå.

Slopa lagen om obligatorisk platsanmälan

Lagen om obligatorisk platsanmälan tillkom vid en tidpunkt då arbetsmarknadsläget såg väsentligt annorlunda ut. När arbetslösheten var låg var det vanligt att arbetsförmedlingen med arbetsgivarens samtycke anvisade arbetssökande till lediga jobb. Den som nekade att ta ett ledigt arbete kunde stängas av från a-kasseersättning och även på andra sätt drabbas av olika sanktioner.

När en arbetsgivare har ett ledigt jobb i dag kan redan ofta någon av de anställda rekommendera någon person de känner väl som går arbetslös. Arbetsförmedlingen saknar dessutom ofta möjlighet att hjälpa till i rekryteringsprocessen. För dem som söker arbete inger den utlysta platsen endast falska förhoppningar om det redan finns en lämplig person. Enda effekten av att anmäla ett ledigt arbete till arbetsförmedlingen är att arbetsgivaren blir nerringad av arbetssökande. Följden har blivit att många arbetsgivare struntar i att anmäla ledigt arbete.

Anmälan av lediga platser har emellertid en mycket viktig funktion för arbetsmarknadsstatistiken. Denna statistik spelar stor roll för utformningen av såväl ekonomisk, som regional närings- och arbetsmarknadspolitik.

Småföretagsdelegationen föreslår att den obligatoriska platsanmälan avskaffas.

Punktlighetsmål i myndighetsutövningen

Många företag klagar över att de behöver vänta länge på att få ärenden avgjorda hos offentliga myndigheter. Det är ofta svårt att få besked om hur lång tid handläggningen beräknas ta och väntan i ovisshet upplevs svårare än när tiden är utmätt. Ofta kan administrativ personal vittna om många påringningar från företag och enskilda där man söker besked om ärendets aktuella status, hur långt det kommit i processen och när det kan beräknas vara klart. Den administrativa personalen tvingas söka informationen bland handläggarna och dessa samtal upplevs som en störning och källa

till irritation. Det är inte ovanligt att den administrativa personalen i telefon utvecklar ett avmätt förhållningssätt till dem som ringer. Det är heller inte ovanligt att företag och allmänhet därför får en bild av myndigheten som byråkratisk och okänslig.

Handläggningstider följs upp genom upprättande av ärendebalanser, exempelvis vid års- och månadsskiftet. Att korta ärendebalansen är ett argument som ofta används i samband med anslagsframställning och i budgetprocessen. Några myndigheter har också systematiskt angripit problemen med långa handläggningstider. I detta sammanhang förtjänar t.ex. Länsstyrelsen i Västerås och CSN att nämnas.

Varje gång som frågan om långa handläggningstider aktualiseras uppstår emellertid en diskussion om ett kortande kan ske utan men för rättssäkerheten. Det är emellertid viktigt att skilja mellan aktiv och passiv handläggningstid. Med passiv handläggningstid avses den tid när ärendet väntar på sin tur. En systematisk analys av varför ärendet behöver vänta kan leda till att dimensioneringen av olika steg i en handlägningsprocess anpassas till varandra så att flödet blir jämnt och inte stockar sig. Att driva denna process kräver speciell kompetens som ofta är svagt representerad på myndigheterna.

Att sätta upp punktlighetsmål för handläggningen kan emellertid vara ett sätt att skapa medvetenhet om orsakerna till fördröjningar i handläggningen.

Punktlighet i handläggning är viktigt för småföretag. Exempel är PRV:s hantering av aktiebolagsregistreringar, byggnadsnämnders hantering av bygglov, socialförvaltningarnas hantering av utskänkningsstillstånd.

På de flesta myndigheter har diariefunktionen datoriserats. Detta medger att nya tekniker tillämpas. En praktisk lösning kan vara att bekräfta att ärendet mottagits, i förekommande fall meddela vem som utsetts som handläggare samt att man anger en längsta tid för beräknad handläggning.

Det kan vara praktiskt att tilldela diariepersonalen en tillsynsuppgift för att de utsatta handläggningstiderna hålls och att tillse att den sökande meddelas om myndigheten inte klarar utlovad handläggningstid. För att skapa tryck i frågan kan det också vara lämpligt att redovisa såväl beräknade handläggningstider för olika ärenden som andelen ärenden som dragit över den beräknade tiden. Därmed uppstår en diskussion om hur ökad förutsägbarhet kan skapas i handläggningen.

Ett sätt att skapa ökad tydlighet kan vara att den myndighet som inte klarar sitt punktlighetsmål reducerar avgiften för den sökande.

Småföretagsdelegationen föreslår att regeringen väljer ut ett tiotal myndigheter som under ett års tid får arbeta med punktlighetsmål och att denna verksamhet sedan utvärderas. Utvärderingen bör särskilt analysera om Förvaltningslagens bestämmelser kan kompletteras med krav om punktlig handläggning.

Prövning av kommunal kompetens att driva affärsverksamhet

Kommunallagen reglerar möjligheterna för medborgare inom kommunen att överklaga ett kommunalt beslut till förvaltningsdomstol, dvs. länsrätt, kammarrätt och regeringsrätt. På vissa områden, t.ex. bygglov och detaljplaner, kan kommunala beslut överklagas till andra instanser.

Kommunallagen reglerar kommunens kompetens, dvs. anger vad kommunen får ägna sig åt. Några viktiga principer begränsar kommunens verksamhetsfält. Kommunallagens lokaliseringsprincip, självkostnadsprincip och likställighetsprincip utesluter i princip att verksamheten huvudsakligen inriktas på andra avnämare än invånarna i kommunen, liksom att huvuddelen av verksamheten drivs för att få överskott, liksom att man skulle kunna ta ut olika avgifter för samma tjänst av olika medborgare. Som alltid i kommunal verksamhet gäller dock att allt är möjligt så länge inget överklagande sker.

Det är endast kommunala beslut som omfattas av kommunallagen. När det gäller kommunens bolag betyder det att endast själva bolagsbildningen och dess policyformuleringar, kapitaltillskott från kommunen, kommunens tecknande av borgen, liksom leverensavtal och övriga avtal mellan bolaget och kommunen kan bli före-

mål för överklagande och prövning mot kommunallagens principer. Verksamheten i det kommunala bolaget omfattas inte av kommunallagen. De beslut som fattas i bolaget kan således inte överklagas till förvaltningsdomstol. Undantag finns emellertid när det gäller utlämnande av handling, där offentlighetsprincipen utsträcks till att omfatta helägda kommunala bolag i de fall den inte kolliderar med hänsyn till bolagets krav på affärsmässighet.

Ändringar i bolagsordningen bör antas i kommunfullmäktige. Om bolaget avviker från ändamålsparagrafen i bolagsordningen kan detta förhållande emellertid inte prövas mot kommunallagen.

Revisorernas förslag om ansvarsfrihet för bolagets styrelse behandlas på bolagsstämman. Denna regleras inte av kommunallagen utan i aktiebolagslagen. Kommunen kan emellertid ha fattat beslut om direktiv till kommunens ombud på stämman. Detta beslut kan prövas i förvaltningsdomstol. Om kommunen avstått från att påpeka att bolaget i sin verksamhet går utanför vad som angivits i bolagets ändamålsparagraf är det ett icke-beslut. Icke-beslut kan självfallet inte överklagas.

Inför bolagsstämman kan kommunfullmäktige utfärda ägardirektiv. Detta beslut kan överklagas till förvaltningsdomstol.

Årsberättelse och revisionsberättelse anmäls till kommunfullmäktige. Beslutet att godkänna anmälan kan inte prövas i förvaltningsdomstol.

Tillskjutande av nytt aktiekapital är vanligtvis ett beslut som antas i kommunfullmäktige.

Rätten att överklaga ett kommunalt beslut är begränsad till kommunens medborgare. Många kommuner menar att detta är en viktig kommunalrättslig princip. Flera av näringslivets organisationer anser att rätten att klaga på ur kommunalrättslig synpunkt tveksam verksamhet inte som i dagsläget bör vara begränsad till kommunens medlemmar. Detta fordrar sannolikt att kommunens kompetens även regleras i annan lag än kommunallagen – t.ex. inom konkurrenslagstiftningen.

Kritikerna menar att det måste finnas möjlighet att få lagligheten i en viss redan pågående verksamhet prövad, inte bara lagligheten i ett visst beslut. Ofta finns det i kommunal verksamhet, oavsett om den drivs i bolags- eller förvaltningsform, heller inte något kommunalt beslut som går att klaga på, även om verksamheten strider mot kommunallagens principer.

Fullgoda möjligheter till prövning måste finnas även vad beträffar verksamhet i hel- eller delägda kommunala bolag. I dagsläget saknas sådana möjligheter.

Småföretagsdelegationen föreslår att det nyinrättade "Rådet för konkurrens på lika villkor för privat och offentlig sektor", i vilket finns företrädare för såväl näringsliv som offentlig sektor, belyser frågorna i hela dess vidd som underlag för rättspraxis. Rådet bör även ta ställning till vilken juridisk regelram som bör gälla beträffande juridiska personers rätt att överklaga beslut över kommungränserna samt möjlighet att få lagenligheten i en viss befintlig verksamhet prövad.

Avreglera förordnandet av ordningsvakter

Bevakningsföretagen tillhör en bransch som expanderat kraftigt under de senaste årtiondena. Under senare år har flera mindre bevakningsföretag etablerats. Företagen utför ett viktigt arbete för att förhindra brott och upprätthålla ordning. BNP-beräkningarnas uppskattning av brottsförebyggande verksamhet kan självfallet diskuteras. Däremot är det självklart att bevakningens rätta värde endast kan förstås i termer av de skadekostnader som undviks.

Bevakningsföretag skall vara auktoriserade. Företagens verksamhet är noggrant reglerad i lagen (1974:191) om bevakningsföretag samt förordningen (1989:149) om bevakningsföretag m.m. Vaktare hos ett bevakningsföretag kan förordnas som ordningsvakter. På dessa ställs särskilda krav som regleras i lagen (1980:578) om ordningsvakter samt i ordningsvaktsförordningen (1980:589). Föreskrifter om ordningsvaktens utrustning och utbildning m.m. har getts ut av Rikspolisstyrelsens råd (RPSFS 1986:58).

Tre olika myndigheter kan komma ifråga för förordnande av ordningsvakt, beroende på vaktens verksamhetsområde. Om ordningsvakten skall vara verksam i mer än ett län fattas beslutet av Rikspolisstyrelsen. För den som skall vara verksam inom ett län beslutar länsstyrelsen och för den som enbart verkar inom en kommun sker prövningen hos den lokala polismyndigheten. Tillsynsmyndigheterna skall enligt lagen bedöma behovet av ordningsvakter. Om behovet anses fyllt skall myndigheten inte ge ytterligare tillstånd. Genom myndigheternas tillsyn regleras således såväl antalet ordningsvakter som tjänsteinnehållet och vakternas behörighet (utbildning och vandel). Rikspolisstyrelsen utfärdar föreskrifter om utbildningen av ordningsvakter.

Behovsprövningen har ibland medfört problem för enskilda näringsutövare. För det enskilda bevakningsföretaget är det oklart varför ansökningar skall inges till tre olika myndigheter, trots att prövningen sker mot samma regler. En annan effekt av prövningen kan bli att företag som vinner en anbudstävling om bevakningstjänster inte kan åta sig uppdraget eller utvidga sin verksamhet, eftersom ytterligare tillstånd inte medges. I sådana fall kan företaget tvingas att lämna över uppdraget till en konkurrent som har ledig kapacitet bland sin personal. Om köparen av tjänsten inte kan fullfölja affären med den som vunnit anbudstävlingen, riskerar tjänsten att bli dyrare eller, om kostnadsramen skall hållas, att utföras med lägre kvalitet.

En myndighets beslut att inte förordna ordningsvakter kan förvisso överklagas hos allmän förvaltningsdomstol och i vissa fall till länsstyrelsen. Denna möjlighet till överprövning av beslutet är dock sällan tillräcklig. Skälet är att prövningen av beslutet ofta tar så lång tid att det företag som överklagat inte kan få besked innan avtalsperioden med köparen av bevakningstjänsten påbörjas.

I Trygghetsutredningens delbetänkande Trygghet mot brott i lokalsamhället (SOU 1994:122) och slutbetänkande Trygghet mot brott, rollfördelning och samverkan (SOU 1995:146) diskuteras och föreslogs att endast en myndighet skall besluta om förordnande av ordningsvakter. Vidare föreslogs att andra än polismyndigheten skulle kunna utbilda ordningsvakter, vilket enligt Rikspolisstyrelsens föreskrifter senare blivit möjligt. Däremot föreslogs fortsatt myndighetskontroll av antalet ordningsvakter. Ordningsvakter får använda visst våld i sin yrkesutövning och detta bör, enligt förslaget, staten inte avhända sig kontrollen över.

Småföretagsdelegationen föreslår att behovsprövningen för ordningsvakter avskaffas. Antalet ordningsvakter regleras bäst av

efterfrågan på marknaden. Småföretagsdelegationen anser vidare att det räcker med att en statlig instans reglerar ordningsvakternas befogenheter och utbildning samt i de enskilda fallen prövar om en person är lämplig och uppfyller uppställda krav.

Slopa behovsprövning för tandläkare

En tandläkare, eller ett tandvårdsföretag, som vill göra en nyetablering måste ansöka om anslutning till tandvårdsförsäkringen hos försäkringskassan. Etableringsprövningen omfattar enbart privata tandläkare. Försäkringskassan gör en behovsprövning. Om vårdutbudet anses tillgodosett medges normalt inte nyetablering.

Denna reglering syftar till en jämnare fördelning av tandläkare men har enligt Konkurrensverket bidragit till att konservera marknadsstrukturen och även medfört att det finns färre tandläkare i glesbygd, än fallet skulle ha varit utan behovsprövning. Konkurrensverket anser att behovsprövningen vid etablering inom vuxentandvården bör avskaffas. Det bör vara tillräckligt att tandvårdsföretaget uppfyller givna kompetens- och säkerhetskrav.

Riksförsäkringsverket instämmer i förslaget om att slopa anslutningsbestämmelserna för tandvårdsförsäkringen, inte minst mot bakgrund av beslutade och aviserade minskningar av tandvårdssubventionen.

Utredningen om ny inriktning på tandvårdsförsäkringen (dir. 1996:86) kommer vid årsskiftet att lämna förslag om nytt ersättningsystem för vuxentandvården. Enligt direktiven skall det nya systemet i möjligaste mån ge förutsättningar för att avskaffa bland annat de nuvarande reglerna för anslutning av vårdgivare till tandvårdsförsäkringen. Ändringen är planerad att ske från och med år 1999.

Riksdagen har nyligen fattat beslut om att ge sjukgymnaster och privatpraktiserande specialtläkare som fyllt 65 år möjlighet att fortsätta utföra ersättningsberättigad vård. För sjukgymnaster räcker det fortsättningsvis med att vara legitimerad för att få ersättning.

Småföretagsdelegationen föreslår att motsvarande regler som för sjukgymnaster skall gälla även för tandläkare, dvs. det bör räcka med att tandläkaren är legitimerad för att denna skall vara ersättningsberättigad.

Fritt val i barn- och ungdomstandvården

Principen om fritt tandläkarval gäller för personer över tjugo år och är reglerad i den allmänna tandvårdsförsäkringen. Barn- och ungdomstandvården är däremot landstingens ansvar och det är upp till varje landsting att bestämma huruvida man vill erbjuda möjlighet för invånarna under tjugo år att gå till privattandläkare eller ej. I dag är fritt tandläkarval infört i en rad landsting men fortfarande nekas 60 procent av landets barn och ungdomar ett fritt tandläkarval.

Av följande anledningar anser Småföretagsdelegationen att tiden för en valfrihetsreform inom barn- och ungdomstandvården är mogen.

- Den 1 januari 1993 ändrades tandvårdslagen så att landstingen har rätt att anlita andra vårdgivare än Folktandvården för barn- och ungdomstandvård.
- På en konferens om kvalitetsindikationer inom barn- och ungdomstandvård (29–31 mars 1993) konstaterade en bred expertis att ett fritt tandläkarval är en prioriterad kvalitetsindikator.
- Konkurrensverket förordar i sin rapport Konkurrens inom tandvården (juni 1993) ett fritt tandläkarval för barn och ungdomar.
- Det fria valet fungerar bra där det införts.

Småföretagsdelegationen föreslår att det i tandvårdslagen införs en skyldighet för landstingen att erbjuda barn och ungdomar ett fritt tandläkarval.

Serviceboende för funktionshindrade bör bli konkurrensneutralt

Socialtjänstlagen ålägger kommunen att inrätta bostäder med särskild service till funktionshindrade. Kommunen kan driva verksamheten i egen regi eller lägga ut den på entreprenad till ett privat företag.

Socialstyrelsen uppställer kvalitetskrav som tillämpas vid länsstyrelsens tillsyn över verksamheten. Men olika regler gäller beroende på om verksamheten bedrivs av ett privat företag eller i kommunal regi.

Det privata företaget måste ansöka om tillstånd för att starta verksamheten. Det behöver inte kommunen göra. De kvalitetskrav som det privata företaget måste uppfylla vid start kan den kommunala verksamheten dröja med.

Ett privat företag vars verksamhet inte håller erforderlig kvalitet kan få sitt tillstånd indraget. Kommunal verksamhet kan visserligen kritiseras, men varken Socialstyrelsen eller länsstyrelsen har befogenhet att ålägga kommunen att leva upp till kvalitetskraven. Kommunens verksamhet kan både dröja med uppfyllandet av kraven och rentav strunta i att uppfylla dem.

Konkurrensverket menar att dessa olika villkor kan ge konkurrensnedvridande effekter vid kommunal upphandling där såväl kommunala egen-regi-enheter som privata utförare konkurrerar om en entreprenad. Om exempelvis kommunens anbuds- eller förfrågningsunderlag har utformats utifrån en lägre kvalitetsnivå än gällande kvalitetsnormer får egen-regi-enheten konkurrensfördelar i förhållande till privata utförare som inte har samma möjlighet att minska verksamhetens kvalitet, anför Konkurrensverket. Socialstyrelsen verifierar missförhållandet när den meddelar att den vid ett antal tillfällen påpekat för landsting att de i vissa fall bedriver gruppboende som inte uppfyller lagens krav.

I direktiven till utredningen Översyn av vissa frågor rörande socialtjänstlagens och socialtjänstens uppgifter (S 1997:109) anges att förslag skall lämnas till hur tillsynen över socialtjänsten kan förbättras och effektiviseras.

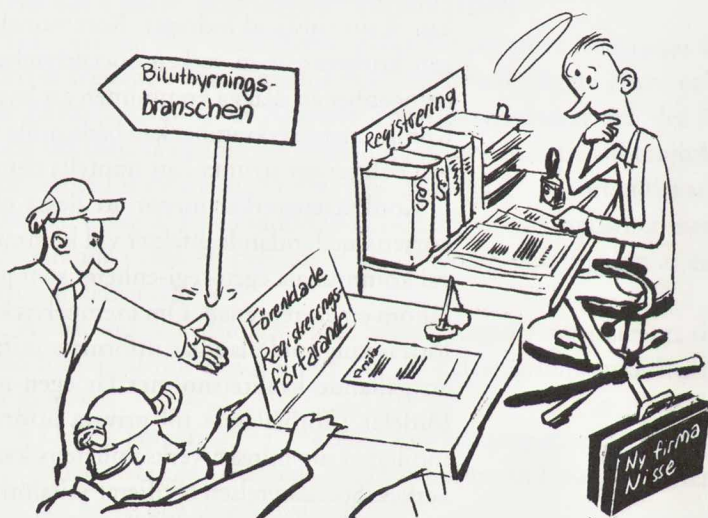
Småföretagsdelegationen föreslår att utredningen genom tilläggsdirektiv åläggs att beakta hur tillsynen över serviceboende för funktionshindrade skall kunna bli konkurrensneutral.

Avreglera biluthyrningen

Biluthyrningsbranschen är relativt ung i Sverige och har vuxit snabbt under de senaste decennierna. Den omfattande specialreglering som omgärdar biluthyrning kan reformeras eftersom förhållandena i branschen är stabila och problemen är få. Vägverket föreslår att nuvarande krav på tillstånd slopas för att i stället ersätts av ett krav på registrering av verksamheten. Detta skulle underlätta för den som vill etablera sig i näringen och ändå möjliggöra övervakning från myndigheternas sida.

Ett förslag till ny biluthyrningslag kommer inom kort att lämnas till lagrådet. I detta återfinns emellertid inte något förslag till förenkling av den här typen. Kommunikationsdepartementet har inte tidigare tagit del av Vägverkets förslag, men delar bedömningen att branschen numera är stabil.

Småföretagsdelegationen föreslår att förslaget till förenklat registreringsförfarande för biluthyrning inarbetas i det kommande lagförslaget.

Avreglera långväga busstrafik

Om ett företag vill starta långväga busslinjetrafik prövar Vägverket om denna trafik kan skada etablerad järnvägstrafik, den s.k. skadeprovningen. Denna innebär ett konkurrensskydd för SJ. Långväga busstrafik bedrivs till större delen av privata företag och omfattar resor mellan två eller flera län.

Konkurrensverket anser att skadeprövningen vid etablering av långväga busstrafik bör avskaffas. Denna etableringskontroll kan inte försvaras samhällsekonomiskt och bör tas bort. Vägverket ställer sig bakom Konkurrensverkets förslag.

Regleringen av den långväga busstrafiken bygger på antagandet att busstrafiken annars skulle ta kunder från tågtrafiken. Detta antagande är dock bara till en mindre del korrekt. Enkäter under 1996 visar att minst 50 procent av bussresenärerna tidigare åkt aktuell sträcka med bil. I underlaget till 1992 års trafikpolitiska proposition konstaterades att de tillkommande resenärerna till 70-80 procent beräknades bestå av tidigare bilresenärer. En avreglering skulle därför få positiv effekt från miljö- och energisynpunkt med hänsyn till att flertalet bussresenärer är före detta bilresenärer. Jämfört med bilen är bussen både mindre energikrävande och har i huvudsak bättre värden från miljösynpunkt.

Ett viktigt skäl till att regleringen inte slopades i 1992 års trafikpolitiska beslut var de pågående ombyggnadsarbetena på vissa delar av bannätet. Ombyggnadsarbetena är nu inne i sitt slutskede. SJ har kunnat utöka trafiken och korta restiderna. Detta skäl för regleringen kvarstår således inte längre.

Resenärerna väljer mellan olika transportslag utifrån sina preferenser av pris, restid och bekvämlighet. Många resenärer föredrar tåget för att det är snabbare och bekvämare än bussen. Andra resenärer föredrar buss för att resan på så vis blir billigare än tåget. Många föredrar att åka buss i stället för att åka bil för att det är både bekvämare, snabbare och billigare.

SJ tillämpade tidigare en kilometertaxa. Fr.o.m. januari 1996 anpassar emellertid SJ priset på varje sträcka efter konkurrenssituationen. På sträckor där konkurrensen är svag, t.ex. på de långväga sträckorna, kan man därför hålla ett förhållandevis högt pris. Mycket talar för att en avreglering av den långväga busstrafiken skulle leda till en effektivitetspress på SJ, som skulle vara till gagn för resenärerna.

Om skadlighetsprövningen slopas skulle dessutom betydande administrationskostnader hos bussföretag och berörda myndigheter kunna undvikas.

En annan aspekt på denna fråga är konkurrensneutralitet mellan tåg och busstrafik. Järnvägsbolagen (av vilka SJ är klart störst) betalar avgifter till Banverket när de använder rälsen. Motsvarande avgift för bussbolagen är fordonsskatten. Staten kan med dessa instrument upprätthålla konkurrensneutralitet mellan tåg- och busstrafik. Kommunikationskommittén tar upp denna problematik i sitt betänkande Ny kurs i trafikpolitiken (SOU 1997:35).

Småföretagsdelegationen föreslår att skadlighetsprövningen av den långväga busstrafiken avskaffas, varvid förutsätts att samtliga transportslags kostnader jämfälls.

Marknadsanpassa regelsystemet för tolkning

Invandringen har skapat behov av tolk- och översättningskompetens som kan medverka när myndigheter vill kommunicera med personer som har bristfälliga kunskaper i svenska. Ibland har denna kompetens byggts upp i offentlig regi. I takt med att verksamheten vuxit har emellertid utrymmet för privata företag ökat. Det är dock inte alltid som myndigheter och kommuner anlitar dessa företag på lika villkor.

Konkurrensverket anser att ett nytt och marknadsanpassat regelsystem för tolk- och översättningsverksamhet skulle underlätta etableringen av nya företag. Kammarkollegiet har uppmärksammat frågan i ett yttrande till JO och menar att den kommunala tolkförmedlingen ofta har en monopolställning.

Många små tolk- och översättningsföretag är beroende av tydliga regler för hur tolk- och översättningstjänster skall upphandlas inom myndigheter och kommuner om de skall kunna vara kvar på marknaden. De anser sig dessutom ha en beroendeställning gentemot kommunala tolkförmedlingar och offentliga arbetsförmedlingar på grund av den rättsosäkerhet som råder avseende skattemyndigheternas definition av arbetstagare. Konkurrensen snedvrids på den aktuella marknaden.

Småföretagsdelegationen föreslår att regeringen låter utarbeta ett nytt och marknadsanpassat regelverk på området.

Bilaga 1 **Förslag i remissvaren**

Förslagen är sorterade efter ansvarigt departement.

Innehåll

Förslag i remissvaren

STATSRÅDSBEREDNINGEN

Påbud om konsekvensutredningar till utredningar och myndigheter	49
---	----

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Fastighetsrätt	49
Reglerad hyressättning – Bruksvärdesystemet	49
Förstärkt besittningsskydd för lokalhyresgäster	50
Förstärkt besittningsskydd för arrendatorer	50
Immaterialrätt	50
Förenkla patentinstitutet	50
Patentskydd för enklare uppfinningar	50
Utsökningsrätt	50
Ta bort statens förmånsrätt i konkurser och underlätta rekonstruktioner före konkurs	50
Straffrätt, allmän ordning och säkerhet	50
Avreglera förordnandet av ordningsvakter	50

FÖRSVARSPARTEMENTET

Räddningsverket	51
Avskaffa sotningsmonopolet	51

SOCIALDEPARTEMENTET

Föräldraledighetslagen	52
Lagen om allmän försäkring	52
Inför enhetligt beräkningsunderlag för ersättningarna i de allmännaförsäkringarna	52
Utbetalningstider	52
Sjukförsäkringen och sjuklönelagen	52
Kortare sjuklöneperiod i stället för högre ersättningsnivå	52

Slopa rapporteringen av sjukfrånvaro som är kortare än sjuklöneperioden	53
---	----

Arbetskadeförsäkringen **53**

Ta bort färdolycksfallen från arbetskadeförsäkringen	53
Klargör arbetsgivarens rehabiliteringsansvar	53
Slopa onödigt uppgiftslämnande till försäkringskassan	53
Socialstyrelsen vill ha fler regler – inte färre	53
Avskaffa apoteksmonopolet	53
Avreglera vuxentandvården	54
Serviceboende för funktionshindrade bör bli konkurrensneutralt	54

KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

Avreglera biluthyrning	55
Avreglera långväga busstrafik	56

FINANSDEPARTEMENTET

Skatter **56**

Beskattningen av tjänstebilar bör schabloniseras	56
Tillåt skatteavdrag för kapital som placeras som riskvilligt kapital	57
F-skattsedel	57
Förenklad självdeklaration även för egenföretagare	57
Avskaffa fåmansföretagsreglerna	58
Enhetlig beskattning av företagsvinster i hela Europa	59
Slopa dubbelbeskattningen av aktiebolagens vinster	59
Låt företagen skattefritt omvandla obeskattade reserver till eget kapital	59
Avsättning till ett "nyanställningskonto"	59
Ändra reglerna för s.k. byggmästarsmitta	59
Ta bort skattedelen av arbetsgivaravgifterna	59
Slopad arbetsgivaravgift under de första 24 månaderna	59
Uppbördsdeklaration bör ske max 6 gånger per år	60
Fastighetsskatten	60
Slopa förmögenhetsskatten på arbetande kapital i företagen	60
Underlätta generationsskiften i familjeföretag genom lägre eller slopad arvs- och gåvobeskattning	60
Skatt vid källan	60

Momsreglerna bör vara konkurrensneutrala	60
Inför samma momsinsbetalningsregler för alla företag	61
Slopa kravet på månatlig momsredovisning för ensamföretagare	61
Momsredovisning max 6 gånger per år för småföretag	61
Slopa skattetilläggen för fel i momsredovisningen	61
Avdrag vid rån och stöld	62
Förenkla reglerna för moms på förskott och à contolikvider	62
Sätt en beloppsgräns för intrastatredovisning	62
Avskaffa reklamskatten	62
Skatteuppbörd	62
Skattekonto	62
Preliminär F-skatt bör grundas på föregående års skatt	62
Preliminär F-skatt bör vara noll första verksamhetsåret	62
Inbetalningstidpunkten mer rättvis än mottagnings- tidpunkten	63
Slopa förseningsavgiften	63
SCB-statistik m.m.	63
Grunddata lämnas till en uppgiftsmottagare	63
Elektroniskt uppgiftslämnande	63
Storleksgräns för uppgiftslämnande	63
Uppgifter till lägenhetsregistret	63
SCB:s pågående arbete	64
Finansmarknad	64
Medlemskap i EMU	64
Inför ett lånegarantisystem för riskvilligt kapital	64
Statlig borgen till småföretagare	64
Tullen	64
Förenkling av tullprocedurerna	64
Förvaltningsrätt	64
Datalagstiftningen bör ges en mindre byråkratisk utformning	64
Konkurrensrätt	65
Offentlig anbudsupphandling	65
Konsekvensanalys vid samordnad upphandling	65
Höj gränsen för direktupphandling	67
Förtydliga miljökrav vid upphandling	67
Riksrevisionsverket (RRV)	68
RRV bör få anslag för granskning av myndigheternas konsekvensutredningar	68

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Skolverkets tillsyn över privatskolor 68

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Tillväxttrösklar försvaras av Livsmedelsverket 68

ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET**Arbetsrätt 69**

Dispositiv lagstiftning förordas	69
Likformighetskrav	69
Anställningsskyddet bör reformeras	69
Förenkla regelverket för företag med endast en anställd	69
Uteblivelse från arbetet – skäl för skadestånd och uppsägning	69
Rätt att kvitta fel lön mot inestående lön	69
Den primära förhandlingskyldigheten bör begränsas (MBL)	69
Vetoreglerna bör slopas (MBL)	70
Undantagen från fredsplikten bör inskränkas	70
Slopa reglerna om tolkningsföreträde för den fackliga organisationen (Lagen om facklig förtroendemens ställning)	70
Begränsa skyldigheten för arbetsgivaren att medge ledigt och att utge ersättning för fackligt arbete (Lagen om facklig förtroendemens ställning)	71
Slopa lagarna om diskriminering i arbetslivet	71
Gör arbetstidslagstiftningen flexibla	71
Arbetsmiljö 71	71
Avgränsa arbetsmiljölagen till arbetsmiljöns kärnområde	71
Förenkling av föreskrifter och flexibilitet i synen på internkontroll	72
Dokumentationskravet vid internkontroll bör sänkas	72
Slopa avgifter och byråkrati kring den obligatoriska ventilationskontrollen	72
Säg upp ILO-konventionen om företagshälsovård	73
Inför en allmän arbetslöshetsförsäkring	73
Förenkla semesterlagen	73
Studieledighetslagen behöver stramas upp	74
Slopa lagen om obligatorisk platsanmälan	74

Slopa stuverimonopolet	74
Arbetsmarknadspolitik	74
Förenklade regler för anställningsstöd	74
Avskaffa eller ändra starta-eget-bidraget	75
Likformig myndighetsutövning avseende starta-eget-bidraget	76
ALU-bidrag bör vara konkurrensneutralt	76
A-kassa även till den som har registrerad firma	77
Direktnummer till arbetsförmedlingen	77

NÄRINGSDEPARTEMENTET

Inrätta en särskild expertgrupp för fortlöpande regelöversyn	77
EU-rekommendationer om förenklingar av regelverket	78
Information till nyföretagare	78
Anslagen från EU:s strukturfonder behöver förenklas	78
Konkurrensrätt	79
Kedjeföretag bör jämföras med franchising	79
Sprängämnesinspektionen	79

INRIKESDEPARTEMENTET

Plan- och bygglagen	79
Stärk konkurrensen	79
Förenkla redovisningen till byggnadsnämnderna	81
Informations- och samrådspplikt vid markarbeten	81
Kommunallagen	81
Övervakning av kommunalt stöd till näringslivet	81
Prövning av kommunal kompetens att driva affärsverksamhet	81
Tillsynsmyndighet och konkurrent inte förenligt	82
Invandrapolitik	82
Marknadsanpassat regelsystem för tolkning	82
Konsumentfrågor	82
12 riktlinjer kan upphävas	82

MILJÖDEPARTEMENTET

Femton lagar förs ihop till en miljöbalk	83
Regelförenkling och samordning är möjlig när det gäller farliga kemiska ämnen	83
Avgifter till produktregistret	84

Förslag i remissvaren

Förslagen är ordnade efter politikområde. Kritiken mot reglerna hänför sig i huvudsak till följande kategorier:

- Regler som inte är konkurrensneutrala
- Regler som skyddar monopol
- Regler som framstår som klåfingriga, som uttryck för misstro mot företagen
- Regler som skapar höga kostnader för administration i företagen
- Regler som skapar tröskeleffekter och tillväxthinder
- Regler som är onödigt komplicerade
- Regler som hotar den enskildes rätts-säkerhet

STATSRÅDSBEREDNINGEN

Påbud om konsekvensutredningar till utredningar och myndigheter

Företagens Uppgiftslämnardelegation anför att gällande regler om problem och konsekvensutredningar (PKA-regler) i Statsrådsberedningens cirkulär, det särskilda direktivet till utredare samt verksförordningen bör förbättras i enlighet med EU-kommissionens rekommendationer på så sätt att särskild hänsyn måste tas till framför allt små och medelstora företag. Särskilda regler om s.k. lackmustest borde införas.

LO anser inte att någon särskild hänsyn skall tas till små och medelstora företag. Regelverk bör vara neutrala till företagsstorlek.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Fastighetsrätt

Reglerad hyressättning – Bruksvärdesystemet

Sveriges Fastighetsägareförbund menar att en fungerande hyresmarknad kräver balans mellan intresset av låga hyror i det befintliga beståndet och hyror som gör det möjligt att bygga nytt och bygga om bostäder efter hushållens önskemål. Det är genom priset som fastighetsföretagen kan få information om vilka egenskaper på bostäderna som kunderna vill ha. Till skillnad från pris-sättning på bostadsrätter och egnahem till-låts dock inte att hyror sätts i enlighet med kundernas värderingar. Bostadshyror styrs i stället av det s.k. bruksvärdesystemet. Bruksvärdesystemet syftade ursprungligen till en hyressättning efter hyresgästernas värderingar av bostadens olika egenskaper. Det har dock förfelats genom att de kommunala bostadsföretagens hyror skall vara hyresnormerande – men behöver ändå inte vara satta i enlighet med hyresgästernas värderingar. Hyror sätts i stället administrativt och påverkas bland annat av att kommunala fastighetsföretag delvis skattefinansieras av kommunerna genom bidrag – och numera även av politiska ingrepp i hyressättningen. Konkurrensen gentemot privata fastighets-företag snedvrids därmed på ett sådant sätt att deras verksamhet äventyras. Att göra hållbara kalkyler för bostadsbyggande under dessa villkor blir omöjligt. Följden blir ofrån-

komligen bostadsbrist och andra problem. *LO* anser att bruksvärdesystemet bör vara kvar så länge det inte finns något annat sätt att förhindra att en renodlad marknadsprissättning bestämmer hyresnivån.

Förstärkt besittningsskydd för lokalhyresgäster

Svenska Köpmannaförbundet önskar ett stärkt indirekt besittningsskydd. De kräver en aktiv förhandlingsinsats från fastighetsägaren före uppsägning samt att en möjlighet ges till framflyttad avflyttning vid hyrestvist.

Förstärkt besittningsskydd för arrendatorer

Svenska Köpmannaförbundet önskar ett bättre besittningsskydd för anläggningsarrendatorer.

Immateriellrätt

Förenkla patentinstitutet

Företagarnas Riksorganisation konstaterar att det inte är ovanligt att patentärenden handläggs i upp till tre år, vilket medför stora kostnader för den sökande. FR menar att en av orsakerna till de långa handläggnings-tiderna är komplexiteten i patentinstitutet. De menar att det därför är angeläget att försöka förenkla hanteringen, vilket också uttalats som en ambition inom EU.

Även *LO* och *Metall* anser att det är önskvärt att förkorta handläggningstiderna.

Patent- och registreringsverket hävdar att den svenska lagstiftningen är utformad och tillämpas i harmoni med internationella konventioner. PRV uppger också att det inom Regeringskansliet just nu bereds direktiv till en utredning med uppgift att se över den svenska varumärkeslagstiftningen och syftet att överväga möjliga förenklingar.

Patentskydd för enklare uppfinningar

Företagarnas Riksorganisation anser att det bör införas ett immaterialrättsligt skydd för enklare uppfinningar av typen bruksmönsterskydd. Livscykeln för nya produkter blir kortare och det blir svårare att bedöma det kommersiella värdet på en innovativ produkt. Samtidigt har uppfinningarna på senare år haft en tendens att innehålla mindre tekniska framsteg trots stora kommersiella exploateringsmöjligheter. Det är framför allt de små företagen som har behov av ett snabbt, enkelt och billigt skydd som komplement till patentsystemet. Av EU:s 15 medlemsländer är det i dag bara Sverige, Storbritannien och Luxemburg som saknar ett sådant skydd.

Metall är positivt till detta förslag.

Utsökningsrätt

Ta bort statens förmånsrätt i konkurser och underlätta rekonstruktioner före konkurs

SAF anser att statens förmånsrätt för fordringar på skatter och avgifter vid konkurs och utmätning gynnar staten på bekostnad av leverantörer och andra oprioriterade fordringsägare. Staten har tillskansat sig detta skatteprivilegium utan bärande skäl. Skatteprivilegiet saknar motsvarighet i övriga nordiska länder och bör heller inte finnas i Sverige.

LO anser att statens förmånsrätt bör vara kvar.

Straffrätt, allmän ordning och säkerhet

Avreglera förordnandet av ordningsvakter

Konkurrensverket anser att behovsprövningen vid förordnandet av ordningsvakter bör avskaffas. Tillsynsmyndigheterna skall enligt lagen göra en bedömning av behovet

av antalet ordningsvakter. Om behovet anses fyllt skall myndigheten inte ge ytterligare tillstånd.

Behovsprövningen har ibland medfört problem för enskilda näringsutövare. En effekt kan bli att företag som vinner en anbudsstävlan om bevakningstjänster inte kan åta sig uppdraget eller utvidga sin verksamhet då ytterligare tillstånd inte medgivits. I sådant fall kan företaget tvingas lämna över uppdraget till en konkurrent som har nödvändigt antal ordningsvakter. Om köparen av tjänsten inte kan fullfölja affären med den som vunnit anbudstävlingen, riskerar tjänsten att bli dyrare eller, om kostnadsramen skall hållas, utföras med lägre kvalitet.

Ett beslut av myndigheten att inte medge förordnande av ordningsvakter kan förvisso överklagas hos allmän förvaltningsdomstol och i vissa fall även till länsstyrelse. Denna möjlighet till rättelse av beslutet är dock sällan tillräcklig. Skälet är att prövningen av beslutet ofta tar så lång tid att det företag som inlämnat överklagan och vunnit anbudsupphandlingen inte kan få besked innan avtalsperioden påbörjas.

Konkurrensverket anser att nuvarande regelverk på området bör ses över. Översynen bör resultera i att behovsprövningen slopas. I detta fall bör det allmännas intresse vid förordnande av ordningsvakter kunna vara tillgodosett genom regler som enbart gäller prövning av tjänsteinnehåll och behörighetskrav (utbildning, vandel m.m.).

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

Räddningsverket

Räddningsverket anser själva att verkets regler inte påverkar tillväxtförutsättningarna för småföretag. En förändring kan inte ske i

någon större utsträckning utan att man nedprioriterar säkerheten.

LO instämmer.

Avskaffa sotningsmonopolet

Konkurrensverket anser att sotningsmonopolet bör avskaffas. På området för rengöring inklusive kontroll av rök- och imgaskanaler, eldstäder m.m. innebär rådande bestämmelser att en skorstensfejarmästare ges ensamrätt att utföra dessa tjänster i ett förutbestämt område eller distrikt. Kommunerna har ansvaret för att rengöring sker i enlighet med gällande bestämmelser. Avtalet mellan en kommun och skorstensfejarmästare innebär i allmänhet en rätt för sistnämnda att utföra aktuella tjänster fram till pensioneringen. Med hänsyn till rådande förhållanden förekommer i princip inte att kommuner upphandlar aktuella tjänster genom anbudsstävlan. Nuvarande ordning kan strida mot EG:s direktiv på upphandlingsområdet. Prissättningen på tjänsterna styrs via förhandlingar på central nivå mellan Svenska kommunförbundet och branschorganisationen Sveriges Skorstensfejarmästares Riksförbund.

För närvarande undersöker en statlig utredning (dir. 1996:115) förutsättningarna att omreglera sotningsväsendet. En viktig del av arbetet är att göra regelverket mer konsumentorienterat. Konkurrensverket har tidigare framfört, bl.a. i remissyttranden till regeringen över tidigare statliga utredningar på detta område, att sotningsväsendet bör omfattas av en regelreformer som bl.a. medför att monopolet skrotas.

SOCIALDEPARTEMENTET

Föräldraledighetslagen

SAF påpekar att föräldraledighetslagen innehåller inte mindre än fem olika huvudtyper av föräldraledighet. De olika ledighetstyperna regleras dessutom olika när det gäller semesterintjänande. Skyldigheten att betala semesterlön bör knytas till huvudbetalaren, dvs. om arbetstagaren uppburit ersättning från försäkringskassan bör försäkringskassan svara för semesterlön. De kombinationsmöjligheter som de olika ersättningarna erbjuder skapar osäkerhet i företagen beträffande ledighetens längd.

Lagen om allmän försäkring**Inför enhetligt beräkningsunderlag för ersättningarna i de allmänna försäkringarna**

SAF menar att ersättningen i de allmänna försäkringarna bör baseras på den verkliga inkomsten under de senaste fem åren. Beräkningssättet bör vara likadant för de olika försäkringarna och inte som nu med ett beräkningssätt för sjukförsäkringen och ett annat för arbetsskadeförsäkringen. Nuvarande skillnad leder till att försäkringskassan måste göra om beräkningen om ett sjukfall klassas som arbetsskada. Härvid kan det bli nödvändigt att belasta företagen med förfrågningar beträffande t.ex. kostnadsersättningar som inte haft någon betydelse för sjukpenningberäkningen.

LO anser att företagen måste leva med förfrågningar från försäkringskassan. Uppgifter från företagen behövs om Sverige skall ha en arbetsskadeförsäkring som kompenserar för arbetsskada.

Utbetalningstider

Svenska Köpmannaförbundet påpekar att det gamla systemet med utbetalning av pensioner under den 12-18 i månaden innebar en jämnare kundbelastning i butikerna.

LO instämmer i detta.

Sjukförsäkringen och sjuklönelagen**Kortare sjuklöneperiod i stället för högre ersättningsnivå**

SAF anser att förlängningen från 14 till 28 dagar av arbetsgivarens ansvar för sjuklön inneburit kraftigt ökade kostnader för företagen. *SAF* framhåller särskilt de små företagens utsatta situation, där enskilda långvariga sjukfall kan skapa stora ekonomiska påfrestningar. *SAF* pekar särskilt på den tveksamhet som arbetsgivare kan känna inför att anställa personal med handikapp eller kroniska sjukdomar.

SAF är kritiskt mot prioriteringen att återhöja ersättningsnivån i sjukförsäkringen. *SAF* varnar för att höjd ersättningsnivå kan öka sjukfrånvaron och därmed skapa ökade kostnader för företagen för sjuklön, sjukpenning och överanställningar. Om sjukfrånvaron skulle återgå till 1993 års nivå skulle kostnadsökningen för sjukersättning bli 10 mdr kronor per år.

LO delar inte *SAF*:s uppfattning.

SAF påtalar också bristen på stabilitet i systemet. Ibland har flera ändringar genomförts under samma år.

Motsvarande synpunkter framförs från *Svenska Köpmannaförbundet* och *LO*. *LO* anser dock att stabilitetsmålet inte får hindra välmotiverade förändringar.

Handelsanställdas förbund anser att halveringen av sjuklöneperioden bör följas av ett fullständigt avskaffande av sjuklöneperioden i sjukförsäkringen.

Slopa rapporteringen av sjukfrånvaro som är kortare än sjuklöneperioden

Företagarnas Riksorganisation anser att rapporteringen till försäkringskassan av sjukfrånvaro som täcks av arbetsgivaren under sjuklöneperioden bör slopas.

LO och *Metall* instämmer inte i denna uppfattning.

Arbetskadeförsäkringen

Ta bort färdolycksfallen från arbetskadeförsäkringen

SAF menar att arbetsgivaren som regel inte har någon möjlighet att påverka säkerheten under den anställdes färd till eller från arbetsstället och därför heller inte bör ha kostnadsansvar för färdolycksfallen. Färdolycksfallen bör hänföras till trafikförsäkringen i fall då ett försäkringspliktigt fordon varit inblandat och i övrigt till den allmänna försäkringen.

LO instämmer inte i detta och påpekar samtidigt att vid olycksfall där den vållande är trafikförsäkrad svarar trafikförsäkringen för ersättningen vid gällande regler.

Klargör arbetsgivarens rehabiliteringsansvar

SAF menar att ansvaret för en anställds rehabilitering på ett naturligt sätt bör knytas till sjuklöneperioden och till de olika försäkringarna. Arbetsgivaren bör sålunda ha ansvaret för åtgärder som skäligen kan vidtas på arbetsstället, och i övrigt bör respektive försäkring, beroende på skadeorsak, bära såväl utrednings- som kostnadsansvaret.

Metall instämmer inte.

Slopa onödigt uppgiftslämnande till försäkringskassan

SAF menar att det är nödvändigt att be-

gränsa uppgiftslämnandet till verkligt nödvändiga uppgifter. Nuvarande krav skapar onödiga administrativa kostnader i företagen och bör därför ersättas av urvalsundersökningar av typen AKU. I enlighet med denna uppfattning avvisar *SAF* därför också sjuk- och arbetsskadekommitténs förslag om utvidgat uppgiftslämnande för företagen.

LO instämmer inte i detta.

Socialstyrelsen vill ha fler regler – inte färre

Socialstyrelsen skriver i sitt svar att det ingår i dess uppgift att värna om patientens/klientens hälsa, rättssäkerhet och trygghet. De understryker att befintligt regelverk är en förutsättning för detta. Socialstyrelsens bedömning är att regelverket inte utgör hinder för småföretagares verksamhet. Man har därför inte några förslag om minskning av antalet regler.

Socialstyrelsen hävdar att kraven inom hälso- och sjukvården successivt ökat för att bl.a. förbättra patientsäkerheten. När privat vård jämföras med offentlig vård, behöver regelverket byggas ut, menar Socialstyrelsen.

LO och *Metall* instämmer i ovanstående.

Avskaffa apoteksmonopolet

Konkurrensverket anser att apoteksmonopolet bör avskaffas. Det statliga Apoteksbolaget har ensamrätt till försäljning av läkemedel i detaljhandelsledet. Riksförsäkringsverket fastställer apotekens inköpspriser i förhandlingar med läkemedelsföretagen. Apoteksbolaget fastställer den egna handelsmarginalen, dvs. i praktiken priset till konsument. Det kan inte uteslutas att nuvarande detaljhandelsmonopol på läkemedelsområdet i vissa avseenden strider mot EG:s regler.

För närvarande undersöker en statlig utredning (dir 1996:199) förutsättningarna att

införa konkurrens vid försäljning av läkemedel. Konkurrensverket har tidigare framfört i samband med statliga utredningar om läkemedelsförsäljningen att apoteksmonopolet bör avvecklas. Verket anser att tillstånd för etablering på detta område skall ges om företaget uppfyller givna kompetens- och säkerhetskrav.

Avreglera vuxentandvården

Konkurrensverket anser att behovsprövningen vid etablering inom vuxentandvården bör avskaffas. För vuxentandvården finns en maximitaxa som fastställs av regeringen efter överläggningar mellan Riksförsäkringsverket och Sveriges Privattandläkarförening. Staten subventionerar, via den statliga tandvårdsförsäkringen, patienternas tandvårdskostnader. Subventionen har successivt minskat de senaste åren och uppskattas för närvarande utgöra omkring 20 procent av de totala kostnaderna för vuxentandvården. I den ekonomiska vårpropositionen (prop. 1996/97:150) aviserades en ytterligare minskning av tandvårdssubventionen. Landstingen/folktandvården och det privata företaget Praktikertjänst AB svarar tillsammans för över hälften av vuxentandvårdens omsättning.

Vid ansökan om nyetablering inom vuxentandvården prövar försäkringskassan om tandvårdsföretaget/tandläkaren skall medges anslutning till tandvårdsförsäkringen. Denna prövning omfattar enbart privata tandläkare. Försäkringskassans beslut grundas bl.a. på en bedömning av genomsnittligt antal tandvårdstimmar per invånare i aktuellt område, dvs. här görs en behovsprövning. Om vårdutbudet anses tillgodosett medges normalt inte nyetablering.

Landstingen ansvarar för barn- och ungdomstandvården som finansieras helt med landstingsskatt. Etablering inom detta om-

råde förutsätter således att landstinget svarar för verksamhetens finansiering. Barn- och ungdomstandvård bedrivs till helt övervägande del av landstingen. Såvitt Konkurrensverket känner till har ett landsting genomfört en anbudstävlan om denna vård där privata tandvårdsföretag gavs möjlighet att lämna anbud. Flera landsting ger föräldrar och barn möjlighet att välja mellan privata och landstingsanställda tandläkare.

En statlig utredning (dir. 1997:86) gör för närvarande en översyn av taxan och etableringsreglerna inom vuxentandvården. I Konkurrensverkets rapport *Konkurrens i tandvården* (utgiven 1993) redovisas förutsättningarna för konkurrens inom området och för vissa effekter av behovsprövningen. I ett län som särskilt studerades framkom att antalet tandläkare i glesbygd var mindre än vad som torde ha blivit fallet utan behovsprövning.

Konkurrensverket anser att övervägande skäl talar för att behovsprövningen slopas. Det bör vara tillräckligt att tandvårdsföretaget uppfyller givna kompetens- och säkerhetskrav. Riksförsäkringsverket har i remissyttrande över departementspromemorian "Tandvårdsförsäkring i omvandling" (Ds 1997:16) den 27 maj 1997 uttalat att Riksförsäkringsverket instämmer i förslaget i promemorian om slopande av anslutningsbestämmelserna för tandvårdsförsäkringen. Detta ställningstagande görs mot bakgrund av bl.a. beslutade och aviserade minskningar av tandvårdssubventionen.

LO delar Konkurrensverkets uppfattning.

Serviceboende för funktionshindrade bör bli konkurrensneutralt

Konkurrensverket anser att det bör skapas likartade regler för kommunala och privata aktörer på området för bostäder med service till handikappade. Enligt socialtjänst-

lagen (SFS 1980:620) skall kommunen inrätta bostäder med särskild service till funktionshandikappade. Den enskilde kan enligt lagen (SFS 1993:387) om stöd och service till handikappade, LSS, erhålla sådan bostad. Huvudformen är servicebostad och gruppboende. En annan insats enligt LSS är daglig verksamhet. Såväl boende som daglig verksamhet bedrivs av både privata och kommunala aktörer. Privata företag bedriver verksamheten på entreprenad åt kommuner och landsting. Etablering av ett privat företag på detta område kräver emellertid särskilt tillstånd. Beviljande av tillstånd förutsätter att boendet och/eller den dagliga verksamheten uppfyller givna kvalitetskrav, t.ex. ett högsta antal boende per gruppboende.

Socialstyrelsen har det centrala tillsynsansvaret på området och har rätt att meddela föreskrifter. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet inom länet och svarar för tillståndsgivningen. Således kan sägas att det finns tre myndigheter – Socialstyrelsen, länsstyrelsen och landstinget/kommunen – som på olika sätt ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt givna krav.

Huruvida ett privat företags verksamhet uppfyller givna krav bedöms bl.a. i anslutning till tillståndsprövningen. Socialstyrelsen och länsstyrelsen kan kritisera en kommunal verksamhet som inte svarar mot kraven men har inte befogenhet att ålägga kommunen/landstinget att rätta sig. Ett privat företag vars verksamhet inte håller erforderlig kvalitet kan antingen få avtalet med kommunen/landstinget uppsagt eller ytterst få sitt tillstånd indraget.

I anslutning till Konkurrensverkets handläggning av ett ärende uttalade Socialstyrelsen att man var medveten om att privata vårdgivare känner sig diskriminerade med hänsyn till de olika reglerna för privat och

offentlig verksamhet. Vidare anförde Socialstyrelsen att man vid ett antal tillfällen påpekat för landsting att de i vissa fall bedriver gruppboende som inte uppfyller lagens krav.

De olika bestämmelserna för privat och kommunal verksamhet kan ge konkurrensnedvidande effekter vid en kommunal upphandling där såväl kommunala egen-regi enheter som privata utförare konkurrerar om en entreprenad. Om exempelvis kommunens anbuds- och förfrågningsunderlag har utformats utifrån en lägre kvalitetsnivå än gällande kvalitetsnormer får egen-regi enheten konkurrensfördelar i förhållande till privata utförare som inte har samma möjligheter att minska verksamhetens kvalitet. Enligt Konkurrensverkets mening bör i detta fall en översyn göras av tillståndsgivning och etableringsregler med syfte att skapa lika villkor mellan offentliga och privata aktörer.

LO instämmer i ovanstående men tillägger att ansvaret för bostadsförsörjningen till socialt, ekonomiskt och medicinskt sämre ställda bör delas lika.

KOMMUNIKATIONS- DEPARTEMENTET

Avreglera biluthyrning

Vägverket menar att förhållandena inom biluthyrningsbranschen är stabila och konstaterar att branschen fungerar relativt bra. Det kan därför finnas anledning att ifrågasätta behovet av en så omfattande specialreglering som nuvarande ordning innebär. Ett sätt att minska krånglet för den som vill etablera sig i näringen, med bibehållen möjlighet till övervakning från myndigheternas sida, skulle kunna vara att slopa nuvarande krav på tillstånd med därtill hörande special-

krav till förmån för ett enkelt krav på registrering av verksamheten.

Avreglera långväga busstrafik

Konkurrensverket anser att skadeprövningen vid etableringen av långväga busstrafik bör avskaffas. Om ett företag vill starta långväga busstrafik prövar Vägverket om denna trafik kan skada etablerad järnvägstrafik, den s.k. skadeprövningen. Denna innebär ett konkurrensskydd för Statens järnvägar. Den långväga busstrafiken omfattas inte av trafik- huvudmännens (kommuners och landstings) trafikförsörjningsansvar för kollektivresandet (främst busslinjetrafik) inom ett län. Långväga busslinjetrafik bedrivs till större delen av privata företag och omfattar resor mellan två eller flera län.

Konkurrensverket anser att skadeprövningen vid etablering av långväga busstrafik bör avskaffas. Denna etableringskontroll kan inte försvaras samhällsekonomiskt och bör tas bort. *Vägverket* ställer sig bakom Konkurrensverkets förslag.

Regleringen av den långväga busstrafiken bygger på antagandet att busstrafiken annars skulle ta kunder från tågtrafiken. Detta antagande är dock bara till en mindre del korrekt. Enkäter under 1996 visar att minst 50 procent av bussresenärerna tidigare åkt aktuell sträcka med bil. I underlaget till 1992 års trafikpolitiska proposition konstaterades att de tillkommande resenärerna till 70-80 procent beräknades bestå av tidigare bilresenärer.

En avreglering skulle därför få positiv effekt från miljö- och energisynpunkt med hänsyn till att flertalet bussresenärer är före detta bilresenärer. Jämfört med bilen är bussen både mindre energikrävande och har i huvudsak bättre värden från miljösynpunkt.

Ett viktigt skäl till att regleringen inte slopades 1992 var de pågående ombyggnads-

arbetena på vissa delar av bannätet. Ombyggnadsarbetena är nu inne i sitt slutskede. SJ har kunnat utöka trafiken och korta restiderna. Detta skäl för regleringen kvarstår således inte längre.

Resenärerna väljer mellan olika transportslag utifrån sina preferenser av pris, restid och bekvämlighet. Många resenärer föredrar tåget för att det är snabbare och bekvämare än bussen. Andra resenärer föredrar buss för att resan på så vis blir billigare än tåget. Många föredrar att åka buss i stället för att åka bil för att det är både bekvämare, snabbare och billigare.

SJ tillämpade tidigare en kilometertaxa. Från och med januari 1996 anpassar emellertid SJ priset på varje sträcka efter konkurrensituationen. På sträckor där konkurrensen är svag, t.ex. på de långväga sträckorna, kan man därför hålla ett förhållandevis högt pris. Mycket talar för att en avreglering av den långväga busstrafiken skulle leda till en effektivitetspress på SJ, som skulle vara till gagn för resenärerna.

Om skadlighetsprövningen slopas skulle dessutom betydande administrationskostnader hos bussföretag och berörda myndigheter kunna undvikas.

LO delar inte Konkurrensverkets uppfattning.

FINANSDEPARTEMENTET

Skatter

Beskattningen av tjänstebilar bör schabloniseras

SAF menar att den från årsskiftet gällande beskattningen av innehavare till tjänstebilar medför kraftigt utökade administrativa kostnader för företagen.

Företagarnas Riksorganisation anför att hanteringen av körjournaler osv. skapar onödigt och dyr byråkratisering för de små företagen. I första hand bör bilar som används som arbetsredskap undantas från förmånsbeskattning och proportionering av kostnaderna mellan företag och privat körning medges.

LO och *Metall* delar inte *SAF*:s eller *Företagarnas* åsikter.

Tillåt skatteavdrag för kapital som placeras som riskvilligt kapital

SAF menar att det är viktigt att nyföretagande och expansion stimuleras på olika sätt. Den nödvändiga kapitalbildningen för nyföretagande och expansion skulle underlättas genom införande av rätt till skatteavdrag för kapital som placeras i eget eller annans företag.

LO anser att detta vore subventionering och delar därför inte *SAF*:s uppfattning.

F-skattsedel

SAF vill ge alla som vill starta företag en F-skattsedel. Den förändrade arbetsmarknaden möjliggör för många människor att starta eget företag. Även i arbetsmarknadspolitiken uppmuntras arbetslösa att pröva eget företagande genom starta-eget-bidrag. Ett minimikrav är att alla som vill ges en reell chans att starta eget företag. En nödvändig förutsättning härför är att de får en F-skattsedel. Skattelagstiftningens arbetstagarbegrepp är emellertid otidsenligt med hänsyn till dagens arbetsmarknad. Det gäller inte minst det s.k. självständighetsbegreppet. De som önskar starta företag måste ges denna möjlighet och inte stoppas av en otidsenlig lagstiftning. Staten bör i stället satsa på att kontrollera att de som erhållit F-skattsedel följer gällande regler.

Företagarnas Riksorganisation anser att den som söker F-skattebevis samtidigt bör få firmanamnet registrerat hos PRV.

NUTEK menar att ifyllandet av skatte- och avgiftsanmälan är ett problem för många nyföretagare. Startlinjen har förmedlat sina erfarenheter av denna till skatteförvaltningen med förslag till vissa förändringar i såväl blanketten som åtföljande information.

LO instämmer i *NUTEK*:s synpunkter.

Skatteministern meddelar att reglerna om utfärdande av F-skattsedel är föremål för översyn. Regeringen avser senare i höst att lägga fram förslag till förändringar för att underlätta nyföretagande.

Förenklad självdeklaration även för egenföretagare

SAF anser att något i grunden är fel, när nästan ingen av landets 700 000 egenföretagare klarar av att själv upprätta sin egen deklARATION. Grundat på den kontantmässiga inkomstredovisningen, motsvarande den som tidigare gällde för jordbrukare och fastighetsägare, bör en ny starkt förenklad deklARATION införas för egenföretagare med följande inriktning: Endast restvärdeavskrivning på inventarier. Reglerna om räntefördelning, periodiseringsfond och expansionsmedel tillåts inte.

Endast periodiseringsfundsliknande avdrag vid insättning på en motsvarighet till dagens skogskonto. Fordringar, skulder och varulager vid årets början och slut redovisas inte. Övergång får ske till nuvarande system, men då måste varulager och fordringar minus skulder balanseras in, dvs. skattas av. "Skogskontomedlen" återbetalas, återförs till beskattning, men motsvarande avdrag medges om avsättning sker till periodiseringsfond.

Företagarnas Riksorganisation anser att en frivillig förenklad självdeklaration bör införas.

ras för i första hand enskilda firmor och handelsbolag som omsätter mindre än t.ex. 1,5 Mkr. och som saknar såväl anställda som fast egendom. När de så önskar skall de kunna övergå till den vanliga deklarationen. Den förenklade deklarationen bör enligt FR ha följande inslag:

- Kontantmetod
- Direktavskrivning upp till i vart fall ett men helst två basbelopp
- Lager och pågående arbeten under ett eller två basbelopp behöver ej tas upp som tillgång
- Slopad periodisering vid årsskiftet
- Slopad negativ räntefördelning
- Den positiva räntefördelningen kan växlas mot höjd periodiseringsfond till t.ex. 35 procent

I samband med införandet av förenklad självdeklaration bör även ett "Bokförings- och deklarationspaket" tas fram för att möjliggöra för företagaren att själv klara bokföringen och deklarationen. Därigenom undviker företaget kostnader på 7 000–15 000 kronor. Paketet bör ha följande innehåll:

- Ett förslag till förenklad kontoplan. I många fall räcker säkert tio konton för att bokföra och redovisa en verksamhet. Tydliga instruktioner om vad som skall bokföras på de olika kontona bör medfölja.
- En direkt koppling mellan kontona och deklarationsblanketten samt den beskattningsbara inkomsten.
- Tydliga definitioner och förklaringar av begrepp och vad de olika fälten på deklarationsblanketten avser.

Skatteministern meddelar att den s.k. Förenklingsutredningen har till uppgift att utvärdera och se över skattereglerna för enskilda näringsidkare och delägare i handels-

bolag (dir 1996:78). En uppgift är att överväga ett förenklat deklara-tions- och redovisningsförfarande för de allra minsta företagen. Utredningen skall vidare utreda möjligheterna till förenklingar i det befintliga systemet.

Metall anser att det borde gå att utforma ett system för de allra minsta företagen. Skattemyndigheten skulle kunna tillhandahålla programvara för enkel databokföring och deklaration för företag med omsättning under en viss gräns och utan anställda.

Avskaffa fåmansföretagsreglerna

SAF är kritiskt mot fåmansföretagsreglerna. Regeringen har nyligen tillsatt en utredning som skall se över bl.a. reglerna för inkomstuppdelning mellan ägaren och dennes närstående och de s.k. stoppreglerna. Enligt direktiven skall översynen inte avse de materiella reglerna i 3 § 12 mom SIL angående utdelning och reavinst. Dessa senare rent mekaniska regler behandlar allt överskott i företaget utöver en viss nivå som uppskjuten lön till företagaren, dvs. ingen som helst hänsyn tas till företagarens faktiska löneuttag och om detta kan anses vara marknadsmässigt eller ej. Utredningsuppdraget bör utvidgas till att omfatta även dessa regler som är synnerligen komplicerade och svårhanterliga och därför är obegripliga för de flesta fåmansföretagare.

Skatteministern meddelar i sitt svar att en särskild utredare har tillkallats för att se över reglerna för beskattning av fåmansföretag och delägarna i sådana företag (dir 1997:70). Utredaren skall överväga i vad mån nuvarande särregler kan upphävas och beskattning i stället ske enligt allmänna regler.

Enhetlig beskattning av företagsvinster i hela Europa

Sydsvenska Handelskammaren menar att arbetet för att skapa en gemensam inre marknad också bör innebära att Sverige verkar för en enhetlig beskattning av företagsvinster i hela Europa. Man hänvisar till de europeiska handelskammarnas representation vid Europeiska kommissionen, dess position paper om den inre marknaden.

LO och *Metall* delar denna inställning.

Slopa dubbelbeskattningen av aktiebolagens vinster

SAF menar att de lättnader som införts för småföretagen endast kan ses som ett första steg mot införandet av en generell enkelbeskattning.

Låt företagen skattefritt omvandla obeskattade reserver till eget kapital

SAF menar att det är viktigt att de små företagen kan växa och bli större. I en sådan tillväxt ligger troligtvis den bästa möjligheten att skapa flertalet av de nya arbetstillfällen som Sverige behöver. För att växa krävs emellertid ett ökat eget kapital. En sådan kapitalbildning underlättas om företagen ges möjlighet att skattefritt omvandla uppbyggda, obeskattade reserver till eget kapital.

LO och *Metall* delar inte dessa åsikter.

Avsättning till ett "nyanställningskonto"

Svenska Köpmannaförbundet anser att vinstavsättningar bör kunna ske till ett särskilt nyanställningskonto, varur utbildning m.m. skall kunna finansieras för nyanställda i småföretag.

Handelsanställdas förbund, *Metall* och *LO* tycker att förslaget är intressant.

Ändra reglerna för s.k. byggmästarsmitta

SAF anför att nuvarande regler innebär att en fastighet som förvärfvas av en byggmästare eller dennes maka/make i princip alltid utgör en omsättningstillgång oavsett om byggnadsrörelsen bedrivs direkt i enskild firma eller indirekt i handelsbolag eller aktiebolag. Även om själva byggnadsrörelsen nedlagts kvarstår smittan såväl för tidigare som senare förvärvade fastigheter. Den totala skattebelastningen (inkomstskatt, egenavgifter) vid en försäljning blir 66 procent av vinsten att jämföra med de 30 procent i inkomstskatt som en icke byggmästare betalar i inkomstskatt.

SAF anser därför att en möjlighet bör öppnas för byggmästare att "skatta av" sina smittade fastigheter och för framtiden skapa möjlighet för byggmästare att placera kapital i fastigheter på samma skattemässiga villkor som andra.

Ta bort skattedelen av arbetsgivaravgifterna

SAF menar att sänkta arbetsgivaravgifter skulle stärka konkurrenskraften och därmed öka export och investeringar. Avgiftssänkningar skulle också minska kostnader och priser i den inhemska sektorn, något de anser vara viktigt inte minst för de arbetskräftintensiva småföretagen. En sänkning av arbetsgivaravgifterna skulle kunna ske genom en motsvarande minskning av företagsstödet.

LO instämmer inte.

Slopad arbetsgivaravgift under de första 24 månaderna

Landshövdingen i Dalarnas län föreslår att arbetsgivaravgiften slopas för de första 24 månaderna för nettonyanställningar.

LO instämmer inte.

Uppbördsdeklaration bör ske max 6 gånger per år

Företagarnas Riksorganisation anser att upp-
bördsdeklaration för avdragen preliminär-
skatt och arbetsgivaravgifter inte skall be-
höva ske oftare än 6 gånger per år för de
företag som har maximalt 100 Mkr i års-
omsättning.

Fastighetsskatten

Sveriges Fastighetsägareförbund menar att
fastighetsskatten missgynnar de privata
hyresfastighetsbolagen i förhållande till an-
dra företag. Hyresgäster och fastighetsföretag
har inte samma möjlighet att uppväga fastig-
hetsskattens effekter genom att göra skatte-
avdrag för räntor på det sätt som egnahems-
ägare och bostadsrättshavare har. Eftersom
fastighetsskatten skall betalas även om inte
lägenheterna kan hyras ut och alltså oavsett
företagets bärkraft, drabbas fastighetsföretag
på ett oskäligt sätt jämfört med andra före-
tag som enbart omfattas av vanlig företags-
beskattning. För att få rättvisa mellan
boendeformerna och rimliga villkor för nä-
ringslivet krävs att fastighetsskatten på hy-
resrätt tas bort.

Slopa förmögenhetsskatten på arbetande kapital i företagen

SAF anser att förmögenhetsskatten innebär
en straffbeskattning av privatpersoners lång-
siktiga sparande och därmed skulle vara ett
hot mot näringslivets försörjning med priv-
at riskkapital.

LO instämmer inte.

Underlätta generationsskiften i familjeföre- tag genom lägre eller slopad arvs- och gåvobeskattning

SAF konstaterar att den nuvarande beskatt-
ningsnivån förvisso inte är hög jämfört med

andra EU-länder, men att skatten på de
medel som arvtagare eller gåvomottagare
måste ta ut ur företaget är väsentligt högre.

LO instämmer inte.

Skatt vid källan

Sydsvenska Handelskammaren menar att
Sverige bör verka för ett gemensamt skatte-
system i Europa med moms som baseras på
beskattning vid källan i syfte att avskaffa
skillnader mellan inhemska och inre mark-
nadstransaktioner. Man hänvisar till de eu-
ropeiska handelskammarnas representation
vid Europeiska kommissionen, dess position
paper om den inre marknaden.

LO instämmer inte.

Momsreglerna bör vara konkurrensneutrala

Konkurrensverket anser att momsreglerna
inom vård, omsorg och skola bör ändras så
att lika villkor för offentliga och privata ak-
törer uppnås. Enligt mervärdesskattelagen
(SFS 1994:200) gäller att omsättning av
tjänster som utgör sjukvård, tandvård, so-
cial omsorg och utbildning är undantagna
från skatteplikt. På dessa områden bedrivs
verksamheten oftast till övervägande del av
kommuner och landsting och i övrigt främst
av ett stort antal småföretag. Enligt lagen
(SFS 1995:1518) om mervärdesskattekon-
ton för kommuner och landsting kompen-
serar staten dessa för den moms som ingår i
kostnaderna för köp från externa leverantö-
rer. Privata näringsidkare på berörda områ-
den har inte motsvarande möjlighet. De
skilda momsreglerna innebär att kostna-
derna för verksamhet som bedrivs i privat
regi är ungefär 6 procent högre jämfört med
motsvarande kommunal verksamhet.

I det fall en kommun eller ett landsting
upphandlar verksamhet inom nämnda om-
råden gäller enligt förordningen (SFS
1995:1647) om ersättning för mervärdes-

skatt m.m. att kommuner och landsting har rätt att få ersättning för ökade moms-kostnader. Denna ersättning har fastställts till 6 procent av inköps- eller entreprenad-kostnaden. Dessa regler gäller också när kommunen/landstinget lämnar bidrag/ersättning till berörda företag, t.ex. en friskola. Därmed underlättas möjligheterna att konkurrensutsätta kommunal verksamhet genom att jämförelsen mellan kostnaderna för den kommunala egen-regi-verksamheten och anbud från externa anbudsgivare inte skall påverkas av momsreglerna.

Dessa regler är dock verkningsslösa på sådana områden där kommunala och privata aktörer i första hand konkurrerar med verksamhetens kvalitet, t.ex. inom vuxentandvården. I detta fall förekommer heller inte kommunal upphandling. Konkurrensverket har även haft orsak att uppmärksamma kommunens ersättning till friskolor. I detta fall finns ingen garanti för att ersättningen inkluderar friskolornas momskostnader. Detta gäller också vid ersättning till privattandläkare vid tillämpning av valfrihetsmodellen inom barn- och ungdomstandvård.

Konkurrensverket anser också att konsekvenserna av de nya momsreglerna för utbildning bör följas upp så att det inte uppstår oönskade effekter på val av regi- och organisationsform. Vid årsskiftet 1996/97 infördes moms på tjänster inom bl.a. kulturområdet, exempelvis musik- och dansutbildning. Sådan utbildning som bedrivs bl.a. av ideella föreningar, studieförbund och kommuner är undantagna från momsplikten. Konkurrensverket har fått indikationer på att momsreglerna för aktuella områden i vissa fall påtagligt kan försämra småföretags förutsättningar att bedriva verksamhet i konkurrens med eller som ett komplement till övriga nämnda aktörer.

Inför samma momsinsbetalningsregler för alla företag

SAF anser att de nya momsinsbetalningsreglerna slår hårt mot företag med liten eller ingen export om de har en omsättning som överstiger 40 Mkr. De tvingas/riskerar att behöva förskottera moms till staten. Detta leder till en ökad ekonomisk belastning på företaget. Införandet av s.k. skattekonto ger härvid ingen lindring.

Slopa kravet på månatlig momsredovisning för ensamföretagare

Företagarnas Riksorganisation önskar slopa kravet på månatlig momsredovisning för ensamföretagare. De påpekar att företagaren ofta saknar egen tid och kunskap att klara uppgiften själv och att anlita expert-hjälp ofta är en dryg kostnad i verksamheten – 12 000–15 000 kronor per år.

Momsredovisning max 6 gånger per år för småföretag

Företagarnas Riksorganisation anser att momsredovisningsperioderna bör vara maximalt 6 per år för företag med mindre än 100 Mkr i omsättning.

Slopa skattetilläggen för fel i momsredovisningen

SAF menar att de mest stötande exemplen på brister i lagstiftningen utgörs av regelverkets tillämpning vid s.k. periodiseringsfel och när fel företag i en företagsgrupp råkat dra av ingående moms. I det förra fallet kan staten ha gjort en viss begränsad ränteförlust, men i det senare fallet har staten inte förlorat en enda krona. Likväl finns det exempel på där den skattskyldige påförts skattetillägg med miljonbelopp.

LO och *Metall* anser att skattetilläggen p.g.a. periodiseringsfel kan slå omotiverat hårt.

Skatteministern meddelar att regeringen inom kort kommer att lägga fram förslag till förändringar vad gäller skattetillegg vid periodiseringsfel och initiera en översyn av skattetilleggsinstitutet i sin helhet.

Avdrag vid rån och stöld

Svenska Köpmannaförbundet framhåller att moms på rånade belopp kan vara mycket betungande för mindre företag. Därför bör avdrag medges vid deklaration för moms.

Förenkla reglerna för moms på förskott och à conto-likvider

SAF anför att det i lagstiftningen om mervärdesskatt finns särskilda regler som berör företag i byggbranschen när det gäller redovisning av mervärdesskatt på byggnads- och anläggningsentreprenader. Reglerna upplevs som mycket krångliga att tillämpa och ger upphov till många tvister med skattemyndigheterna. Reglerna bör förenklas och en ordning där redovisningen av moms på förskott och à conto-likvider skall ske löpande bör införas under förutsättning att man kan finna en metod för att undvika den kostnadsfördyring för bostadsbyggandet det skulle innebära.

Sätt en beloppsgräns för intrastatredovisning

Svenska Köpmannaförbundet anser att intrastatredovisningen är betungande för små importörer. De föreslår att en gräns sätts vid t.ex. 5 Mkr.

Avskaffa reklamskatten

SAF anför att Reklamskatteutredningen i sitt nyligen avgivna betänkande SOU 1997:53 föreslår att reklamskatten skall avskaffas. *SAF* hävdar att utredningen klart och tydligt visar att reklambeskattningen genom såväl sin

grundkonstruktion som omvärldsutvecklingen är ett omodernt och orättvist sätt att ta ut skatt. Utredningens analys sägs också visa att det inte är godtagbart att behålla en sådan beskattning.

LO instämmer inte.

Skatteuppbörd

Skattekonto

Skatteministern meddelar i sitt svar att ett nytt system för betalning av skatter och avgifter, det s.k. skattekontosystemet, börjar tillämpas vid årsskiftet 1997/98. Det nya systemet innebär betydande förenklingar för såväl skattskyldiga som skatteförvaltningen.

LO anser att förenklingar som kan genomföras utan men för systemet alltid är bra.

Preliminär F-skatt bör grundas på föregående års skatt

Företagarnas Riksorganisation anser att preliminär F-skatt bör vara 100 procent av föregående års skatt. I dag får alltför många småföretagare kräva jämkning av preliminärskatten. Detta skapar onödig administration både hos företagaren och hos skattemyndigheten.

LO anser att förenklingar som kan genomföras utan men för systemet alltid är bra.

Preliminär F-skatt bör vara noll första verksamhetsåret

NUTEK refererar erfarenheten att det ofta kan vara svårt att förutsäga det ekonomiska resultatet för det första verksamhetsåret. Det kan ofta bli fråga om en grov uppskattning. I början behöver många också det eventuella överskottet varje månad till investeringar i näringsverksamheten. Preliminärskattinbetalningarna det första året upplevs där-

för av många som ett hinder. Kan man införa möjlighet till en "skattekredit" det första året, dvs. att inkomstskatt, sociala avgifter och eventuell moms det första året inbetalas genom en enda fyllnadsinbetalning?

Inbetalningstidpunkten mer rättvis än mottagningstidpunkten

Svenska Köpmannaförbundet påpekar att de nya reglerna om att skatterna skall vara inbetalda och myndigheten till handa en viss dag skapar svårighet för småföretagarna. Det är lättare att ta ansvar för att inbetalningen sker rätt dag.

Slopa förseningsavgiften

SAF påpekar att deklarationsskyldigheten och själva skatteinbetalningen i det nuvarande systemet fullgörs genom en och samma handling – moms- respektive uppborndsdeklaration. I det nya systemet med skattekonto kommer emellertid dessa funktioner att frikopplas. Detta medför att förseningsavgift med 1 000 kronor kommer att uttas även i de fall skatteinbetalningen skett i rätt tid.

Antingen bör deklarationsskyldighet och skatteinbetalning som hittills fullgörs genom en enda handling eller så bör förseningsavgiften reduceras till ett belopp motsvarande de administrativa merkostnader som kan tänkas uppkomma för skattemyndigheten, förslagsvis maximalt 100 kronor.

SCB-statistik m.m.

Grunddata lämnas till en uppgiftsmottagare

Företagarnas Riksorganisation förordar att företagarna skall ges möjlighet att lämna s.k. grunddata till en offentlig mottagare som sedan har ansvaret för att sprida uppgifterna till berörda myndigheter och verk. Företa-

garen skall med befriande verkan kunna hänvisa till att uppgiften är lämnad och att den finns att tillgå hos mottagaren.

Metall instämmer.

SCB meddelar att man i den kvartalsvisa Omsättningsstatistiken skall pröva möjligheten att använda de månadsvisa uppgifterna från Mervärdesskatteregistret.

Elektroniskt uppgiftslämnande

Företagarnas Riksorganisation menar att uppgifter i största möjliga utsträckning bör kunna lämnas elektroniskt. För vissa uppgifter, t.ex. deklarationer, krävs emellertid i dag att företagaren kompletterar med namnunderskrift. För att utöka möjligheten till elektroniskt uppgiftslämnande bör lagstiftaren snarast komma med en lösning för hur dokumenten skall kunna signeras elektroniskt för att vara juridiskt bindande.

Metall instämmer.

SCB meddelar i sitt svar att företagen i ökande omfattning väljer att lämna uppgifter via fax. Arbete med att implementera tonvalstekniken Touchtone Data Entry vid uppgiftsinsamling från företag fortsätter. Tekniken används för närvarande för uppgiftsinsamling till Producentprisindex och till Omsättningsstatistiken.

Storleksgräns för uppgiftslämnande

Företagarnas Riksorganisation anser att all period- och årsstatistik till SCB endast bör omfatta företag med fler än 200 anställda, eftersom mindre företag enligt FR:s mening saknar resurser att uppfylla SCB:s krav.

LO instämmer inte.

Uppgifter till lägenhetsregistret

Sveriges Fastighetsägareförbund är kritiskt mot

upprättandet av det totala lägenhetsregistret. Det kräver ett gigantiskt uppgiftslämnande från fastighetsägarna. Förbundet har ställt sig kritiskt till detta framför allt för att lägenhetsregistret inte motiverats på annat sätt än att förbättra SCB:s hushållsstatistik. Varken SCB eller andra har visat på behovet av sådan statistik. Inte heller har man närmare utrett enklare möjligheter att uppnå motsvarande statistikförbättringar, t.ex. genom stickprovsundersökningar i relevanta frågor.

LO instämmer inte.

SCB:s pågående arbete

SCB arbetar för att öka utnyttjandet av statistiska metoder för att reducera urvalen. Frågeformulären kommer i högre grad att anpassas till företagens kontoplaner och redovisningssystem. Frågeformulären anpassas också till företagens uppgiftslämnarkapacitet. Så har t.ex. uppgiftslämnandet till Byggproduktionsstatistiken begränsats. Företag med mindre än 5 anställda får numer en starkt förenklad blankett.

Metall ställer sig positivt till detta.

Finansmarknad

Medlemskap i EMU

Sydsvenska Handelskammaren framhåller ett medlemskap i EMU som ett viktigt bidrag till att förenkla handeln med andra länder. Medlemskapet minskar osäkerheten.

LO anser att Sverige bör avvakta med medlemskap.

Inför ett lånegarantisystem för riskvilligt kapital

SAF föreslår en statlig insats för att underlätta för småföretagen att få lån i bankerna. Småföretagen har ofta för låg soliditet vil-

ket försvårar bankernas kreditgivning. *SAF* vill att det startas ett kreditförsäkringsbolag som underlättar för småföretag i bankerna genom att bolaget ställer garanti för lånet. För att snabbt få igång ett fungerande system bör staten initialt tillskjuta erforderligt kapital till försäkringsbolaget.

Statlig borgen till småföretagare

Sydsvenska Handelskammaren förordar en statlig borgen för lån till nystartade småföretag.

Tullen

Förenkling av tullprocedurerna

Industriförbundet pekar på att tullprocedurerna tenderat bli alltmer omfattande vilket har lett till att företag i ökad utsträckning måste anlita speditörer eller konsulter. Lagstiftningen är otillgänglig med tre instanser, EU-direktiv, nationella lagar och Tullverkets anvisningar. Det är en brist på redovisning av förenklade förfaranden, möjligheten att göra periodiska tulldeklarationer och tullräkningar saknas. Krav ställs på säkerheter.

Skatteministern meddelar i sitt svar att Tullagsutredningen som bl.a. skall se över rutinerna vid tullförfarandet också skall undersöka förutsättningar för förenklingar av regelsystemet (dir 1996:103).

Förvaltningsrätt

Datalagstiftningen bör ges en mindre byråkratisk utformning

SAF menar att många av de dataregister som borde anmälas till Datainspektionen inte är anmälda. Det innebär att en stor grupp småföretagare sannolikt bryter mot lagen. Den enda effekten av en anmälan är att företaga-

ren placeras i Datainspektionens register och därmed erhåller en årlig faktura på s.k. licensavgift. I praktiken förekommer bara minimalt tillsynsarbete gentemot de företag som anmält register. Det bör tilläggas att det knappast är realistiskt att erhålla bättre regel efterföljd; man har försökt detta på olika sätt sedan början av 1980-talet, men utan framgång. I ett sådant läge borde man dra konsekvenserna av sitt misslyckande och anpassa reglerna till verkligheten. I dagsläget är det bara ärliga företag som drabbas av licenssvånget, medan de som smiter undan inte löper någon praktisk risk för upptäckt. Lagstiftningen bör ges en mer tidsenlig och mindre byråkratisk utformning, eventuellt genom en reglering som bygger på en missbruksmodell.

Konkurrensrätt

Offentlig anbudsupphandling

SAF menar att offentliga myndighetsuppgifter måste skiljas ut från offentlig tjänsteproduktion och att den senare skall anbudsupphandlas. *SAF* önskar att en lagstiftning införs som påbjuder obligatorisk anbudsupphandling i konkurrens. *SAF* menar att bättre fungerande spelregler måste utvecklas för övergången mellan sedvanlig egen-regi-produktion till konkurrensutsatt produktion.

SAF misstänker att egen-regi-alternativet ofta ges gynnade villkor och förordar att man redan inledningsvis klargjorde att man hade för avsikt att avveckla produktion i egen regi. Liknande synpunkter framförs från *Företagarnas Riksorganisation*.

Konkurrensverket anser att villkoren för konkurrensutsättning av verksamhet som bedrivs vid myndigheter bör preciseras för att ge småföretagen större möjligheter att

utföra dessa tjänster. En fungerande konkurrens vid anbudstävlan om statlig verksamhet kan i många fall förutsätta att förfrågnings- eller anbudsunderlag anpassas till småföretagens förutsättningar. Det är vidare viktigt att ange under vilka förutsättningar statliga myndigheter skall få bedriva verksamheter på en konkurrensmarknad.

LO anser att i de fall offentlig verksamhet konkurrerar med privat så skall det ske på lika villkor. Det innebär bl.a. att om ledig kapacitet uppstår måste marginalprissättning tillåtas på samma sätt som sker inom privat sektor. *LO* delar inte kraven på att all tjänsteproduktion skall anbudsupphandlas.

Legitimerade Sjukgymnasters Riksförbund menar att det inom sjukvård finns skilda betingelser beroende på om det är offentlig eller privat drift. En förutsättning för att komma till rätta med problem på detta område är en tydligare separation av rollerna som finansiär och producent. I dag har landstingen problem med att hålla isär dessa roller.

Konsekvensanalys vid samordnad upphandling

Konkurrensverket menar att alla offentliga myndigheter borde åläggas att göra en analys av småföretagens konkurrensförutsättningar före ett beslut om samordning av inköp. En ökad konkurrens vid offentlig upphandling kan i många fall förutsätta att små och medelstora företag ges bättre möjligheter att konkurrera om inköpen. Ibland kan t.ex. krävas att förfrågnings- eller anbudsunderlag utformas så att små och medelstora företag ges bättre möjlighet att konkurrera om inköpen. Ibland kan t.ex. krävas att förfrågnings- eller anbudsunderlag utformas så att en beställning kan delas upp i mindre delar för att öka antalet anbudsgi-

ware. Uppdelningen får dock inte genomföras så att LOU:s regler för upphandling över vissa inköpsvärden, de s.k. tröskelvärdena, kringgås. Här måste också småföretagen i större utsträckning uppmärksamma möjligheten att samarbeta om anbudet för att vara ett alternativ till de stora företagen. Det finns exempel på att båda dessa lösningar medfört ökad konkurrens och pressade priser vid givna kvalitetskrav. Företagens samarbete får dock inte bli så omfattande att konkurrensen begränsas i strid med konkurrenslagen.

En ökad anbudsgivning kan också förutsätta att myndigheten planerar sina inköp i förväg och tillämpar längre anbudstider än nuvarande regler. Det torde särskilt gynna småföretag som kan ha svårt att snabbt frigöra resurser för anbudsberäkning och den planering som följer av anbudet. De anbudsgivare som inte fick beställningen måste också få klarare information av myndigheten om hur anbudet har bedömts. Det kan medföra bättre anbud vid nästa upphandling och att konflikterna mellan myndigheter och leverantörer minskar.

För närvarande arbetar en statlig utredning (dir. 1997:72) med att undersöka möjligheterna till effektivare samordning av de statliga myndigheternas inköp. Sannolikt finns i många fall fördelar med en sådan samordning. En alltför stor samordning kan dock som nämnts begränsa konkurrensen.

Småföretag har ofta svårt att hävda sig när en upphandling syftar till att träffa s.k. avrops- eller ramavtal som omfattar inköp från ett flertal offentliga myndigheter. Ofta är det enbart de större företagen som har kapacitet att klara beställningarna. Avropsavtal kan också missgynna småföretag på grund av att beställarna normalt inte kan precisera den totala inköpsvolymen i förväg. Effekten blir en ökad affärsrisk för leveran-

tören som denne måste väga in vid beräkningen av anbudspriset. Detta innebär en konkurrensnackdel för småföretag som jämfört med stora företag kan ha svårt med kapitalförsörjningen.

Inköp enligt avropsavtal är heller inte alltid en lyckad lösning från affärsmässig synpunkt. Ett exempel är köp av datorutrustning. Denna marknad utmärks av en snabb teknisk utveckling och ett produktutbud som ändras med korta intervall. Därför kan ett från början förmånligt avropsavtal efter en kort tid vara ogynnsamt för köparen.

Sedan ett par år tillbaka pågår en utveckling mot att datorisera den offentliga upphandlingen. Arbetet leds av Toppledarforum som har representanter för staten, kommunerna och landstingen. En målsättning är att till år 2 000 skall alla offentliga inköp (beställningar från leverantörer, fakturaturiner m.m.) göras med datorstöd. Stora besparingar kan göras i offentlig sektor med att införa elektronisk handel. Denna torde oftast bidra till att effektivisera leverantörernas upphandlings- och försäljningsrutiner. Inom ramen för Toppledarforums projekt Elektronisk handel har i år tagits initiativ till att på detta område särskilt informera små och medelstora företag.

Konkurrensverket anser att en samordning av de offentliga myndigheternas inköp i princip alltid bör föregås av en analys av konkurrensförhållandena och småföretagens möjligheter att vinna anbudstävlingen. Sådana analyser kan ligga till grund för beslut om upphandlingens inriktning och omfattning samt styra utformningen av anbudsunderlag. Statsmakterna bör verka för att sådana analyser görs, förutom inom statsförvaltningen, i den kommunala sektorn.

Konkurrensverket anser det vara angeläget att satsningen på information till de små och medelstora företagen om elektronisk

handel ges fortsatt hög prioritet. Vid beställning av datasystem, programvaror etc. på detta område måste beaktas att dessa inte begränsar konkurrensen genom att (indirekt) styra inköpen till vissa leverantörer. Den risken finns alltid vid utarbetande av standards etc. på olika varu- och tjänstområden som utesluter alternativa lösningar. I detta fall får förutsättas en samordning inom EU.

Hög gränsen för direktupphandling

Landshövdingen i O län vill höja gränsen för direktupphandling till 1 Mkr.

Förtydliga miljökrav vid upphandling

Konkurrensverket menar att reglerna för miljökrav vid upphandling måste förtydligas så långt möjligt för att öka konkurrensen och förstärka småföretagens leveransmöjligheter. En fråga som är viktig från bl.a. konkurrenssynpunkt är offentliga myndigheters miljökrav vid inköp. I rapporten "Offentlig upphandling med miljöhänsyn" (1995) – som gjorts av Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket och NOU – redovisas bl.a. de miljökrav som kan ställas vid offentlig upphandling med hänsyn till EG:s regler och LOU. Av rapporten framgår att det i många fall kan vara svårt att tolka reglerna på upphandlingsområdet med hänsyn till vilka miljökrav som får ställas. Till detta bidrar att det enligt NOU inte finns något rättsfall på området för offentlig upphandling och miljökrav. Myndigheterna kan därför i många fall ha svårt att utforma korrekta förfrågnings- eller anbudsunderlag enligt gällande regler. Krav vid upphandlingen som går utöver gällande lagar och regelverk på miljöområdet har småföretag svårare att klara än stora företag. Effekten kan bli ett minskat antal anbudsgivare och

dålig konkurrens.

EG:s regler torde innebära vid varuinköp att miljökrav kan kopplas till varans egenskaper och, i förekommande fall, till europeisk standard. Däremot får det anses inte vara tillåtet att i anbuds- eller förfrågningsunderlaget medta miljökrav knutna till varans produktionsprocess. Reglerna får ses mot bakgrund av att krav på tillverkningsprocessen försvårar samhandeln inom EU och hindrar ett förverkligande av EG:s grundläggande mål att fullborda den inre marknaden. Det bör dock sägas att rättsläget på området är oklart.

Nuvarande utveckling utmärks av att det ställs allt högre miljökrav i anslutning till t.ex. offentliga inköp. Dessa krav synes dock inte alltid vara i enlighet med LOU. Exempelvis inträffar att inköpare ställer krav på korta transporter eller att ett visst transportmedel används vid varuleveranser. I den ovannämnda rapporten om upphandling och miljökrav uttalas att man bör "vara ytterst försiktig med att ställa krav på miljövänliga transporter och med att ange vissa transportmedel". Uttalandet bör ses utifrån vad som ovan nämnts om samhandeln inom EU m.m.

Konkurrensverket har erfarit att det även ställs miljökrav vid upphandling som gynnar småföretag men som inte får anses vara i enlighet med gällande regler. Det gäller främst kommuners krav på att varor skall vara lokalt producerade. I detta fall uttalas i berörd rapport att sådant krav "är helt klart diskriminerande, utomstående entreprenörer har inte en chans att vinna anbudstävlingen", dvs. kravet är inte förenligt med LOU.

Konkurrensverket har även erfarit att kommunala inköpare ställt krav på att vid upphandlingen skall beaktas varans kretslopp från miljösynpunkt. Det kan innebära att t.ex. transportsträckans längd och var-

ans produktionsprocess kan komma att vägas in vid valet av leverantör. Det är också ofta svårt att beakta hela kretsloppet för varan med hänsyn till miljöaspekter. Exempelvis kan varan ha sammanställts med delar som producerats i ett flertal länder. Risken finns att val av anbudsgivare sker på osäkra grunder och att kraven enligt LOU inte uppfylls. I detta fall bör även beaktas att det är svårt att utforma ett förfrågningsunderlag som svarar mot krav på rimlig precision av varukvalitet vilket är en viktig förutsättning för att leverantörer inte skall diskrimineras.

Konkurrensverket anser därför att statsmakterna bör förtydliga de miljökrav som kan ställas vid offentlig upphandling med hänsyn till upphandlingsreglerna och verka för att reglerna följs. Detta kan med hänsyn till utvecklingen inom området för upphandling och miljö behöva göras relativt regelbundet, t.ex. en gång per år. Därvid bör beaktas förutsättningarna för en fungerande anbudskonkurrens och småföretagens möjligheter att bli leverantörer åt stat och kommun. Verkets förslag utesluter inte att Sverige är pådrivande på miljöområdet inom EG.

Riksrevisionsverket (RRV)

RRV bör få anslag för granskning av myndigheternas konsekvensutredningar

Svenska Köpmannaförbundet önskar att RRV ges ökade resurser för och prioriterar granskningen av andra myndigheters konsekvensutredningar. Förbundet refererar till goda erfarenheter från Storbritannien, Holland och Danmark.

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Skolverkets tillsyn över privatskolor

Skolverket skriver i sitt remissvar att det inom verkets område inte finns några regler som riktar sig specifikt till småföretag.

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Tillväxttrösklar försvaras av Livsmedelsverket

Livsmedelsverket menar att de regler som tillkommit för att säkerställa att de livsmedel som saluförs inte är hälsofarliga inte kan utformas på ett förenklat och mindre kostsamt sätt för den företagare som driver verksamhet i mindre omfattning. Däremot gäller att tillstånd m.m. utformas utifrån de krav, som det finns anledning att ställa på den verksamhet som är avsedd att bedrivas. Detta kan för den enskilde företagaren i vissa situationer upplevas såsom ett hinder för utvidgning. De krav som uppfyllts för ett gällande tillstånd och den inom tillståndets ram bedrivna verksamheten omfattar inte självklart även en utvidgad eller förändrad verksamhet, menar Livsmedelsverket.

LO instämmer.

ARBETSMARKNADS- DEPARTEMENTET

Arbetsrätt

Dispositiv lagstiftning förordas

Företagarnas Riksorganisation menar att utgångspunkten för arbetsrätten bör vara att arbetsgivaren och arbetstagaren har störst möjlighet att träffa avtal om de själva får reglera villkoren för det. Arbetsrätten bör därför till stora delar vara dispositiv, den bör gälla bara om parterna inte har valt att reglera frågan på något annat sätt.

LO instämmer inte.

Likformighetskrav

SAF anser att det tillkommit lagar som skapat oöverskådliga regler, trots att de har gemensamma anslag. Det tiotal olika lagar som reglerar rätten till ledighet är inte koordinerade. Samma sak gäller de lagar som handlar om diskriminering och särbehandling i arbetslivet.

LO instämmer inte.

Anställningsskyddet bör reformeras

Nyligen har en omfattande diskussion förts om reformering av anställningsskyddslagstiftningen. Här refereras därför endast förslagen mycket kortfattat.

SAF anser när det gäller anställningsformerna att en generell möjlighet för arbetsgivare och arbets sökande att avtala om tidsbegränsad anställning bör införas.

SAF anser vidare när det gäller turordningsreglerna att de bör utformas så att företagen ges möjlighet att utan lokalt avtal kunna behålla personal som besitter den bästa kompetensen, exempelvis genom ett återinförande av den möjlighet för arbetsgi-

varen att undanta två personer från turordningslistan som tidigare fanns i lagen.

SAF anser att reglerna om företrädesrätt till återanställning bör avskaffas.

SAF anser att kravet på saklig grund skall bestämmas med hänsyn taget till företagets storlek.

Dessa förslag återkommer i flera av remissvaren men åsikterna delas inte av *LO*.

Förenkla regelverket för företag med endast en anställd

NUTEK ställer frågan om det är möjligt ur arbetsrättslig synvinkel att införa förenklade regler för de företag som endast har en enda anställd.

LO instämmer inte. Småföretag skall inte ha särregler.

Uteblivelse från arbetet – skäl för skadestånd och uppsägning

Företagarnas Riksorganisation anser att den arbetstagarare som uteblir från arbetet utan att meddela arbetsgivaren bör kunna bli skadeståndsskyldig. För närvarande kan löneavdrag göras, men det täcker ofta inte arbetsgivarens kostnader. *FR* anser också att den anställd som uteblir från arbetet vid mer än fem tillfällen under en sexmånadersperiod bör kunna bli föremål för uppsägning på saklig grund.

LO instämmer inte.

Rätt att kvitta fel lön mot inestående lön

Företagarnas Riksorganisation anser att arbetsgivaren bör ha rätt att kvitta felaktigt utbetald lön mot inestående lön.

LO instämmer inte.

Den primära förhandlingsskyldigheten bör begränsas (MBL)

SAF anser att förhandlingsskyldigheten bör begränsas till frågor som i verklig mening är

viktiga. I övriga frågor bör det räcka med att arbetsgivaren informerar den fackliga organisationen eller de berörda anställda.

Medbestämmandelagens regler om primär förhandlingskyldighet har i rättspraxis givits den innebörden att förhandlingskyldighet föreligger så snart arbetsgivaren objektivt bedömer att den/de fackliga organisationen/rna typiskt sett vill förhandla. Detta innebär att det endast är rena rutinbeslut som är undantagna från förhandlingskyldigheten. Området för förhandlingskyldigheten är för vidsträckt, vilket medför ett onödigt tidsödande och dyrbart förhandlingande på såväl lokal som central nivå.

LO instämmer inte.

Vetoreglerna bör slopas (MBL)

SAF anser att vetoreglerna bör slopas. Den fackliga vetorätten medför negativa effekter för entreprenadföretag och konsulter. Den entreprenör som utpekats som oseriös av den fackliga organisationen har inte rätt att bemöta anklagelserna. Det är principiellt fel att fackliga organisationer givits rätt att stoppa entreprenadverksamhet och bevaka att en annan arbetsgivare följer olika lagar och bestämmelser. Vetoreglerna motverkar en sund konkurrens.

LO instämmer inte.

Undantagen från fredsplikten bör inskränkas

SAF anser att sympatiåtgärder samt stridsåtgärder riktade mot enmans- och familjeföretag bör förbjudas. Stridsåtgärder som inte står i rimlig proportion till syftet och skadeverkningarna bör förbjudas.

Medbestämmandelagens regler om fredsplikt tillåter att sympatiåtgärder vidtas under vissa förutsättningar och att stridsåtgärder kan riktas mot familjeföretag, enmansföretag och företag utan anställda. Den

praktiska effekten av sympatiåtgärder är att de drabbar också, eller kanske främst, tredje man som inte berörs av den ursprungliga konflikten. Stridsåtgärder riktade mot enmans- eller familjeföretag kan knappast sägas ha ett försvarbart fackligt syfte, anser *SAF*.

En facklig organisation kan, genom att ta ut nyckelpersoner i en stridsåtgärd åstadkomma störningar för tredje man som inte står i rimlig proportion till åtgärdens syfte. Småföretag som är underleverantörer är känsliga för störningar i dessa avseenden och har inga möjligheter att påverka den ursprungliga konflikten.

Företagarnas Riksorganisation menar att rätten att tvinga en arbetsgivare att teckna kollektivavtal bör vara begränsad till fall där anställningsvillkoren på ett företag väsentligt avviker från vad som är vanligt i branschen. Det bör aldrig vara möjligt att blockera företag som saknar anställda eller som bara sysselsätter familjemedlemmar. En arbetsgivare bör vara skyldig att förhandla om fackföreningen begär det, han skall inte vara tvungen att på eget initiativ kalla till förhandling.

LO instämmer inte i ovanstående.

Slopa reglerna om tolkningsföreträde för den fackliga organisationen (Lagen om facklig förtroendemens ställning)

SAF anför att lagen ger den fackliga organisationen tolkningsföreträde i tvistefrågor och att organisationen åläggs ett mycket begränsat skadeståndsansvar. Detta medför i praktiken att arbetsgivaren inte har någon annan möjlighet än att acceptera framställda krav på ledighet och betalning för facklig verksamhet. Det innebär en oacceptabel snedvridning av rättigheter och skyldigheter.

LO och *Metall* instämmer inte.

Begränsa skyldigheten för arbetsgivaren att medge ledigt och att utge ersättning för fackligt arbete (Lagen om fackligt förtroendemanns ställning)

SAF menar att lagen ålägger arbetsgivaren, oavsett storlek eller ekonomisk bärkraft, en skyldighet att ge ledigt för fackligt arbete samt en långtgående betalningsskyldighet för sådan verksamhet. Det är rimligt att den fackliga organisationen i betydligt större utsträckning än vad gällande lag föreskriver bekostar den fackliga verksamheten. Det lilla företagets sårbarhet för frånvaro bör beaktas i större utsträckning.

LO instämmer inte.

Slopa lagarna om diskriminering i arbetslivet

SAF anser att de olika lagar som behandlar diskriminering i arbetslivet bör slopas. Individer som av någon anledning uppfattar sig vara diskriminerade har andra lagfästa möjligheter att få sin sak prövad i domstol.

Någon form av diskrimineringslagstiftning skall naturligtvis finnas i ett modernt samhälle. Däremot skall inte arbetsgivare åläggas en skyldighet att på arbetsplatsen rätta till vad samhället inte kunnat förebygga. Arbetsgivare skall inte ha någon skyldighet att upprätta årliga planer för vare sig jämställdhet eller minoritetsgrupper av något slag.

Jämställdhetsombudsmannen och andra diskrimineringsombudsmän skall inte ha någon rätt att utöva tillsyn över arbetsgivares förebyggande arbete mot diskriminering.

LO och *Metall* instämmer inte.

Gör arbetstidslagstiftningen flexiblere

SAF menar att arbetstidslagen måste möjliggöra överenskommelser mellan arbetsgivare och arbetstagare inom dess ram. *SAF* anför att ett särskilt problem gäller de mindre

företagen, eftersom avvikelser endast är tillåtna om kollektivavtal har slutits eller om ett avtal har godkänts av central facklig organisation. Detta innebär i praktiken att då många småföretag saknar kollektivavtal kan de inte lagligt tillämpa arbetstider som innebär avvikelser från lagen, även om dessa avvikelser genom ett kollektivavtal som slutits eller godkänts av en facklig organisation skulle vara fullt tillåtna vid ett konkurrentföretag.

LO anser att den bästa lösningen på detta problem är att alla företag tecknar kollektivavtal.

Arbetsmiljö

Avgränsa arbetsmiljölagen till arbetsmiljöns kärnområde

SAF vill förändra Arbetsmiljölagen så att dess tillämpningsområde begränsas till arbetsmiljöns kärnområde, dvs. skyddet mot ohälsa och olycksfall.

Arbetsmiljölagen är en ramlag som genom åren fått ett alltmer utvidgat tillämpningsområde. Så har t.ex. antalet ansvarskategorier efter hand utökats, och omfattar i dag i olika grad bl.a. arbetsgivare, ensamföretagare, familjeföretagare, minderåriga, samordningsansvariga, tillverkare, importörer, överlåtare, upplåtare, utställare, installatörer, de som råder över ett arbetsställe, inhyrare av arbetskraft, lokal- och markuppåtare, byggherrar, arkitekter, konstruktörer och projektörer.

Lagen har därigenom blivit alltmer svåröverskådlig. Därtill kommer att regeringen och Arbetsarkyddsstyrelsen har utomordentligt långtgående befogenheter att meddela föreskrifter med stöd av arbetsmiljölagen.

Arbetsmiljölagens karaktär av vidlyftig ramlag framgår särskilt i 2 kapitlet 1 §.

Denna paragraf vidgar arbetstagarbegreppet till att bli alltmer omfattande främst beträffande arbetsorganisation, arbetsinnehåll, löneformer och förläggning av arbetstiden.

På grund av Arbetarskyddsstyrelsens långtgående befogenheter att närmare precisera innehållet i lagstiftningen finns risk för detaljreglering av områden där uppkomna problem löses bäst internt i företagen. Lagstiftning är inte det mest effektiva medlet i de lokala parternas arbete med att förbättra arbetsmiljön, och minst av allt när det gäller att förändra arbetsorganisationen, understryker SAF.

Metall tror att en ytterligare skärpning av lagen möjligen behövs då fler och fler på arbetsplatsen inte är anställda.

Skolverket framhåller i sitt svar vikten av att de skyddsregler som finns för skolelever, praktikanter och lärlingar vid företag inte begränsas. Det gäller särskilt regler om arbetstid och arbetsmiljö.

Förenkling av föreskrifter och flexibilitet i synen på internkontroll

Arbetarskyddsstyrelsen meddelar i sitt svar att det pågår ett översynsarbete som beräknas resultera i en minskning av reglerna med 25 procent. En minskning av regelmassan kan framför allt ske genom sammanslagningar där nya övergripande föreskrifter ersätter äldre av mer specifik karaktär. Planerade övergripande föreskrifter där sammanslagningar kommer att göras är bland annat:

- Användning av arbetsutrustning
- Besiktning av maskiner och lyftanordningar
- Arbetsplatsens utformning
- Övergripande biologiska ämnen
- Övergripande kemiska faktorer

Föreskrifterna om internkontroll av arbetsmiljön har nyligen reviderats och de nya

reglerna gäller sedan i våras. En av erfarenheterna som gjordes med de gamla föreskrifterna om internkontroll var att de upplevdes krångliga och betungande för småföretag. Ett av syftena med revideringen var därför att underlätta för småföretagen.

De nya reglerna har ett enklare språk och en mer pedagogisk uppbyggnad än de tidigare. Kraven på dokumentation är mer flexibla, vilket har särskild betydelse för de små företagen. För småföretag gäller ej krav på arbetsmiljöpolicy, utan motsvarande kan framgå av en årlig handlingsplan. En handlingsplan behöver inte upprättas om åtgärder genomförs löpande och om det som skall åtgärdas genomförs omedelbart. En skadesammanställning behöver inte göras om det inte har inträffat några skador. Ett exempel på ansträngningarna att möta småföretagens behov är att de allmänna råden har kompletterats med checklistor i form av råd och frågor att tänka på. Det finns också en "komihåg-lista" där det ges konkreta råd till småföretag som ännu inte påbörjat sitt internkontrollarbete.

Dokumentationskravet vid internkontroll bör sänkas

Industriförbundet menar att dokumentationskravet enligt Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse om internkontroll upplevs som mycket byråkratisk.

Slopa avgifter och byråkrati kring den obligatoriska ventilationskontrollen

SAF menar att de krav på ventilationskontroll som riktas mot många näringsidkare ofta medför dryga kostnader. Först skall företaget betala till en s.k. sakkunnig som kontrollerar ventilationen, sedan skall protokollet skickas till kommunen, varpå man får betala för att byggnadsnämnden skall kontrollera detsamma och arkivera det. Detta

område bör snarast förändras så att egenkontroll tillämpas och att anläggningsägaren är beredd att på anmodan från myndigheten uppvisa dokumentation över genomförd kontroll.

LO instämmer inte.

Säg upp ILO-konventionen om företagshälsovård

SAF menar att konventionen innehåller en mängd detaljerade bestämmelser som för dagens företagshälsovård ter sig främmande och otidsenliga. En strikt tillämpning av konventionen skulle motverka den positiva utveckling som sedan flera år pågår inom branschen.

Den svenska lagstiftningen (arbetsmiljölagen, lagen om allmän försäkring m.m.) innehåller regler om företagshälsovård, arbetsgivarens ansvar för arbetsmiljö och rehabilitering och om samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare. Därutöver omfattas i dag större delen av den privata arbetsmarknaden av avtal om företagshälsovård. Dessa avtal har träffats på förbunds nivå och ger – till skillnad från konventionsreglerna – stort utrymme för lokala lösningar i företagen.

SAF anser därför att ILO-konventionen bör sägas upp. Detta måste ske före den 17 februari 1999 – annars förlängs konventionens giltighet automatiskt med tio år.

LO instämmer inte. ILO-konventionen är avsedd att skydda arbetstagare i 170 medlemsländer.

Inför en allmän arbetslöshetsförsäkring

SAF anser att arbetslöshetsförsäkringen skall vara allmän på samma sätt som sjukförsäkringen. Den bör inte innehålla trösklar som ställer många försäkrade utan ersättning. Försäkringen bör hanteras av försäk-

ringskassan för att samordning skall kunna ske med sjukförsäkringen.

LO instämmer inte.

Förenkla semesterlagen

SAF anser att semesterlagens komplicerade regler bör slopas och ersättas med ett fåtal korta bestämmelser om rätt till betald semester. Semesterlönen borde utgöras av den lön den anställde skulle ha haft i arbete, dvs. utan extra semestertillägg.

Lagen utgör ett oerhört omfattande och detaljerat regelverk som är svårt att överblicka och som därmed skapar en rad tillämpningsproblem i företagen. Ett exempel på oomotiverat krångel är uppdelningen på intjänandeår och semesterår, beräkning av semesterlön och semesterersättning, rätten att spara semester och semesterlönegrundande frånvaro. Vidare kan ifrågasättas om arbetsgivaren skall vara skyldig att betala överkompensation i form av extra lönetillägg vid semester.

SAF anser att reglerna om semesterlönegrundande frånvaro bör slopas. I dag utgör t.ex. sjukdom, föräldraledighet och studier grund för semesterlön. Att arbetsgivaren skall behöva betala semesterlön även för den tid den anställde inte är på arbetet är orimligt.

Skyldigheten att betala semesterlön bör knytas till huvudbetalaren. Om försäkringskassan betalt ersättning under tid som arbetstagaren varit ledig är det rimligt att försäkringskassan också svarar för semesterersättning för denna tid.

LO håller med om att reglerna är komplicerade och motsätter sig inte förändringar så länge som det materiella innehållet inte försämras. *Metall* påpekar att dessa frågor ofta är reglerade i kollektivavtal.

Studieledighetslagen behöver stramas upp

SAF anser att studieledighetslagen bör avskaffas helt eller i vart fall enbart gälla utbildning som har anknytning till arbetsplatsen. Studieledighetslagen innebär att en anställd i princip kan ta ledigt från arbetet för vilka studier som helst. Enda undantaget är ren hobbyverksamhet eller opinionsbildande verksamhet. Den anställde avgör själv utbildningens inriktning.

När lagen infördes 1975 var det främst för att ge möjlighet att ta igen grundläggande skolkunskaper. I praktiken har tillämpningen blivit att anställda tar ut ledighet för att utbilda sig till ett nytt arbete, ofta hos en annan arbetsgivare.

Slopa lagen om obligatorisk platsanmälan

Lagen om obligatorisk platsanmälan leder till att företagarna måste sätta alltför mycket tid till att hantera rekryteringsprocessen. I och med svängande efterfrågan och kortare konjunkturcykler drar sig många företagare för att anställa då ansvaret för de anställda blir för stort. Oklarheten och osäkerheten kring vilka regler som klargör anställningens form är en direkt orsak. Det nuvarande enorma regelsystemet inbjuder till missförstånd.

Metall påpekar att obligatorisk platsanmälan borde leda till fler sökande, vilket borde vara en fördel för företaget.

Slopa stuverimonopolet

SAF menar att Sverige borde säga upp ILO-konventionen nr 137 som används som stöd för bibehållande av stuverimonopolet, dvs. hamnarbetarnas exklusiva rätt till allt arbete i hamnområden.

LO instämmer inte.

Arbetsmarknadspolitik

Förenklade regler för anställningsstöd

AMS har under en följd av år argumenterat för en radikal förenkling av den arbetsmarknadspolitiska arsenalen. AMS anser att de arbetsmarknadspolitiska målen med företagsstöden skulle kunna uppnås om reglerna förändrades på följande vis:

Länsarbetsnämnderna skulle få:

- bevilja en arbetsgivare anställningsstöd med maximalt x kronor per dag om nämnden bedömer att stödet är motiverat med hänsyn till de mål som gäller för de arbetsmarknadspolitiska insatserna
- bevilja utbildningsstöd med maximalt x kronor per anställd till en arbetsgivare för utbildning av anställda under förutsättning att:
 1. arbetsgivaren anställer av arbetsförmedlingen anvisade vikarier
 2. utbildningen medverkar till intern eller extern rekrytering
 3. utbildningen medverkar till att förhindra permitteringar eller uppsägningar.

Åtgärden anställningsstöd skall enligt AMS förslag ersätta flera olika sysselsättningsskapande åtgärder som samtliga har det gemensamt att de innebär bidrag till arbetsgivare för lönekostnader. Det gäller lönebidrag, skyddat arbete inom den offentliga sektorn (OSA), rekryteringsstöd och beredskapsarbete. Dessa åtgärder har var för sig ett omfattande och krångligt regelsystem. Trots att stödformerna är uppbyggda med samma utgångspunkter och principer, så skiljer sig de omfattande detaljreglerna från varandra i väsentliga avseenden. Principen för dessa stödformer är att arbetsgivaren subventioneras med en viss del av lönekost-

naden, omräknat till kronor per månad, under en viss tid. Det som skiljer de olika åtgärderna är i huvudsak ändamålet med åtgärden (målgrupp etc.), ersättningsnivån och ersättningsperioden. Trots de stora likheterna skiljer sig regelsystemen för de olika åtgärderna i grundläggande avseenden, t.ex. genom olika lönebegrepp. Utan att ändra på några viktiga principer för dessa åtgärder kan regelsystemen och därmed administrationen förenklas väsentligt och i stället ta fasta på gemensamma grundläggande principer.

De fyra sysselsättningsskapande åtgärderna bör således slås samman till en gemensam åtgärd – anställningsstöd.

AMS har också detaljerade förslag till hur man skall förenkla rapporteringen av bidragsberättigads frånvaro från arbetet.

LO och *Metall* instämmer i AMS uppfattning.

Avskaffa eller ändra starta-egget-bidraget

Företagarnas Riksorganisation anser att starta-egget-bidraget skall avskaffas. De menar att bidraget slår ut redan etablerade företag och att risken är stor att det nya företaget försvinner när bidraget upphör.

Konkurrensverket anser att regeringen bör överväga att helt eller delvis avskaffa starta-egget-bidraget till förmån för ett speciellt lån till nyföretagande och/eller skattereduktion för småföretag. Denna uppfattning framförs även i NUTEK:s remissvar.

Konkurrensverket refererar Arbetsmarknadsverkets årsredovisning där det framgår att det totala ”starta-egget-bidraget” uppgick till cirka 1,9 miljarder kronor under budgetåret 1995/96. Detta bidrag, som infördes år 1984, kan lämnas till den som söker arbete genom den offentliga arbetsförmedlingen men inte kan få ett lämpligt arbete.

Bidrag ges normalt under högst sex månader. I rapporten ”Starta-egget-bidraget” påpekas att floran av organ som förmedlar företagsstöd växt under senare år och bildar ett svåröverskådligt mönster. Enligt rapporten är dock troligen starta-egget-bidraget den mest omfattande stödformen till nyföretagande.

Av rapporten framgår att över en tredjedel av de nya företagen startas med hjälp av starta-egget-bidrag. Att det uppstår konkurrenssnedvridande effekter av starta-egget-bidraget framgår relativt klart. Exempelvis ansåg en tredjedel av samtliga bidragstagare att bidraget givit fördelar i förhållande till konkurrenterna. Vidare redovisas att omkring 60 procent av dem som fick avslag på en bidragsansökan ändå började med verksamheten. Ungefär hälften av bidragsmottagarna ansåg att de skulle ha startat företaget även om bidrag inte utgått. Resultatet av undersökningen leder till slutsatsen att man bör vara försiktig med att ge stöd till nyföretagande, särskilt till företag som avser att etablera sig på fungerande konkurrensmarknader med tendenser till överetablering.

Riksdagens revisorer har i en skrivelse till riksdagen (1996/97:RR11) redovisat ett förslag om att arbetsmarknadsmyndigheterna skall analysera effekterna på konkurrensen före beslut om att ge bidrag. Enligt revisorerna bör kravet på en sådan analys medtas i förordningen (1984:523) om starta-egget-bidraget.

Landshövdingarna i U och K län menar att även icke arbetslösa skulle kunna få starta-egget-bidrag om någon arbetslös fick deras gamla jobb i stället. Landshövdingarna i O och W län vill att möjligheter ges till förlängning av starta-egget-bidraget. Landshövdingen i H län vill utvidga starta-egget-bidraget till att omfatta ett nytt ”micro-stöd”

för bidrag till investeringar i maskiner, inventarier, marknadsföring etc.

LO ser att det finns risker med starta-egget-bidrag men tycker att fördelarna väger tyngre än nackdelarna. Även *Metall* tycker att bidraget skall finnas kvar.

Likformig myndighetsutövning avseende starta-egget-bidraget

NUTEK redogör för erfarenheten av kontakter med nyföretagare, där många upplever att handläggarna hos arbetsförmedlingen har dålig kunskap om reglerna för starta-egget-bidrag och att reglerna tolkas olika hos arbetsförmedlingarna.

ALU-bidrag bör vara konkurrensneutralt

Konkurrensverket anser att ALU inte bör anvisas till verksamhet som bedrivs på en konkurrensmarknad. Enligt Arbetsmarknadsverkets årsredovisning för budgetåret 1995/96 (1 juli 1995 - 31 december 1996) uppgick det totala stödet enligt ALU till närmare 8 miljarder kronor. ALU får anvisas arbetslösa som fyllt 20 år och som inte fått arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Ett annat villkor är att personen erhåller ersättning från a-kassa eller kontant arbetsmarknadsstöd. Anvisningstiden är normalt sex månader. Av regeringens proposition (prop. 1994/95:218) om en aktivare arbetsmarknadspolitik framgår att ALU-verksamheten bör få en allmän inriktning så att den kan användas i alla sektorer. Ursprungligen skulle ALU i princip avse samhällsuppgifter som annars inte skulle bli utförda och fick inte tränga undan ordinarie arbeten (prop. 1992/93:50).

I rapporten "Undanträngningseffekter på arbetsmarknaden" uppskattas undanträngningen via ALU till närmare 80 procent med tillämpning av en ekonometrisk modell. Av rapporten framgår att undanträngnings-

effekten av ALU blir betydligt mindre eller mellan 10 och 30 procent om beräkningen baseras på enkäter och intervjuer. Arbetsmarknadsstyrelsen har ifrågasatt delar av revisorernas rapport och anser att undanträngningen är väsentligt lägre än vad som framkommer i studien enligt den ekonometrisk modellen. AMS har gjort vissa egna undersökningar och har även räknat om resultatet i revisorernas rapport utifrån vissa andra förutsättningar. I likhet med revisorerna bedömer AMS att risken för undanträngning är lägre för utbildnings- än för sysselsättningsåtgärder. Konkurrensverket delar denna bedömning.

Riksdagens revisorer har efter remissbehandlingen av rapporten om undanträngningseffekter i en skrivelse (1996/97 RR10) till riksdagen redovisat sina överväganden och förslag. I skrivelsen föreslås bl.a. att Arbetsmarknadsverket bör genomföra en analys av de olika åtgärderna och hur dessa kan tänkas påverka graden av undanträngning. Vidare anser revisorerna att det bör anges vilka effekter som är önskvärda eller inte. Enligt revisorernas uppfattning bör regeringen för riksdagen presentera en samlad bedömning av undanträngningseffekter till följd av arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Regeringen har i regleringsbrevet för AMS innevarande år givit myndigheten i uppdrag att studera undanträngningseffekter för samtliga stödåtgärder inom arbetsmarknadspolitiken. Rapporten skall vara klar i november 1997.

I Statskontorets rapport (1997:10) framhålls att ALU, med undantag för undanträngningseffekterna, svarar för de av statmakterna uppsatta målen. Statskontorets intryck är att konkurrens-effekter av ALU-anvisningar numera uppmärksammas i större utsträckning än tidigare. Detta anses bl.a.

bero på de fall som de fackliga organisationerna och näringslivet uppmärksammat främst inom byggsektorn. I rapporten påpekas att för en lokal företagare kan konsekvenserna vara stora.

En slutsats i rapporten är att ALU bör finnas kvar men att berörda insatser bör minska i omfattning för att minska risken för undanträngning och meningslösa uppgifter. Enligt Statskontoret finns också all anledning att ytterligare skärpa bedömningskriterierna hos arbetsförmedlingen. Ett annat förslag är att ALU ej bör anvisas till kommersiella företag (även benämnda privata anordnare) och helt avgiftsfinansierad verksamhet.

Statskontoret framhåller att det är angeläget att undanträngningseffekterna ägnas ökad uppmärksamhet av Arbetsmarknadsverket på alla nivåer och att en åtgärdsplan utarbetas. Vidare sägs att även de indirekta effekterna måste uppmärksammas och att åtgärder för att minska dessa tas fram. I rapporten föreslås att dessa överväganden bör göras i Regeringskansliet samlat för alla arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Metall menar att en snabb nedtrappning av ALU och API på den privata arbetsmarknaden vore önskvärt då undanträngningseffekterna ökar i snabb takt.

Landshövdingen i S län menar att ALU-bidrag bör tillåtas även till privata företag. Flera landshövdingar vill också förlänga tiden för ALU.

A-kassa även till den som har registrerad firma

Landshövdingen i U län vill att den som har egen firma även skall kunna uppbära a-kassa om sysselsättning i det egna företaget inte är möjlig. *Landshövdingen i K län* menar att arbetslös inte skall behöva avveckla sitt företag helt för att få tillbaka a-kassan.

Deltids- och säsongsföretagande måste bli möjligt. Anpassa a-kassareglerna, menar landshövdingen i AC län.

Se över reglerna för a-kassa för dem som är andelsägare i ekonomiska föreningar så att inte en marginell insats äventyrar a-kassan, menar landshövdingen i Z län.

Metall menar att det borde gå att stimulera verksamhet under lågsäsong genom lokala initiativ; ökade satsningar inom turistnäringen borde kunna inriktas på att skapa lågsäsongsverksamhet som i första hand förbehölls fastboende på berörda orter.

Direktnummer till arbetsförmedlingen

Arbetsgivare som vill ha tag i personal och vill anmäla lediga jobb skulle inte behöva vänta i växeln hos arbetsförmedlingen. De borde ha ett direktnummer in till någon som svarade direkt, menar landshövdingen i Dalarnas län.

LO och *HTF* instämmer i detta.

NÄRINGSDEPARTEMENTET

Inrätta en särskild expertgrupp för fortlöpande regelöversyn

Sveriges Köpmannaförbund anser att det bör inrättas en särskild expertenhet centralt i Regeringskansliet för fortlöpande regelöversyn och för bevakning av att problem- och konsekvensutredningar faktiskt genomförs när nya förslag övervägs.

Företagens Uppgiftslämnardelegation anser att en särskild expertenhet bör etableras centralt i Regeringskansliet för att tillse att tillämpningen av de förbättrade PKA-reglerna blir effektiv framför allt i departementens arbete med lagförslag, förordningar och utredningsdirektiv. Expertgruppen bör också följa regeltillämpningen inom statliga utred-

ningar och myndigheter. Vidare bör en sådan enhet svara för samordningen av svenska synpunkter på planerade EU-regler inom olika sakområden som berör näringslivet. Även bristande tillämpning av EU:s egna PKA-regler bör uppmärksammas av medlemsländerna. Den årliga rapporten till EU om regelförenklingsarbetet i Sverige bör enheten svara för.

EU-rekommendationer om förenklingar av regelverket

SAF refererar rekommendationer som antagits av EU-kommissionen i april 1997. Med särskilt gillande refereras EU:s förslag om ett enda kontaktställe dit nyföretagaren kan vända sig för att få nödvändiga besked. Dessutom föreslås ett enda formulär som tas om hand av denna kontaktpunkt för givande och förmedlande av nödvändiga tillstånd för att starta företag.

SAF uppskattar också kommissionens förslag om ett registreringsnummer som är giltigt inom hela EU, vilket underlättar vid företagsetableringar och företagsexpansion över medlemsländernas gränser.

EU-dokumentet påpekar också behovet av att myndigheterna blir mer kundorienterade, att handläggningstiderna minskas och att bindande besked ges inom en specificerad tidsgräns.

SAF föreslår att myndigheterna i tillämpningen av dessa EU-rekommendationer skall införa kvälls- respektive morgonöppet en gång i veckan samt att information som skall skickas ut till småföretagare först skall granskas om den är begriplig av en panel av småföretagare.

LO instämmer i princip i ovanstående.

Sydsvenska Handelskammaren pekar på behovet av att implementera framlagda målsättningar för förenkling inom hela EU avseende den administrativa proceduren att

starta företag (jämlikt kommissionens rekommendation om förbättring och förenkling av företagsklimatet för nyetablerade företag (97/344/EG)).

Information till nyföretagare

NUTEK refererar den ordning som innebär att aktiebolag och handelsbolag som registrerats hos PRV automatiskt får RSV:s Skatte- och avgiftsanmälan hemsänd. *NUTEK* menar nu att en sådan automatik även borde finnas för enskilda näringsidkare som registrerat firman hos PRV. Kan ytterligare myndigheter med registrerings-, tillstånds- och tillsynsfunktioner länkas på det sättet, dvs. med automatik skicka ut information och blanketter när det är aktuellt, undrar *NUTEK*.

Anslagen från EU:s strukturfonder behöver förenklas

NUTEK har gjort en utvärdering av EU:s stöd till näringslivsprojekt. Många företag upplever det som krångligt att sätta upp projektet. Det fordras ofta expert- och konsult hjälp, vilket för många företag innebär att man avstår från att gå vidare. Från lokala utvecklingsgrupper och företag har även framkommit kritik mot att man måste ligga ute med medel på grund av att inga förskott betalas ut. Detta medför att små företag, i synnerhet de som expanderar och som därför har likviditetsproblem, har svårt att delta i projektet.

Ett företag får inte vara inblandat i flera projekt än att det ryms under ett visst beloppstak. Detta gör att eldsjäl företag snabbt når den nivå där de inte kan vara motor i olika projekt. EU-bidragen har inte kunnat utnyttjas fullt ut eftersom offentliga medfinansierare ofta saknats. Informationen om strukturfonderna har ofta varit bristfällig eller felaktig.

Oklara regler och olika tolkningar av reglerna bl.a. avseende företagsstödens koppling till strukturfonderna, stödnivåer och gränsdragningar mellan verksamhet som faller under statsstödsreglerna och allmänt näringslivsfrämjande verksamhet har skapat osäkerhet och försenat vissa projekt. Oklarheter avseende stödberättigade kostnader i projekten samt de i vissa fall långa utbetalningstiderna för projektmedel har lyfts fram som komplikationer i arbetet.

Vissa projektförslag sträcker sig över både läns- och målområdesgränser, vilket medför att ett samverkansprojekt i många fall kräver ansöknings-, besluts-, och rekvisitions-hantering i ett flertal beslutsgrupper och sekretariat. Projektstarterna försenas och den administrativa hanteringen blir många företag övermäktig. En enklare och mer samordnad besluts- och administrativ struktur efterlystes i dessa fall.

Kritiken från vissa delar av näringslivet inriktas även på strukturfondssystemet i dess helhet. Generellt förespråkas från dessa i stället sänkta skatter och arbetsgivaravgifter framför bidragssystem, som man i många fall anser riskerar att snedvrída konkurrensen.

Den stora floran av mål och initiativ, vilka för närvarande uppgår till cirka 30 inom strukturfonderna, skapar förvirring och osäkerhet. Företagen har i många fall svårt att skapa sig en bild av de olika programmen och dess avgränsningar mot andra program samt de olika myndigheter och organisationer som ansvarar för respektive område.

Förslagen från NUTEK är bl.a. en bättre samordning med befintliga svenska stöd, bättre information genom t.ex. företagens egna organisationer, sammanläggning av program och projekt samt att man inför nästa strukturfondsperiod radikalt minskat antalet program.

Konkurrensrätt

Kedjeföretag bör jämföras med franchising

Gruppundantaget för samverkan mellan mindre detaljhandelsföretag i frivilliga kedjor bör förbättras. De borde regelmässigt jämföras med franchising.

Sprängämnesinspektionen

Sprängämnesinspektionen skriver i sitt svar att deras regelverk inte skiljer på hanteringen av sprängämnen i stora och små företag. De refererar ett pågående översynsarbete där ett drygt tiotal projekt syftar till modernisering och förenkling av inspektionens gällande regelverk.

INRIKESDEPARTEMENTET

Plan- och bygglagen

Stärk konkurrensen

Konkurrensverket anser att kommunernas tillämpning av PBL när det gäller etablering inom dagligvarumarknaden bör utvärderas. Generellt utgör olika former av etableringshinder det allvarligaste hotet mot en effektiv konkurrens. Vid utformning av regler för etableringskontroll i en bransch måste därför effekterna på konkurrensen av sådana bestämmelser analyseras. Graden av konkurrens inom dagligvaruhandeln har bl.a. samband med kommunernas tillämpning av plan- och bygglagen (SFS 987:10), PBL. Vid en kommuns planering av markanvändning, inklusive prövningen av bygglovsärenden inom ramen för PBL, fastställs bl.a. vilken mark som skall få användas för handel, industri m.m. En kommun kan också direkt

påverka etableringen av företag inom detaljhandel (livsmedelsaffärer, bensinstationer m.m.) i anslutning till att kommunen hyr ut eller säljer egen mark. Därmed kan kommunen påverka utbudet av olika varor och tjänster i kommunen med avseende på mångfald, produktkvalitet inklusive service-nivå och priser.

Statens pris- och konkurrensverk (SPK) genomförde i början av 1990-talet flera undersökningar av prisnivån på livsmedel i en rad orter i landet. Undersökningarna syftade främst till att jämföra prisnivån mellan olika orter med avseende på butiksstruktur.

Undersökningarna visade bl.a. att graden av konkurrens mellan butikerna hade stor betydelse för prisnivån och att etablering av butiker med lågpriskaraktär spelade en väsentlig roll.

Länsstyrelsen i Östergötlands län har utvärderat tillämpningen av PBL i länets kommuner under åren 1992-1996. Av rapporten framgår att intresset av effektiv konkurrens ofta synes ha en underordnad eller ingen betydelse vid beslut som fattats med stöd av PBL. Det kan noteras att under den aktuella perioden innehöll PBL en särskild bestämmelse om att beakta förutsättningarna för en effektiv konkurrens vid tillämpning av lagen och bedömning av etableringar. Av undersökningen framgår dock att kommunalekonomiska hänsyn (t.ex. kostnader för VA, kollektivtrafik m.m.), ekonomin för redan etablerad handel och exploatörens ekonomiska styrka och villighet att svara för kommunala kostnader i sammanhanget haft en stor eller avgörande betydelse för bedömningen. Dessutom tycks etablerade företag ofta haft ett stort inflytande på beslut om nyetablering.

Den 1 januari 1997 ändrades PBL i två avseenden. Den ena ändringen innebar att kommunen vid fastställandet av detaljplan

för ett område får precisera förekomsten av viss handel. Kommunen har således numera bl.a. ökad möjlighet att hindra etablering av livsmedelshandel. Ändringen innebär ett ökat inslag av behovsprövning vid fastställande av detaljplan. Den andra ändringen var att bestämmelsen i PBL – om att intresset av en effektiv konkurrens inte fick motverkas vid utformandet av detaljplaner för byggnaders användning – slopades. Av uttalanden i förarbetena (prop. 1996/97:34) till ändringarna tycks dock intentionen ha varit att konkurrensintresset även i fortsättningen skulle beaktas vid tillämpningen av PBL.

Riksdagsbeslut om en ny lag eller lagändring föregås som regel av motivuttalanden av regeringen. Sådana uttalanden har hittills haft mycket stor betydelse vid tolkningen av svensk lag. I detta fall har lagbestämmelsen om konkurrensintresset tagits bort ur PBL. Enligt Konkurrensverkets mening kan inte ett motivuttalande ta över innebörden av en klar lagregel. Slutsatsen kan därför inte bli någon annan än att konkurrensintresset inte kommer att beaktas vid tillämpningen av PBL även om regeringen i motivuttalanden klarlagt att borttagande av lagregeln inte skulle uppfattas så att konkurrensintresset inte skulle beaktas.

I sammanhanget kan Konkurrensverket inte underlåta att peka på att i övriga Europa tillmäts inte förarbeten samma betydelse som i Sverige. I europeisk lagstiftning återfinns som regel lagens ändamål direkt i lagtexten. Främst till följd av internationaliseringen av rättslivet och EG-rättens ökade betydelse bör motsvarande inriktning på lagstiftningsområdet kunna få genomslag även i nationellt lagstiftningsarbete.

Eftersom en av intentionerna bakom PBL enligt motivuttalanden är att kommunerna skall beakta intresset av en effektiv konkur-

rens vid etableringar måste särskilda bestämmelser härom finnas i lagen. En sådan bestämmelse kan införas i exempelvis PBL:s inledande bestämmelser (kap. 1). Detta har särskilt betydelse vid tillämpning av, förutom kap. 5, kap. 8 som rör bygg-, rivnings- och marklov. Åtgärden innebär att det för framtiden säkerställs att nämnda intention får genomslag vid tillämpning av lagen.

Konkurrensverket anser vidare, med hänsyn till resultatet av ovannämnda undersökningar, att det bör genomföras en bred undersökning om tillämpningen av PBL och effekterna för etablering inom dagligvaruhandeln, främst livsmedelsområdet. En sådan utredning kan utgöra underlag för åtgärder att underlätta etablering och öka konkurrensen inom dagligvaruhandeln.

Konkurrensverket menar att intentionen bakom PBL om att en effektiv konkurrens skall beaktas vid kommunens fysiska planering bör få starkare stöd i lagtexten.

Förenkla redovisningen till byggnadsnämnderna

Företagarnas Riksorganisation anser att redovisningen gentemot byggnadsnämnderna bör förenklas för byggföretag avseende arbeten understigande 250 000 kronor.

Informations- och samrådsplikt vid markarbeten

Svenska Köpmannaförbundet önskar att en ny ordning där kommunen eller av denna anlita entreprenör inför planerade trafikavstängningar, vägarbeten m.m. åläggs att informera och samråda med berörda företag för att minimera avstängningsförluster.

Kommunallagen

Övervakning av kommunalt stöd till näringslivet

SAF menar att en vanlig uppfattning är att varje form av kommunalt stöd till näringslivet enligt kommunallagen är olagligt. Men kommunallagen är inriktad mot att förhindra individuella stödåtgärder och subventioner, medan generella insatser tillåts.

Subventionerna kan dock snedvrída konkurrensen mellan företag som är verksamma i samma bransch men i olika kommuner. Utökade möjligheter till övervakning av den kommunala stödgivningen är nödvändigt anser *SAF*.

Konkurrensverket vill ge företagen bättre möjligheter att få prövat i domstol om kommunens stödgivning till företagets konkurrent strider mot kommunallagen. Det fordrar dock att inte enbart kommunmedborgare ges rätt att överklaga kommunala beslut.

Prövning av kommunal kompetens att driva affärsverksamhet

SAF menar att rätten att klaga på ur kommunalrättslig synpunkt tveksam verksamhet inte som i dagsläget bör vara begränsad till kommunens medlemmar. Detta fordrar sannolikt att kommunens kompetens regleras i annan lag än kommunallagen – t.ex. inom konkurrenslagstiftningen.

Det måste finnas möjlighet att få lagligheten i en viss verksamhet prövad, inte bara lagligheten i ett visst beslut. Ofta finns inte något kommunalt beslut som går att klaga på, trots att en enligt kommunallagen olaglig verksamhet bedrivs.

Fullgoda möjligheter till prövning måste finnas även vad beträffar verksamhet i hel- eller delägda kommunala bolag. I dagsläget saknas sådana möjligheter.

Tillsynsmyndighet och konkurrent inte förenligt

Konkurrensverket menar att myndigheter som har tillsyn över provningsföretag inte själva bör få bedriva konkurrerande provningsverksamhet. I departementsrapporten "Principer för kommersiell provnings- och certifieringsverksamhet hos myndigheter" (Ds 1997:17) föreslås att myndigheter som har föreskrifts- eller tillsynsansvar endast om det finns särskilda skäl skall få konkurrera med andra som är ett anmält eller ackrediterat provnings- eller certifieringsorgan. Sådana skäl kan vara att behov finns men att det saknas förutsättningar att bedriva aktuell verksamhet i hela landet. I rapporten finns även förslag till ändringar av berörda regelverk. Förslaget motiveras med att det inte skall uppstå jävs- eller konkurrensproblem till följd av att en myndighet utövar tillsyn över aktörer som är myndighetens konkurrenter. Vidare framhålls principen om att tillsyns- respektive affärsverksamheten bör drivas organisatoriskt åtskilda för att undvika korssubventionering.

Invandrapolitik

Marknadsanpassat regelsystem för tolkning

Konkurrensverket anser att ett nytt och marknadsanpassat regelsystem för tolk- och översättningsverksamhet skulle underlätta etablering av nya företag. Inom tolkverksamheten medför oklara bestämmelser att privata företags etablering och verksamhet försvåras. Konkurrensverket har fått många klagomål på detta område som bl.a. handlar om den oklara definitionen av begreppet arbetstagare. Det medför bl.a. en osäkerhet om LOU:s tillämpning i anslutning till att myndigheter ger uppdrag till tolkar. Justitieombudsmannen har i ett beslut den

15 november 1996 (Dnr 2175-1996) pekat på en rad näringsrättsliga aspekter på tolkningsverksamheten. Kammarkollegiet har uppmärksammat frågan i ett yttrande till JO och menar att den kommunala tolkningsverksamheten har en monopolställning.

Problemet är enligt Konkurrensverkets uppfattning av sådan natur att det är av stor, kanske avgörande, vikt för små- och ensamföretagare om de skall kunna vara kvar på marknaden. Anmärkningsvärt är även den beroendeställning dessa aktörer, dvs. oberoende uppdragstagare, uppfattar sig ha gentemot befintliga kommunala tolkförmedlingar och offentliga arbetsförmedlingar på grund av den rättsosäkerhet som blir följden av nämnda oklarheter. Detta tillsammans med den kommunala tolkförmedlingsverksamhetens rättsliga ställning kan skapa ytterligare konkurrensproblem.

Konkurrensverket har i skrivelse (Dnr 1275/96) till regeringen (Närings- och handelsdepartementet) i början av februari i år föreslagit att det tillsätts en särskild utredning med uppgift att närmare analysera förhållandena på marknaden för tolk- och översättningstjänster. Ett huvudsyfte med utredningen bör vara att ta fram ett nytt och marknadsanpassat regelverk på området.

Konsumentfrågor

12 riktlinjer kan upphävas

Konsumentverket anför att 12 riktlinjer av totalt 47 (dvs. ca 25 procent) kan upphävas redan under 1997 med hänvisning till nya domstolsbeslut, ändrad lagstiftning, nya EU-regler, nya standarder, samordning med andra myndigheter på konsumentområdet samt behovet av förenklingar.

Konsumentverket uppger också att de har

interna rutiner i form av en checklista för riktlinjearbetet enligt marknadsföringslagen, i syfte att påminna om viktiga faktorer som bör beaktas i regelarbetet, bl.a. konsekvensanalyser och frågan huruvida en informationsskyldighet kan bli alltför belastande för småföretagen.

MILJÖDEPARTEMENTET

Femton lagar förs ihop till en miljöbalk

Naturvårdsverket anför i sitt remissvar följande. För att göra miljölagstiftningen lättare att överblicka och tillämpa samordnas bestämmelserna i den centrala miljölagstiftningens olika lagar i en miljöbalk. Miljöbalken avses träda i kraft den 1 januari 1999.

Regelförenkling och samordning är möjlig när det gäller farliga kemiska ämnen

Kemikalieinspektionen konstaterar att reglerna inte gör någon skillnad mellan små och stora företag. Däremot är många regler så konstruerade att de innebär lättnader i förpliktelserna när produktvolymen är liten.

Kemikalieinspektionen anser att den stora mängden regler är en omständighet som särskilt försvårar tillväxtförutsättningarna för småföretag. Regelmängden bör minskas där så kan göras utan att syftet med reglerna efterträts. En stor del av regelmassan utgörs av listor om hur enskilda ämnen skall klassificeras och märkas. Dessa listor är snarast till stöd för småföretagen som annars måste skaffa motsvarande information från annat håll. Det är därför svårt att i betydande omfattning minska den sakinformation som finns i reglerna.

Däremot skulle regler som finns på många håll kunna samordnas så att de blir lättare att hitta och använda. Reglerna i Kemikalieinspektionens författningssamling, KIFS,

rymdes år 1991 på 80 A5-sidor. Till följd av EES-avtalet började författningstexten svälla under år 1992 och upptar i dag mer än 950 A5-sidor, varav cirka 900 införlivar gemenskapsbestämmelser. Detta visar att de viktigaste insatserna för en begränsning av regelmängden måste göras på gemenskapsnivå, och innan gemenskapsbeslut fattas som förpliktar medlemsstaterna att införa flera bestämmelser. Inspektionen agerar i gemenskapsarbetet med det för ögonen.

En förändring som skulle kunna övervägas att föreslå på gemenskapsnivå berör de ämneslistor som redovisar de kemiska ämnen som är klassificerade inom gemenskapen och anger hur de skall klassificeras och märkas. Listorna meddelas för närvarande genom EU-direktiv. De motsvarande svenska bestämmelserna omfattar 672 A5-sidor författningstext från Kemikalieinspektionen och 277 A5-sidor från Sprängämnesinspektionen. Om åtminstone ämneslistorna i stället meddelades i form av EG-förordningar skulle vardera myndighetens författningsvolym minska avsevärt. Motsvarande skulle gälla i alla andra medlemsländer.

Särskilt för den som vill exportera kemiska produkter till andra medlemsländer skulle det innebära en avsevärd lättnad att aldrig behöva efterforska de nationella ämneslistorna i varje medlemsstat. Möjligheten att gå direkt på direktivtexten står naturligtvis öppen redan i dag och så gör naturligtvis företag med stora resurser. Det är däremot inte sannolikt att den möjligheten utnyttjas av så många småföretag.

En liknande förändring gäller möjlig samordning mellan Kemikalieinspektionen och Sprängämnesinspektionen. Att Sprängämnesinspektionen tvingas ge ut ämneslistor med samma ämnen som Kemikalieinspektionen beror på att den ensam har erforder-

liga bemyndiganden i fråga om de brandfarliga och explosiva egenskaperna. Ett första steg mot färre regler, som inte kräver beslut på gemenskapsnivå, kunde vara att även formellt samordna regelgivningen om ämnen på de båda områdena. Som en service till företagen tillhandahåller Kemikalieinspektionen redan i dag uppgifterna om brand- och explosionsfarliga egenskaper i sin författningssamling.

Avslutningsvis konstaterar Kemikalieinspektionen att myndighetens avgifter är kopplade till volym på ett sådant sätt att småföretagen inte drabbas orättvist.

Avgifter till produktregistret

Industriförbundet upplever att avgiften till Kemikalieinspektionens produktregister bör ses över då den inte är differentierad till företagets storlek och heller inte alltid upplevs stå i relation till den insats som görs från myndighetens sida.

Bilaga 2 **Småföretagsdelegationens hearing den 24 oktober 1997**

Innehåll	Hearingen öppnas	86
	Avreglering för tillväxt, sysselsättning och välfärd	89
	Två företagare berättar	96
	Myndigheternas arbete med avreglering	100
	Fyra riksdagsmän	106
	Avslutande panel	112
	Hearingen avslutas	115
	Deltagare	116

Hearingen öppnas

Camille Forslund

Jag är sammankallande i Avregleringsgruppen inom Småföretagsdelegationen. Avregleringar är ett område vi arbetar med. Vi har också en grupp som jobbar med kompetensutveckling för företagare. Vi har en grupp som jobbar med tillgänglighet och information och stöd för företagare. Vi har en grupp som jobbar med riskkapital och vi har en grupp som jobbar med social ekonomi och nätverking mellan företag.

Innan jag lämnar över ordet till Christer Petersson, som är programledare för dagen, vill jag säga en sak. Delegationen har kallat till en hearing. Termen kommer från USA, där en hearing betyder en utfrågning i ett ämne som man vill komma fram till sanningen om. Och det är precis det som är delegationens mening med denna hearing. Ni är utfrågarna, ni i publiken, och därför är er medverkan oerhört viktig och vi är väldigt glada och se att det varit så stort intresse för denna hearing. Och vi i delegationen kommer att använda oss av den debatt vi ser fram emot som ska hållas här i dag.

Christer Petersson

Tack, Christer Petersson heter jag och är ekonomijournalist tillika må jag ju säga i den här församlingen också småföretagare. Mitt uppdrag blir här att se till att era frågor, era funderingar, era tankegångar kring det som är dagens tema, avreglering och förenkling av förutsättningar för småföretagare i Sverige, att det blir väl belyst var knutarna sitter etc. etc. så ytterligare en uppmaning till er att utnyttja tillfället att vara aktiv i detta.

Det lär finnas, tror jag, ungefär 5 000 regler, förordningar, förutsättningar eller direktiv som påverkar direkt eller indirekt små-

företagare i olika sammanhang. 5 000 regler ungefär och där någonstans finns då småföretagaren och tittar upp mot alla dessa regler.

Jag kan inte undvika innan jag ger ordet här inledningsvis och berätta om en kompis jag har. Han är bergsprängare. Han har hållit på i sin verksamhet och bedrivit företag i 25 år. Han berättade för mig att när han började fick han ägna ungefär en halvtimme om dagen i genomsnitt att uppfylla regler, bestämmelser att få godkännanden, få intyg etc., en halvtimme om dagen gick åt. I dag berättar han är det vissa dagar halva tiden som går åt att sitta på polisstationen och vänta på att få det skriftliga intyget godkänt. Varje förfarande för honom att smälla bort en bergknalle, liten, är ungefär samma procedur som när Skanska sätter igång Hallandsåsen. Ungefär så upplever han det.

Tre timmar om dagen i genomsnitt går åt att uppfylla regelverket. Jag bara lägger detta som ett litet memento i tankegången, en liten bild ur verkligheten och med detta har vi Lars Rekke, statssekreterare, Näringsdepartementet. Du får inleda. Var så god!

Lars Rekke

Tack så mycket. Jag håller med Camille Forslund om att det är roligt att se att det är så många som har ställt upp här i dag på den här hearingen, utfrågningen som Småföretagsdelegationen anordnar och ber att få tacka Dig Christer också. Jag tror att när det gäller sådana sprängningsinsatser så kanske det är klokt ibland att lägga ned lite tid i förväg och inte drabbas av överraskningar.

Jag vill för det första säga att Småföretagsdelegationen är en statlig utredning som regeringen tillsatte förra året med syftet att arbeta med frågor, komma med förslag som skall gynna de små och medelstora företa-

gens utveckling på olika sätt. Regelförenkling och avreglering ingår som en viktig del i delegationens insatser. Det är inte det enda men det är ett viktigt område. Som Camille nämnde så är det också frågan om företagsutvecklingsfrågor, informationsfrågor m.m.

Om jag då skall hålla mig till frågan om regelförenklingar vill jag väldigt gärna nämna någonting om de utgångspunkter som regeringen har för att vilja göra insatser och förbättringar på det här området. Den första utgångspunkten är att de små företagen nästan alltid har mycket mindre administrativa resurser än de större företagen. Det är inte konstigt utan snarare naturligt. Så kommer det säkert alltid att vara – det är ju det som är det speciella med ett litet företag att de administrativa resurserna är mindre.

De stora företagen har i allmänhet mycket lättare att hantera regelsystemen. Man har möjligheter att anställa eller anlita expertis för att lösa uppkommande problem. Det har inte småföretag i allmänhet. Detta är den viktigaste utgångspunkten för att regeringen faktiskt vill se till att regelsystemet kan förändras så att denna konkurrensnackdel de små företagen till nackdel och de större till fördel, kan minska eller helst försvinna!

Det är alltså inte frågan om i första hand att införa regler som innebär att ekonomiska resurser förs över, exempelvis från samhället eller ifrån de stora företagen, till de små. Förstahandsuppgiften är att minska konkurrensnackdelen som jag just nämnde.

En annan utgångspunkt är att de regler som finns ju i allmänhet har ett syfte. De är inte till för att försvåra i största allmänhet. Sedan har de i många fall fått de effekterna. De regler vi har ska naturligtvis respekteras. Det finns regelsystem som avser att t.ex. näringsverksamhet kan bedrivas så att den inte kommer i konflikt med sociala mål,

hälsomål, folkhälsomål och liknande. Det finns också regler som syftar till att hindra en snedvridning av konkurrens och liknande.

Det ligger i sakens natur att när man har ett sådant regelsystem, så följer därmed också en viss tillsynsskyldighet för staten och det följer ett visst administrativt arbete även hos företagen för att kunna uppfylla de här reglerna. Det är väldigt viktigt att ha klart för sig de här utgångspunkterna. Men syftet är att se till att det existerande regelsystemet inte innebär en konkurrensnackdel för de små företagen.

Även reglernas och regelsystemens sakinnehåll måste ses över, men även då är det i allt väsentligt för att just den här konkurrensnackdelen som finns genom de små företagens speciella karaktär i jämförelse med de stora kan undanröjas.

Regeringen ser det som en utomordentligt viktig uppgift att arbetet som Småföretagsdelegationen utför, som successivt nu håller på att förankras, bearbetas och beredas i Regeringskansliet, kan fullföljas på ett bra sätt.

Jag skulle vilja nämna några saker som delvis har med det här att göra och där förbättringar är på väg. Ett av de viktigaste områdena där Småföretagsdelegationen, liksom många andra, har framfört mycket skarp kritik har gällt sjuklöneperioden och dess längd. Där har nu regeringen lagt ett förslag där man återställer sjuklöneperioden till den gamla nivån. Jag tror vi alla kan vara överens om att det är bra att vi har funnit ett utrymme för att kunna förkorta den.

En annan fråga som också har diskuterats i Småföretagsdelegationen gäller möjligheten att få F-skattsedel för företagen. Också där finns det nu ett förslag till vissa förbättringar och frågan bereds också vidare i bl.a. Riksskatteverket. Syftet är att det ska

bli lättare att få F-skattsedel eller rättare sagt att de onödiga hindren för att få F-skattsedel ska tas bort.

Jag vill slutligen nämna att regeringen har tillsatt en utredning med syfte att se över stoppreglerna för småföretag. Mycket tyder på att man i många fall även utan dessa regler kan uppnå syftena bakom detta system – att förhindra otillbörliga skattevinster.

Jag vet inte om ni har läst en artikel i Dagens Industri där näringsministern har intervjuats angående de förslag som har tagits fram här i Småföretagsdelegationen och som syftar till att förbättra inom området för dagens diskussion – regelförenklingar s.k. – där tycker jag man kan säga att ni har fått en snabb reaktion, positiv reaktion på många av de förslag som har lämnats.

Jag förstår att dagens svar inte fullt ut tillgodoser alla de synpunkter som har funnits men jag tycker ni skall hålla i minnet att det här var en mycket snabb reaktion på nyligen inlämnade förslag.

Sammanfattningsvis är småföretags- och regelförenklingsfrågor en mycket prioriterad uppgift för regeringen. Jag hoppas också att dagens hearing ska ge ett ännu bättre underlag för den fortsatta diskussionen mellan Regeringskansliet och Småföretagsdelegationen när det gäller regelförenklingsarbetet.

Ni kan vara övertygade om att regeringen fäster mycket stort avseende vid Småföretagsdelegationens arbete!

Christer Petersson

Tack!

Jag vet att du inte kan vara med så länge själv. Bara en kort fråga på en punkt du själv pekar på – F-skattsedelfrågan. Det finns också en tanke att det bara skall behövas *en kontakt* med *en myndighet* för att starta ett företag, få det registrerat, skattefrågan löst,

hela den här delen. Nu är det uppdelat på en mängd olika. Är du positiv till en tanke att t.ex. vid registrering hos PRV, där ditt bolag registreras med namn och allting sådant, det samtidigt utfärdas därifrån en F-skattsedel och övriga ska vi säga administrativa tillstånd.

En kontakt – hela paketet i handen.

Lars Rekke

Det går ju naturligtvis inte att säga att man är negativ till ett sådant förslag. Det är naturligtvis inom många områden väldigt viktigt att man försöker etablera system där man kan arbeta med en kontakt. Det gäller inte bara för småföretag utan naturligtvis även för stora företag och för enskilda, att så långt som möjligt sträva mot detta mål.

Jag tror det är väldigt viktigt att de myndigheter som vi har vidtar utomordentligt starka insatser för att förbättra samverkan. För det här är en fråga om samverkan. Att man etablerar samverkanssystem som gör att det blir praktiskt möjligt att nå dithän att man ska kunna ha en kontakt med myndigheterna. Jag tror det är där som svårigheterna ligger. Vi har i det svenska samhället liksom i alla andra samhällen sektorsorgan som är experter var och en på sitt område, det gäller då att få till stånd en större samverkan.

Jag skulle hälsa med stor tillfredsställelse att man genom en mycket förbättrad samverkan når dithän att det blir praktiskt möjligt att genomföra ett system där det räcker med "en kontakt". Jag har goda förhoppningar om detta!

Det här är ett problem inte bara när det gäller att få tillstånd eller få registrering till stånd av ett företag. Vi har samma problem när det gäller de regionalpolitiska och liknande insatser som staten gör i utsatta regioner – det finns en mängd olika aktörer. Också här är det av stort värde om man kan

uppnå en sådan situation att det räcker med en kontakt.

Jag kan inte bedöma på rak arm om PRV är det lämpligaste organet att hålla i kontakten när företag startas. Det får väl Carl-Anders kanske utveckla senare. Det förefaller emellertid ganska naturligt att PRV skulle kunna ha en sådan vidgad uppgift eftersom det är dit man vänder sig i första hand. Det som först krävs är en registrering av något slag om man vill etablera ett aktiebolag eller ett handelsbolag.

Jag är mycket positiv till den inriktningen och jag kan försäkra att detta är en av utgångspunkterna för regeringens arbete.

Christer Petersson

Det måste man uppfatta som en positiv reaktion som kanske utlöser aktivitet också.

Lars Rekke

Ja, den har redan utlöst aktivitet. Regeringen i sina direktiv till myndigheterna prioriterar just den här samverkansaspekten. Man ska komma ihåg att det räcker inte att man säger att PRV ska ha den här uppgiften. Det måste ju också finnas förutsättningar för att PRV ska kunna utföra den. Det är detta som vi arbetar med.

Christer Petersson

Vi ska raskt vidare och nu handlar det då om avreglering, välfärd, sysselsättning och tillväxt. Kjell-Olof Feldt välkommen. Din syn på detta, vikten av avreglering och dess möjliga effekter, var så god!

Avreglering för tillväxt, sysselsättning och välfärd

Kjell-Olof Feldt

Camille Forslund har bett mig att vara så konkret som möjligt och inte sväva ut i några allmänna samhällsekonomiska betraktelser. Jag måste ändå börja med några principiella synpunkter på det ämne som jag har förelagts. Lars Rekke påpekade det i och för sig självklara att regleringar behövs och han kunde ha tillagt att en hel del regleringar är nyttiga, bidrar till tillväxten och sysselsättningen. Man kan säga allmänt att det är detta som skapar lag och ordning i en marknads ekonomi: avtalstrygghet, konkurslagstiftningen, konkurrenslagstiftningen, egendomsskydd osv.

Dessutom ska diskussionen inriktas på i första hand de mindre företagens förhållanden.

Men här finns en fälla som man bör undvika att gå in i. Vi vill att våra regelsystem ska göra det lätt att starta företag, att bli ett småföretag. Men vi vill väl också att företag ska kunna växa, bli stora företag. Då och då föreslås regler som ensidigt gynnar små företag – med lägre arbetsgivaravgifter eller sämre anställningsskydd i företag med ett maximerat antal anställda. Det kan vara gynnsamt i starten. Men det kan också bli ett hinder för växt – när kostnaderna tar ett språng eller företaget hamnar i en nytt och strängare ansvarsförhållande till de anställda.

Det här är viktigt eftersom det finns så många naturliga hinder för ett småföretags tillväxt. Ett är företagaren – entreprenörens krav på oberoende av utomstående, egen personlig överblick och kontroll av hans/hennes skapelse. Om växt kräver tillskott av riskkapital utifrån betyder det externt inflytande. Om växt betyder att arbetsledare måste tas in hotas överblicken och kontrollen. Dessutom kan företaget inte växa över

ägarens personliga kompetens utan att hans inflytande och kontroll minskar.

Det är således inte konstigt om många småföretag stannar i växten. Men den svenska företagsstrukturen är ändå så pass extrem (i en internationell jämförelse) att vi måste fråga oss om inte vårt system är speciellt tillväxthämmande. Av ca 400 000 företag skulle närmare 300 000 sakna anställda, dvs. vara enmansföretag.

Ytterligare en principiell synpunkt. Åtskilliga studier visar att störst betydelse för uppkomsten och livskraften hos småföretag har det allmänna näringsklimat man lever i. Existensen av en "företagskultur", möjligheterna i arbeta i nätverk med andra småföretag, relationen till de storföretag man ofta är beroende av som leverantör m m liknande lite diffusa ting som inte eller mycket sällan kan hanteras på det politiska planet.

Men statens eller landstingets eller kommunens agerande bidrar naturligtvis också i hög grad till klimatet för både små och stora företag. Regleringar som företagarna upplever som diskriminerande, godtyckliga eller svårtolkade skapar ett dåligt klimat – det allmänna värdesätter inte företagsamhet, förstår inte dess betydelse, genom att visa nonchalans, misstänksamhet eller öppen fientlighet. OBS att här är det handlingen som räknas. Allt näringslivsvänligt tal i världen hjälper inte om regleringsbesluten talar ett annat språk. Det kan tilläggas att regleringar, som i sig kanske inte är så negativa eller t o m positiva, kan bli skadliga om reglerna ändras ofta, särskilt om det sker med kort varsel. Det skapar osäkerhet och därmed nya risker ovanpå den ofrånkomliga affärsrisken.

Offentliga organ påverkar också näringsklimatet när de uppträder som ekonomiska aktörer i marknadsekonomin – som uppköpare av varor och tjänster, som projekt-

upphandlare, som producenter i konkurrensmarknader och som arbetsgivare, t.ex. via sin lönepolitik. Det här agerandet blir, som utflöde av den offentliga makten och av beskattningsmakten, en del av det regelsystem som företagen har att leva med.

Med de här utgångspunkterna tänkte jag diskutera behovet av avregleringar på tre områden där offentliga ingrepp är dominerande eller mycket frekventa: skattesystemet, arbetsmarknaden samt den offentliga sektorn. Det finns naturligtvis många andra avregleringssystem som förtjänar att diskuteras. Det kan förhoppningsvis ske i senare inlägg idag. Men man har bett mig att vara så konkret som möjligt och det kräver en viss koncentration på ämnet.

SKATTER

Med viss bävan beträder jag det här svåra området. Själv har jag ju ett inte helt fläckfritt förflutet när det gäller statens hantering av skatt på företagsamhet.

Efter 1991 års skattereform går det i och för sig att hävda att den svenska företagsbeskattningen är relativt gynnsam, internationellt sett (med undantag för de s.k. skatteparadisen). Men frågan är om det gäller småföretagen. För egenföretagaren blir summan av inkomstskatt och egenavgifter i allmänhet uppåt 70 procent av företagets resultat. Och den som driver företaget i bolagsform har att kämpa med den s.k. fåmansbolagsbeskattningen, som för företagaren/ägaren ger ungefär samma utfall.

Motiven för den här beskattningen är ju att företagarinkomsterna inte skall beskattas lägre än löneinkomster. Dessutom har man i vissa företagsformer möjlighet att via skattefria fonderingar bygga upp en förmögenhet som i motsats till löntagarens är befriad från förmögenhetsskatt tills dess den avytt-

ras eller på andra vägar blir ägarens privata egendom.

Men hur man än ser på rättvisan i det här sammanhanget är det ändå svårt att hävda att vårt skattesystem innehåller några särskilda stimulantia för folk att bli företagare. Det är då inte bara en konsekvens av att inkomstskatter och sociala avgifter tar en stor del av den behållna inkomsten. En kanske minst lika viktig faktor är att statens ambition att förhindra skattefusk och skatteplanering lett till ett krångligt och, vill jag påstå, snålt regelsystem som gör hanteringen av självdeklaration och skattebetalning till ett mödosamt och dyrbart arbete som få småföretagare klarar själva. Och som antagligen får åtskilliga att ge upp sina företagarplaner, ibland utan att ens försöka.

Det är många som ropar efter förenklingar av företagsbeskattningen. Och ofta lovas det också att något sådant ska ske. Men min erfarenhet säger mig att det inte är möjligt att uppnå någon mer påtaglig förenkling utan att vi accepterar att utrymmet för skatteundandragande ökar. Det är kontrollbehovet, i kombination med ytterst detaljerade villkor för de skattelättnader man ändå vill bevilja, som skapar krånglet. Statens benägenhet att se varje företagare som en potentiell skattebedragare syns också i de försvårade villkor som omger beviljandet av F-skattesedel. Lättnader härvidlag samt ett snabbt genomförande av den utlovade reformeringen av fåmansbolagsreglerna skulle hjälpa en hel del.

Naturligtvis skulle flera av de här problemen mildras om skatter och avgifter kunde sänkas. Men det måste i så fall ske generellt. Speciallösningar för en kategori som kallas företagare skapar nya problem, förutom att det skulle leda till en svårhanterlig debatt om rättvisan i vårt skattesystem.

Men två reformer borde kunna genom-

föras utan att ge avkall på skattemoral och rättvisa. För många småföretagare är likviditeten ett långt större och mer akut problem än avkastningen på det kapital man satt in. Småföretagaren har inte bara kunder som kan vara tröga betalare. Staten har genom reglerna om inbetalning av skatter, särskilt momsens, allvarligt försämrat likviditetsläget i företagen. Statens ovilja att ha en enda krona av skattebetalarnas pengar en enda dag utlånad till näringslivet kan möjligen förstås i ett läge då staten själv finner sig i en likviditetskris. Men med de starkt förbättrade statsfinanser som man nu räknar med borde den här giriga hållningen kunna vändas till större förståelse för företagens likviditetsproblem.

Jag sa tidigare att det finns ett antal naturliga hinder för småföretagens tillväxt, att åtskilliga kanske helt enkelt inte vill växa. Men för de som vill växa och för de som vill utan att växa volymmässigt vill investera t.ex. i utveckling av sina produkter finns ett kapitalbehov. Ofta ses det som en fråga om att skaffa fram s.k. riskkapital, dvs. människor eller institutioner som är beredda att satsa pengar i enskilda företag. Men för många småföretag tror jag inte att det är någon attraktiv utväg – men man förlorar oberoendet och friheten att utan inblandning sköta sitt företag.

Av det skälet borde de skattemässiga möjligheterna att ackumulera kapital i företag förbättras. Särskilt gäller det nystartade företag i allmänhet och tjänsteföretag i synnerhet. Här borde kreativiteten få blomstra vad gäller de tekniska lösningarna.

Slutligen, på tal om skatter, tycker jag att man ska ta småföretagarna på allvar när de säger att de gärna avstår från bidrag om de i utbyte kunde få bättre skattevillkor. Det har samma bakgrund som oviljan att ta in externt kapital. Bidragen förbinds med vill-

kor och regleringar som strider mot företagandets grundidé – att få sköta sig själv.

ARBETSMARKNADEN

Debatten om regleringarna på den svenska arbetsmarknaden går het och den politiska polariseringen är tydlig. Den stora stridsfrågan gäller regleringarnas konsekvenser för arbetslösheten. Skulle en avreglering eller omreglering öka företagens vilja att anställa?

Det ska genast sägas att det inte finns några bra teoretiska belägg för att så skulle ske. Men frågan måste ändå ställas om inte en del regleringar förlorat sin legitimitet eller åtminstone sin ekonomiska rationalitet med hänsyn till de förändringar som skett, i näringslivets struktur och i maktförhållandena på arbetsmarknaden. De statliga ingreppen har i stor utsträckning gjorts utifrån föreställningen att mot den enskilde löntagaren och hans fackliga organisation står ett antal stora företag, med stark finansiell ställning och en personalstyrka där individer lätt kan bytas ut mot andra individer.

Det synsättet präglar lagen om anställningsskydd (las). Arbetsgivaren bär nästan all risk vid misstag i anställningsbeslut. Och turordningsreglerna tar ingen hänsyn till individernas egenskaper, bara deras anställningstid. Likaså kan man säga att kollektivavtalen utgår från att arbetskraften är homogen och att alla företag i princip har samma betalningsförmåga.

Jag tror inte att jag i den här kretsen behöver närmare utveckla varför det här inte längre gäller på en stor del av svensk arbetsmarknad. I den del av näringslivet där de nya jobben väntas komma är företagen varken stora eller finansiellt starka. Och för många verksamheter, både i privat och offentlig sektor, är föreställningen om den

homogena och lätt utbytbara arbetskraften inte längre realistisk.

Ändå kunde man kanske nöja sig med detta konstaterande om det vore så att svensk arbetsmarknad fungerade väl. Men det har den inte gjort på länge. Lönebildningen skapade under många år en högst skadlig inflation, näringslivet har inte ökat sin sysselsättning sedan början av 1970-talet och idag råder en massarbetslöshet som till stor del är strukturell, dvs. inte kan hävas ens om efterfrågan på arbetskraft ökar, eftersom de arbetsökande inte kvalificerar eller är för dyra för de arbetsuppgifter som står till buds.

Flexibilitet, rörlighet, anpassningsförmåga har blivit rubrikorden för den reformerade arbetsmarknad Sverige borde ha. En del går då så långt som att hävda att det kräver slopandet av alla regleringar på arbetsmarknaden, inklusive lönesättning via kollektivavtal.

Alla här torde inse att det inte är realistiskt. Att i ett demokratiskt samhälle förbjuda människor att organisera sig fackligt, att driva en kollektiv lönepolitik, är otänkbart. Och de flesta torde anse att en reglering av förhållandet arbetsgivare – anställd behövs. Beslut om anställning ska vara förenat med ett större ansvarstagande för arbetsgivaren än andra företagsekonomiska beslut. De ska ske i medvetande om att besluten avgör människors villkor i vid mening, ekonomiskt och socialt.

Därför är det oroande eller åtminstone tankeväckande, hur man än ser på saken, att en växande del av svensk arbetsmarknad börjar stå helt utanför regleringarna. En rad uppgörelser mellan köpare och säljare av arbete innehåller inte något anställningsförhållande. Man gör ett underleverantörskontrakt, dvs. i stället för anställd blir man företagare som konsult eller projektutförare eller något liknande. Det finns också många

andra former: projektanställning, provanställning, vikariat eller arbete utan kontrakt – man jobbar svart.

På det sättet kan man säga att regleringarna bidrar till uppkomsten av nya småföretag. Men det sker i så fall på det bakvända sättet – för att undgå regleringarna. Och det kanske ändå antyder att regleringarna spelar en viss roll för viljan att anställa människor.

Min tro är att de kostnader och det risktagande som lag och kollektivavtal skapar för en arbetsgivare framför allt har den konsekvensen att många egenföretagare förblir just det, dvs. inte tar steget in i arbetsgivarrollen. Det skulle i så fall vara åtminstone en del av förklaringen till den oproportionerligt stora andelen företag utan anställda i Sverige.

Därför borde en viss avreglering av arbetsmarknaden kunna motiveras både med sysselsättningsargumentet och med behovet av lag och ordning även på denna marknad. Ett mindre strängt regelsystem skulle kunna omfattas av fler, med andra ord.

Tre områden är viktiga.

- 1) Den borgerliga regeringen gjorde en försiktig uppluckring av turordningsreglerna – två s.k. nyckelpersoner skulle kunna undantas. Denna beskedliga reform återställdes av socialdemokraterna. En återåterställare rekommenderas.
- 2) Möjligheterna till anställning på viss tid har utvidgats. Det borde vara ett steg i rätt riktning. Men rättsläget verkar oklart efter den skiljedom i målarfackets avtal som förklarat visstidsanställning som oförenlig med det existerande kollektivavtalet. Här är det ju fråga om en typisk småföretagsbransch som inte kan utnyttja friare anställningsformer. Alltså borde staten inte nöja sig med det rådande rättsläget.

- 3) Statsmakterna ska inte intervensera i löneförhandlingar. Det visar erfarenheterna från tidigare försök. Men staten förfogar över ett instrument som har stor betydelse för lönebildningen. Nivån på arbetslöshetsersättningen, dagpenningen, är detsamma som en av staten fastställd minimilön. Det är således inte bara en social fråga hur högt eller lågt den sätts utan också ett lönepolitiskt och samhälls-ekonomiskt avgörande. Även om det är inopportunity att demonstrera den insikten bör man ha klart för sig att de fackliga organisationernas krav på återställare även på det här området framför allt dikteras av deras intresse av att staten håller uppe en minimilön som de inte behöver offra förhandlingsutrymme för att uppnå.
- 4) Kanske också en fjärde punkt. Nämligen vaksamhet mot nya regleringar. En sådan tycks vara på väg – lagstiftning mot diskriminering av handikappade i arbetslivet där bevisbördan för att diskriminering inte har ägt rum läggs på arbetsgivaren. De kan synas vara ett högst behjärtansvärt ändamål. Men nog måste reformer av det här slaget analyseras också med hänsyn till vad det betyder för sysselsättningen i allmänhet och handikappade i synnerhet. Förslaget är på sitt sätt tidstypiskt. Rättigheter skall tvingas fram via lagar och sanktioner i stället för att uppnås via stimulans och samarbete.

OFFENTLIG SEKTOR

Det är ett stort område men jag ska fatta mig kort och koncentrera mig på den del av den offentliga verksamheten som har direkt marknadskontakt med det privata näringslivet.

Till ett gott näringsklimat hör att offent-

liga myndigheter i sina kontakter med näringslivet uppträder korrekt och inte utnyttjar sin offentliga maktställning. Ett exempel på motsatsen, att kommunala bolag i konkurrens med privata subventioneras genom att kommunen/ägaren inte begär någon avkastning på sitt kapital eller ger kostnadsfri borgen för upplåningen i sådana bolag. Eftersom det har visat sig svårt att undvika sådana konstruktioner bör kommunal affärsverksamhet också begränsas till områden där det av tekniska eller marknadsmässiga skäl är naturligt eller ofrånkomligt, därför att det inte finns några privata alternativ.

Ett annat exempel är där det offentliga, i allmänhet staten, genom regleringar söker skydda egen affärsverksamhet. Man kan ha hur varma känslor som helst för järnvägen. Men det måste vara fel sätt att främja tågtrafik att med regleringar stoppa ett kostnadseffektivt alternativ som bussen. Här handlar det ju också ofta om att hindra etablering av småföretag.

En stor kontaktyta mellan offentlig sektor och näringsliv är upphandlingen av varor och tjänster. Här finns ett regelverk som syftar till fri och hederlig konkurrens. Men särskilt på det kommunala planet händer det inte alltför sällan att man gör sina egna regler, ibland av okunskap, ibland för att gynna det lokala näringslivet eller, värre ändå, den egna konkurrensutsatta verksamheten.

Poängen med en korrekt skött upphandling är inte bara att det borde leda till det bästa affärsmässiga resultatet – störst värde för skattebetalarnas pengar. Det borde också innebära att näringslivet får dels respekt för kommunens ekonomiska rationalitet, dels stabila och klara regler för sitt affärsmässiga förhållande till de offentliga beslutsfattarna. Det här borde vara särskilt viktigt för de mindre företagen. Deras praktiska möjlig-

heter att med lagens hjälp bestrida ett regelvidrigt upphandlingsförfarande är begränsade. Dessutom torde många tveka inför att utmana en stor uppköpare som man vet att man måste leva tillsammans med även i framtiden

Nu är det inte sådana regleringar vi ska diskutera här utan det är såvitt jag förstår regleringar som antingen är onödiga som inte alls bidrar till tillväxt och sysselsättning eller regleringar som hämmar tillväxten och håller tillbaka sysselsättningen, dvs. är skadliga.

Tack, det var vad jag hade att säga.

Christer Petersson

De områden du pekade på där det borde finnas utrymme och möjlighet till avreglering, förenkling och ändrade regler är skatteområdet, arbetsmarknaden och den offentliga sektorns relation till småföretag. Vad är kostnaden, tror du, för enligt din mening onödiga regler och regleringar? Har du en bild av vad detta innebär i utebliven tillväxt, uteblivet företagande, utebliven sysselsättning, utebliven välfärd.

Kjell-Olof Feldt

Småföretagsdelegationen var vänlig att skicka mig en promemoria tillverkad av Svenska Arbetsgivareföreningen som redovisade en rad skattningar som har gjorts i ett antal länder av regleringarnas effekt på den totala ekonomin, dvs. hur mycket de drar ned tillväxten. Eftersom jag fått arvisningen att vara konkret vill jag inte ge mig in på sådana teoretiska utflykter, men om jag minns rätt så låg uppskattningarna mellan 6 och 10 procent av BNP. Studierna har gjorts både i Europa och i USA. Eftersom Sverige är ovanligt regeltätt, jag tror Lars Rekke höll med dig, så kan man ju tänka sig att i varje fall är den samhällsekonomiska

kostnaden av skadliga eller onödiga regleringar i Sverige minst lika stor som i andra länder där man har försökt göra den här typen av uppskattningar.

Det handlar alltså om mycket pengar, det gör det!

Christer Petersson

CNN har nyligen haft en reportageserie som har gått på sena kvällar. Den hette visst *Revi- val of Europe* Det var reportage från olika länder. Vilka länder som är på väg att avreglera och därmed – hade de hypotesen – så att säga lyfta sig, förbättra sin ekonomi. Och i denna hade man en ranking lista. Vet du var Sverige kom?

Kjell-Olof Feldt

Om jag inte har missförstått situationen så ligger vi fortfarande långt nere på listan.

Christer Petersson

Ja, sist. Det land som beskrevs allra mest fundamentalistiskt i regelsystem för företag- samhet. Och det här var bilden som gavs. Du var ju inne på samma resonemang att Sverige särskiljer sig eller är lite extremt. Tror du att den här bilden stämmer?

Kjell-Olof Feldt

Vi svenskar tycker ju alltid att vi blir orätt- vist behandlade antingen det är fotboll eller ekonomi. Jag kan säga så här, det går att visa på att de länder i västeuropa som har bättre ekonomisk utveckling än andra, framför allt har fått ned arbetslösheten, är de länder som har avreglerat, framför allt arbetsmarknaden. En del har gjort det på ett sätt som jag inte tror är politiskt möjligt här och kanske inte borde ha varit det i de länderna heller.

Men det är ingen tvekan om vi tar Stor- britannien, Holland, Danmark som tre ex- empel eller går utomlands till Nya Zeeland

och USA. Så finns det samband mellan gra- den av regelverkets stränghet och inbland- ning i marknadsekonomin och möjlighe- terna att få arbetsmarknaden att fungera. Det är inte detsamma som att säga att vi vet exakt hur det ska göras i Sverige och att vi bara har att plocka in någon nya zeeländsk eller annan modell och applicera på svensk arbetsmarknad. Jag är rätt ödmjuk på den punkten. Det finns länder som har försökt sig på avregleringar och misslyckats. Det finns också lyckade exempel och de har en gemensam nämnare att de har strävat efter att göra livet enklare, både för företagen och faktiskt också för de enskilda löntagarna.

Christer Petersson

Du nämnde själv att det inte räcker med väna ord i diskussionen utan verkligheten mäts mot handling. Skulle du vilja priorite- ra eller värdera vikten av en snabbare och mer genomtänkt avreglering på åtminstone ett antal områden som berör företag och företagsutveckling. I jämförelse med annat hur viktig är denna fråga, hur avgörande är denna fråga att det faktiskt går till handling och inte stannar blott vid ord?

Kjell-Olof Feldt

Det som går snabbast och det som kanske ändå är relativt enklast, det är skatter. Det går snabbast att göra och det är faktiskt inte så förfärligt.

Om man är beredd att acceptera att några kommer att slinka igenom nätet – några kommer att missbruka systemet – då går det ganska enkelt att göra ett antal ingrepp i skat- tesystemet som för alla andra företag skulle upplevas som en kolossal befrielse. Men då ska vi vara medvetna om att ett antal män- niskor kan klara sig helt utan skatt, därför att systemet inte har alla kontroller.

Ta F-skattsedeln. Jag har läst regeringens

proposition i ämnet och den säger då bara allmänt att såvida inte myndigheten tror F-skattsedeln kommer att missbrukas så ska man få den. Nu är det tvärtom, nu ska man nästan bevisa att man inte missbrukar. Kvar står ett problem. Man ska också visa att man har ett stort antal uppdragsgivare. Som jag pekade på är det ofta så att man som konsult har en uppdragsgivare. Man har valt detta förhållande. Då säger skattemyndigheterna: Nej, du är anställd för du har bara en uppdragsgivare. Sedan sitter man där och stängas med varandra. Så problemet är inte löst med den här propositionen. Problemet går tillbaka till att man vill undvika att man så att säga maskerar ett anställningsförhållande med ett företagsförhållande.

Christer Petersson

Uppfattar du att det finns en genuin vilja till förändring och avreglering?

Kjell-Olof Feldt

Ja! Jag satt och lyssnade på statssekreteraren här och han gav uttryck för en uppriktig vilja. Sedan om denna vilja omsätts i handling, det får vi se. Men jag önskar Småföretagsdelegationen all framgång i att övertyga Näringsdepartementet om att deras lösningar är inte bara praktiska och bra utan också att man politiskt vågar ta sig an dem för det är det som är problemet.

Christer Petersson

Kjell-Olof Feldt återkommer senare under denna förmiddag. Nu tänkte jag att vi skulle få företagare som kan berätta och ge en bild. Stina Hubendick och Nils Nyström, var så goda kliv fram. Stina Hubendick som i dag bedriver egen konsultfirma, har även erfarenhet från större organisationer, senast ALMI. Nils Nyström driver bygg-, plåt- och

takföretag. Jag tänkte be Stina att allra först ge bilden utifrån småföretagarens horisont och synen på regler och villkor.

Två företagare berättar

Stina Hubendick

Jag ska hålla mig till den konkreta myllan och berätta lite grann om min firma och om mina kamraters firmor och nätverk av konsultföretag vi håller på att bygga upp och de öden och äventyr vi har.

Men jag måste ändå börja med den av Kjell-Olof Feldt kastade handduken, dvs. den svenska fundamentalismen. Jag är civilekonom och började en gång min bana på RRV. Jag är alltså förvaltningsrevisor och har arbetat mycket med den svenska statsförvaltningsmodellen.

Sverige är väldigt och synnerligen reglerat. Dessutom har den svenska modellen ett annat särdrag, den svenska styrningen av de statliga myndigheterna med ett väldigt oberoende tjänstemannastyre. Detta leder till att de svenska myndigheterna i princip bara har betalt för att se över, ta hand om sina egna paragrafer. De skall oförvitligt och i sitt tjänstenit se till den egna verksamhetens paragrafer och har inte betalt för att ta helhetshänsyn eller lyssna på vad Lars Rekke säger att vi ska skapa tillväxt, få harmoni i landet eller vinna över konkurrensen med Tyskland eller Amerika. Fundamentalismen sätter krokben för Sverige, och den gör att svensk industri har svårt att klara sig mot andra länder. Det märks mer och mer i EU nu hur andra länder har exportfrämjande åtgärder, har myndigheter som hjälper dem och puffar dem över "trösklar". Sverige och svenska myndigheter har mycket, mycket svårare att göra detta – att kroka arm och hjälpa företagen framåt.

Detta gäller i synnerhet de små företa-

gen. När Ericsson kommer och knackar på porten är det lättare att göra undantag, men när jag med mitt lilla företag kommer och försöker åstadkomma någonting så är det väsentligt svårare.

Ett typexempel på den här typen av fundamentalism det tycker jag är en av mina kamrater, Monika Lindstedts lilla verksamhet. Monika driver ett företag som heter Hemfrid, ett företag som utvecklar en verksamhet på ganska oplöjd mark. Man ska sälja barnomsorgstjänster och städhjälpstjänster åt företags anställda. Monika var osäker på om barnomsorgstjänsterna, dvs. hämta barn på dagis, var momsbefriade. Hon skrev då till den lokala skattemyndigheten och frågade är den här tjänsten momspliktig eller inte. Barnomsorgstjänster på daghem är ju inte momspliktiga. Hon kämpade på och frågade. Hon ringde många gånger, myndigheten undersökte och undersökte, det tog hemskt lång tid. Hon sa: "Men jag har svårt att sälja mina tjänster. Jag har köpt ett stort bokningssystem och jag har mycket fasta kostnader och jag hyr en lokal. Jag måste ju få besked, jag kan ju inte sälja de här tjänsterna annars."

Efter nio månader så fick Monika beslutet från lokala skattemyndigheterna: "Jo det är OK, det här är momsbefriat." Glad och lycklig gick hon till Telia eller Skandia och fortsatte sina diskussioner om hur man skulle utveckla den här tjänsten till företagens anställda. Men efter en vecka så fick hon beskedet att nu överklagar RSV det här beslutet. Nitiskt, det måste prövas, vi vet inte, det här kan säkert vara fel på lokala skattemyndigheten, alltså måste det överklagas. Man ser inte att Lars Rekke säger gynna småföretagen, sätt Sverige igång, utan man tittar på just sina paragrafer och det är dem man koncentrerar sig på.

Jag tänkte fortsätta med att berätta min

historia. Jag ska berätta om när jag försökte namnändra mitt bolag. Vi är några stycken som arbetar mycket tillsammans. Vi bestämde oss för att ha ett gemensamt namn och för att särskilja bolagen så ville vi ha ett tillägg med våra egna namn. Jag skrev till Patentverket och frågade om mitt bolag kunde få heta Källskär Konsult AB Stina Hubendick, som kunde särskiljas då från Källskär Konsult Gunilla Larsson, eller Källskär Konsult osv.

Patentverket som är ett hyvens verk, nitiskt, bra, toppen, vi har generaldirektören här, detta hyvens verk tog sig an uppgiften att pröva mitt ärende och man kämpade på, jag tror man var uppe i så där tre månader. Jag ringde själv upp till Patentverket många gånger. Det var aktivitet, man prövade, man kämpade på. Man var litet osäker på var ärendet låg, men jag skulle snart få besked. Sedan efter 3,5 månader ungefär fick jag beslutet och det var ganska svårt att läsa. Det framgick i alla fall alldeles tydligt att jag hade fått avslag.

Jag tyckte det var sorgesamt, för jag tyckte det var ett bra namn och som gammal konsultröv vet jag att det inte är upptaget. När jag tittade jättenoggrant i texten framgick det att det var avslag därför att jag hade satt ordet AB fel. AB får absolut inte, absolut inte finnas mitt i ett namn. Kan ni tänka er, jag hade skrivit Källskär Konsult AB Stina Hubendick. Det var ju helt fel. Det skulle vara antingen först eller sist och det hade jag inte tänkt på.

Jag ringde och sa: "Djäcklar då sätter vi det sist!" Men då sa handläggaren: "Nej, det går inte, det måste vara skriftligt på det." Jag fick författa en ny promemoria och skicka in och sa: Men nu kan väl beskedet komma ganska snart!" De svarade: "Men det vet vi inte, vi har inte gjort någon saksprövning ännu." Då återstod debaclet med

att kolla om Källskär var ett bra namn eller inte.

Då tycker jag att om man har betalt för att hjälpa företagarna att byta namn, då kan man, när man uppmärksammar att ett AB står fel, lyfta luren och fråga. Det hade ju snabbat upp handläggningen högst avsevärt. Så hade man kunnat börja sakprövningen på en gång.

Om man inte står på paragrafernas sida utan på företagarnas sida, så gör man så. Då tänker man utifrån och in som alla företag börjar göra i Sverige, t.o.m. SJ serverar ju hyvens mackor nu för tiden. Det finns jättemånga sådana här exempel på ärenden som tar oändlig tid, myndigheter som ägnar sig åt det allra inre egnaste livet. Jag har ett ärende på länsstyrelsen nu som är en överklagan av ett beslut att jag inte får bygga till. Det har legat 5,5 månader nu på länsstyrelsen och det prövas på olika sätt. Man tänker absolut inte på mig och på min snickare som heter Hasse Jansson, på Anna von Kock som hjälper mig att rita och på glasmästaren som heter Pettersson.

Sedan måste jag också ta tag i de här F-skattefrågorna. För det är en riktig rysare. Här har jag några kompisar Anna och Anna som sitter där uppe. Anna och Anna, tillsammans med 16-17 andra ungdomar som precis håller på att gå ut handelshögskolan, tekniska högskolan i Stockholm och Stockholms Universitet systemlinjen, hjälpte mig i ett stort projekt i somras. Ni utbildade 200 småföretag i informationsteknik, informationsteknologi och i en kunskapsdatabas på Internet som heter SME-link. Många av er försökte tillsammans med mig och med flera av mina uppdragsgivare och mina nätverkskonsulter att bygga små egna firmor.

F-skattsedel-debacket, vad handlar det om. Jo, man har ett starta eget-paket. Skriver till lokala skattemyndigheter. Får några

förnedrande frågor om antalet uppdragsgivare. Man känner sig rannsakad, sorgsen och eländig. Man måste absolut ha fler än en uppdragsgivare.

Får jag fråga er: Ericsson hur många kunder hade de i sin begynnelse? En, Televerket. Hur många storföretag har inte börjat med en kund? Varför kan inte Anna och Anna få börja med en uppdragsgivare.

Christer Petersson

Du har inte förstått att Du med en kund är anställd.

Stina Hubendick

I det moderna samhället så är anställning inte alls detsamma som förr i tiden. Då hade man en livstidsanställning. I dag är livet ett enda projekt.

Jag vill återknyta till det här eländet med uppborndsdeklarationer, momsdeklarationen. Jag betalar tusentals kronor till min konsult varje gång hon deklarererar. Jag klarar det inte och jag är ändå en människa som har ett hyfsat allmänförstånd. Det är alldeles för krångligt!

Kjell-Olof, jag tycker du har otroligt rätt i hela din syn på den fundamentalism som ligger i att den svenska staten helt undandrar sig all risk vad gäller företagande. Vi förhandsinbetalar preliminärskatt fast vi inte ens vet om vi får någon vinst. Vi betalar moms trots att vi inte har fått betalt. Det är i konkurs i andra sammanhang så att staten har företräde, trots att staten och vi alla som medborgare får njuta frukten av ett duktigt företagande.

Christer Petersson

Tack, Stina. Vi får se om vi hinner med kommentarer och frågor. Nils Nyström, NN-bolagen, var så god.

Nils Nyström

Jag är en småföretagare som håller på med tak och fasader av plåt. Även jag har startat med en kund och sedan har jag vuxit och blivit upp till 80-90-100 när det var som bäst i byggbranschen. I dag så har det rasat och nu är vi nere i 30. Jag måste säga att jag beundrade Kjell-Olof Feldt. Han pratade alldeles utomordentligt bra. Tänk om han har fortsatt att vara ledare i ett parti som verkar sakna ledare.

Det är ojust med ojusta regler och där har man momsen t.ex. Jag har minskat antalet anställda på grund av att byggbranschen har gått ned, så har jag fått en liten favör: jag slipper nu betala in momsen i förskott. Men det finns 7 000 andra företag som är de som ska växa som får betala in momsen i förskott. Det verkar ohållbart.

Sedan sjuklönen så tycker vi att det är en halv seger. Jag har t.ex. i våras av olika skäl haft 5 anställda som har varit långtidssjuk-skrivna. En kille han vrickade knät illa och är fortfarande borta på grund av fotbollen. Då frågar man sig, är det här rätt? Först och främst så har han ju fått den här månads-sjuklönen från mig, sedan får han sjukpenning. På sjukpenningen betalar jag semesterlön och på det betalar jag dessutom för privilegierad frånvaro. Det verkar snurrit. Den andra killen fyllde 30 år och på natten när han satt och täljde korpinnar märkte han inte att pekfingret var i vägen. Jag fick betala för det också. Där kan man tänka sig att det borde vara lämpligt med t.ex. någon form av privat försäkring.

Kjell-Olof Feldt nämnde också det här med turordningsreglerna. Jag har ett "kompisföretag" nere i Malmö. De klarade inte av att driva företaget på grund av den enorma nedgången i byggbranschen. De gick i konkurs. De tänkte, vi startar upp igen och tar två av de bästa grabbarna, vi bildar ett

gäng på fyra! Stopp, stopp kom facket och sa: "Det här godtar vi inte. Det där är ett sätt att försöka kringgå turordningsreglerna." Just nu så har man tagit upp det, det håller på att avgöras i AD.

Jag hade som hastigast sex socialdemokratiska riksdagsmän hemma hos mig, satte upp en punkt: "Går Östros för långt?" Nu håller de på att inrätta skattebrottsenheter som kan få göra överraskningstillslag. Jag menar att om det är kriminella är det OK. Men ge er på de kriminella och ge fan i oss övriga som sköter sig. För att tala om hur illa just sådana här saker kan vara: periodiseringsfel av momsen. En kompis hade gjort ett jobb i storleksordningen 37 milj. Så rå-kade han glida över en månad med att betala momsen. Det som hände då det var att han fick ett straffskattetillägg på 750 000 kr! Man undrar ju om det är rimligt. Hur ser det ut för mig? Om jag gör ett jobb för 1 miljon, vad är det som händer då? På den där miljonen så drar jag in 250 000 i moms. Jag skaffar en gubbe 1,5 års arbetslön ca 300 000. Sociala kostnader drar jag in på ungefär 135 000 och skatt på 110 000. Själv har jag ett ungefärligt täckningsbidrag på 20 procent, det är alltså 200 000. På de 200 000 ska jag driva företaget! Om det går riktigt bra för mig så kan jag få 2-3 procent vinst på själva täckningsbidraget. Det verkar ju idiotiskt! Jag skulle hellre ha ägnat mig åt pengar! I stället har jag försökt att satsa på företaget seriöst – jag har lärt mig begreppet "skomakare bli vid din läst".

Om jag skulle åka på motsvarande smäll, så skulle jag göra ett jobb för en miljon och om jag försköt momsen felaktigt så skulle jag få betala 21 000 för att jag gjort det här jobbet! Då säger de här socialdemokratiska riksdagsmännen till mig: "Ja, men det kan ju inte vara så här." – "Nej det är just det jag säger. Det kan inte vara så här, men det är så

här det är." När man då säger som vi småföretagare gjort att det enda vi vill är att avveckla företagssubventionerna. Det är ojust med subventioner av olika slag. Jag har sökt mål4, för man måste ju hänga med. Då jag har ett företag som har 30 anställda har jag råd att tänka på det här själv. De som har en-två anställda, de ligger och "dunkar" i taket och har inte en "suck" att hinna med och tänka på mål4 och sådant. Det är väldigt ojust. Om vi säger att vi inte vill ha bidrag, vi vill ha lägre arbetsgivaravgifter i stället. Varför inte ta det, det är väl en häftig morot. Det borde väl regeringen kunna ta direkt och acceptera!

Christer Petersson

Stina Hubendick pekade på traditionen från myndighetsutövning och som mynnar ut ner mot den lille företagaren. Myndigheterna är relativt många, reglerna är relativt omfattande och varje myndighet i sin syn säger: "Här finns vi, här är våra regler och paragrafer som vi ska se till att de där nere följer." Varje enskild myndighet ser på sitt regelsystem. Längst där nere finns företagaren! Varje regel kan ju motiveras utifrån någon slags logik. Men kanonaden där nere blir ju rätt omfattande. Delar du också uppfattningen, Nils, att det är bristen på samordning som är viktig. En symbolfråga kan då vara att det finns en punkt varifrån man ska kunna starta och utveckla ett företag, namn, skattefrågor och allting sådant.

Stina Hubendick

Absolut! Ett annat område det är hela innovationsområdet och företagsutvecklingsområdet. Det finns massor med verk som är proffs på olika aspekter men det finns ingen aktör som har som uppgift att så att säga ställa sig på innovatörens sida och hjälpa och "dra honom". Det finns oerhört många ex-

empel på det söndertrasade, högspecialiserade, nitiska svenska statsmaskineriet.

Ett annat exempel på myndigheternas nitiskhet det är myndigheternas förtjusning i de egna reglerna. Förslagen om förenklingar av regelsystemet som Småföretagsdelegationen har fått: Nästan ingenting av förslagen kommer från myndigheterna själva. Nästan allting kommer från olika organisationer och privatpersoner.

Christer Petersson

De svarade inte.

Stina Hubendick

Nej, många svarade inte.

Myndigheternas arbete med avreglering

Christer Petersson

Nu har vi några representanter för svenska myndigheter och svenska myndigheters arbete med regelfrågor här framme. Jag tänkte att de väldigt kort var och en får redovisa här hur deras arbete med avreglering och förenkling går och vad som har hänt. Tre viktiga insatser: Lennart Göranson som är vice generaldirektör, Konkurrensverket, Carl-Anders Ifvarsson, generaldirektör PRV, och Bertil Remaeus, som är överdirektör, Arbetskyddsstyrelsen. Lennart Göranson du får allra först börja, var så god.

Lennart Göranson, Konkurrensverket

Det sas att myndigheterna lite grann lyst med sin frånvaro. Det gäller inte oss! I de 131 tipsen förekommer faktiskt Konkurrensverket ganska väl representerat. Ni frågar kanske, varför är just småföretagen viktiga för Konkurrensverket. Man kan tycka att vi egentligen borde verka för att alla fö-

retag behandlas på lika sätt, både stora och små.

Men vår utgångspunkt är i första hand konsumentintresset. Som vi ser det måste det finnas en reell valmöjlighet för konsumenten på marknaden mellan olika tävlande produkter. Det är då som det uppstår konkurrenstryck som höjer effektiviteten, höjer välfärden och driver på utvecklingen och garanterar att det blir konsumenternas behov som styr produktionen och distributionen.

Det är så i ekonomin att det är vanligare att företag växer än att de krymper, det är vanligare att företag slås ihop än att de splittras upp. Detta innebär att det finns en tendens till koncentration på alla marknader. Koncentrationen hotar på sikt att begränsa valmöjligheten för konsumenten. Därför är det viktigt att fylla på nedifrån med nya företag på alla marknader. Att små företag vidareutvecklas menar vi är avgörande för att hålla liv i en effektiv och dynamisk konkurrens.

Vi får många brev från företag och privatpersoner som handlar om konkurrensproblem. Ungefär 2/3 av de breven kommer från företag och i de flesta fall är det små företag som skriver till oss. Det man klagat på är väldigt mycket. En kategori av det man klagat på är sådant som andra företag gör. Företag som är dominerande kan utnyttja sin styrka för att slå ut små konkurrenter, andra företag kan komma överens om att tillsammans försvåra för uppstickande företag, t.ex. att de trycker på leverantören att han inte skall leverera till den som priskonkurrerar. De här problemen, som gäller andra företag, har vi många gånger chans att komma åt genom att tillämpa konkurrenslagen.

Det är svårare att komma åt konkurrensbegränsningar som det allmänna är upphov

till! Och där finns det två huvudgrupper av problem som kommer igen i anmälningarna till Konkurrensverket. Den första kategorin av problem är konkurrens från företag som på något sätt får ekonomiskt stöd från offentliga medel. Bland exemplen finns det företag som kan utnyttja gratis arbetskraft eller där en del av lönekostnaden är subventionerad. Ett annat exempel är när stat, landsting eller kommun själva uppträder som företagare. Den säkerhet i kapitalförsörjningen som offentliga näringsidkare har innebär alltid i realiteten en ekonomisk fördel jämfört med dem som arbetar med privat riskkapital. Vi har fått många sådana exempel. För det mesta är det tjänsteföretag och småföretag som drabbas av den här konkurrensen på olika villkor. Den andra kategorin av problem som man skriver till oss om gäller det offentliga regelverket. Där finns dels regler som direkt diskriminerar småföretag jämfört med större, dels regler som mera allmänt försvårar etablering i branscher där småföretag är vanliga. Sedan bör man också vara medveten om att reglernas själva existens, mängden av regler och deras krånglighet kan vara ett stort hinder just för mindre företag. De har inte råd att ha särskild expertis och det är väldigt svårt.

Småföretagsdelegationen riktade ett upprop till en massa myndigheter. Det gav oss anledning att ställa samman våra erfarenheter. Dessa erfarenheter finns i rapporten som ni kan hitta utanför dörrarna. Där har vi redovisat ett 30-tal konkreta förslag, vad man kan göra för att förbättra situationen för småföretag. Det gäller t.ex. etableringshinder eller etableringsreglerna i vissa branscher, skattereglerna, konkurrenssnedvridande stödgivning. Det är småföretagens chanser vid offentlig upphandling, det är frågor om konkurrensen mellan offentliga och privata aktörer på marknaden.

En av de uppgifter som regeringen har lagt på Konkurrensverket är att vi ska lämna förslag för att få bort hinder för en effektiv konkurrens i både privat och offentlig verksamhet. Vi tror att åtgärder för att underlätta småföretagens utveckling är bland de viktigaste vi kan göra i dag för att vitalisera konkurrensen och på det sättet få fart på tillväxt och sysselsättning. Detta är då i sin tur en förutsättning för att vi ska få en hållbar förbättring av konsumenternas situation.

Christer Petersson

Vi tackar dig så länge och återkommer med frågor och diskussionspunkter. Carl-Anders Ifvarsson ger jag ordet härnäst. Generaldirektör PRV. Dina tre bästa insatser framöver för avreglering, förenkling! Vad har Du?

Carl-Anders Ifvarsson, Patent- och registreringsverket

Vi har hand om stora lagstiftningskomplex som är internationellt reglerade/harmoniserade. Patentlagen och varumärkeslagen är typiska exempel på detta. Där är det svårt att göra direkta förändringar i denna lagstiftning.

Jag ser ändå två omedelbara förändringar som vi bör kunna genomföra:

- Administrativ omprövning av patent (man ska inte behöva gå till domstol) Det vet jag är någonting som företagare efterfrågat. Det kommer vi att i dagarna lägga ett förslag till regeringen om.
- Varumärkesområdet, förenklad hantering av förprövningen av varumärken. Man ska kunna få varumärken på ett enklare sätt. Gör man inte förprövningen går det visserligen snabbare och kan bli billigare men det är större risk att någon annan har det där varumärket. Förväxlingsrisk – det är den andra sidan av saken.

Sedan är det som företrädarna för företagarna kommer mest i kontakt med PRV om – bolagssidan, den verksamhet som bedrivs uppe i Sundsvall. Där har vi faktiskt lagt ett antal förslag som dessutom har genomförts. Jag har en lista på tio punkter på sådana förslag typ att styrelseprotokoll för att styrka val av VD inte behöver ges in, två bestyrkta avskrifter av bolagsstämmoprotokoll behövs inte osv. Det finns en rad sådana här små, men som jag hoppas, ändå förenklingar som faktiskt har genomförts.

Vi har också tittat på de här 131 punkterna, tipsen som Småföretagsdelegationen kom med. Det var ju väldigt få som direkt berörde bolagsområdet och väldigt lite på patentområdet. När det gäller samordning vill jag gärna säga att jag tycker att det som har kommit fram här, och som Lars Rekke ställde sig bakom, att man via en registrering hos PRV (alla företag måste registreras hos PRV) även skulle kunna lösa andra frågor. Det skulle vara väldigt lätt för oss med uppkopplingar mot andra myndigheter, utfärda F-skattsedel eller se till att man i varje fall inte behövde lämna in en ansökan. Detta skulle vi kunna göra på andra områden också. Vi skulle kunna sitta som spindeln i nätet. Det tror jag faktiskt är det som skulle kunna vara till störst praktisk nytta. Även statistikuppgifter skulle kunna lämnas till ett ställe, t.ex. till oss. Man ska inte behöva gå både till SCB och PRV osv.

Samordningen mellan myndigheter, som har kommit fram i diskussionen här, det skulle jag vilja sätta upp som en första punkt – som vi skulle kunna jobba med konkret för företagen.

Sedan vill jag gärna lägga till att vad Stina Hubendick redovisade hur hon har blivit bemött och hennes ärende handlagts – så ska det förstås inte gå till. Jag hoppas att det är, trots allt, ett undantag, ett olycksfall i

arbetet. Vi predikar nu väldigt mycket och har fått påtaglig omläggning av PRV:s arbete i riktning mot en ökad kundorientering. Vi har också formellt lagt fast att vi fr.o.m. i år ska jobba med kvalitetssäkringsarbete enligt stiftelsen svensk kvalitetsmodell – där kundorientering är punkt nr ett i de grundläggande värderingarna. Allt vårt arbete det ska vara inriktat på att kunderna ska få den hjälp de behöver.

Vi ska bort ifrån det introverta, som jag uppfattade att Stina pratade om, för att i stället se till vad kunderna behöver. Handläggaren hos oss som hade Stinas firmagranskningsärende borde ha gett dig tips om vad det var som var fel, i stället för att bara låta det ligga till sig och sedan komma med en formalistisk invändning.

Får jag ändå lägga till att myndigheterna är nitiska, javisst. Men ibland är vi för lite nitiska. De tre år knappt som jag varit chef för PRV har jag haft att ta ställning till en 15-20 anmälningar till JK – där något företag begärt skadestånd av PRV för att vi släppt fram firmanamn någon annan har ansett är förväxlingsbara. En viss prövning måste trots allt ske. Men jag tror att långsiktigt så kommer även firmaprövningen, dvs. prövningen av bolagens namn, att förenklas och bli mera en prövning i efterhand. Det går i längden inte att sitta med de väldiga mängder det är frågan om utan att förenkla hanteringen. Vi har 400 000 verksamma företag och 900 000 registrerade objekt.

Vi är tvungna att förenkla, dvs. ändra firmalagen så att man har förenklad prövning. Snabbhet och kostnadseffektivitet är antagligen trots allt viktigare för vår del i varje fall än att ändra regler. Vi jobbar mycket med detta. Vi sätter upp tider för hur snabbt saker och ting ska vara handlagda. I princip ska man, om papperen är i ordning, få ett företag registrerat på en vecka.

Vi får 10 000 telefonförfrågningar per dag. Målsättningen är att de ska besvaras omgående eller senast samma dag. Vi kommer nu att göra en stor IT-omläggning med möjligheter att koppla upp sig via Internet, ta del av alla våra uppgifter i alla register. Det sker väldigt mycket för att snabba på, förenkla och förbilliga.

Christer Petersson

Bra. Vi tackar dig så länge. Bertil Remaeus, Arbetskyddsstyrelsen, vad har ni gjort och ska göra för att uppnå större enkelhet, avreglering, ökad effektivitet?

Bertil Remaeus, Arbetskyddsstyrelsen

Jag förstår varför jag är här. Vi svarade på Småföretagsdelegationens upprop att vi redan 1990 hade insett att vi har för mycket regler. Vi har satt ett internt mål om att minska regelmassan med 25% fram till år 2000. Vi har halverat våra handläggnings-tider på överklagningsärenden, vilket naturligtvis för småföretagaren är viktigt. Det gjorde vi förra året – det kostar kraft men det är viktigt att man gör det.

Det står både regelförbättring och avreglering i papperen till den här hearingen och jag föredrar regelförbättring. Jag tror vi behöver regler! Men vi har sagt att vi måste ha dem därför att de ger konkurrensneutralitet. Vi har ett problem i vår verksamhet, vi jobbar med arbetsmiljöfrågor, vi har en part, LO och arbetstagarerna, som gärna vill ha mer regler men inte har några pengar – vi har en annan part, arbetsgivarna, som har pengarna men inte vill ha det vi gör.

Det vi håller på med just nu det är att försöka rensa ut onödiga regler, men vi har sagt nej till Småföretagsdelegationen om att låta reglerna gälla speciellt för de större företagen och befria småföretagen. Vårt problem är att tummen när den "fimpas" är

precis lika eländig när den är på småföretag som på storföretag. Vi kan inte se att regler som skyddar de anställdas hälsa i någon större utsträckning kan anpassas till företagets storlek, de är knutna till arbetssituationen. Där har vi svårt att hitta några förslag som innebär att man radikalt kan ändra vår regelmassa.

För att anknyta till Christers inledning, din stackars bergsprängare. Vi svarar för 155 regler som han kanske då har att titta på, det är 5 241 paragrafer. Rimligtvis så håller han inte på med utgångskassor – så att han kan redan när han tittar på sina regler bestämma sig för att han behöver inte gå igenom hela regelpaketet. Jag hoppas han ägnar reglerna några minuter så att han inte spränger bort någon anställd!

Vi har i Sverige gått från detaljregler till funktionskrav. Det har varit applåderat. Det är en trend som går i Europa – men den är inte helt smärtfri. Storföretagen har ofta ganska lätt att, med egen inhyrd personal eller anslutning till företagshälsovård, tolka ut funktionskraven. Många gånger är det så att småföretagen gärna vill ha detaljerade regler för att veta vad som gäller. Det är inte helt lätt att gå ifrån detaljreglering. Vi försöker hitta andra lösningar – vi får skicka ut bilagor och annat som inte är av regelkaraktär.

10 % av de regler vi har f.n. har tillkommit sedan EU-inträdet. Det är någonting som vi inte rör över. För närvarande försöker vi få EU-kommissionen att acceptera att vår uppfattning är att vi har kommit så långt i Sverige, att vi behöver inte ha separata toaletter för män och kvinnor. Om vi nu inte lyckas med detta så vill vi i alla fall inte kräva att arbetsgivaren upprättar skriftliga instruktioner om att de inte får användas samtidigt av båda könen för det är nämligen ett krav!

Camille Forslund

Jag måste bara dementera från Småföretagsdelegationens sida en mycket viktig punkt: Småföretagsdelegationen har aldrig någonsin gått ut och begärt att vi ska få regler som är enbart för småföretag. Vi har sagt att om de små företagen klarar reglerna så bör de större göra det också. Därför ska man ta hänsyn till de små företagens villkor.

Arbetskyddsstyrelsens missuppfattning var ett svar vi fick från många instanser och jag tycker det är viktigt att poängtera det innan debatten går vidare.

Fråga från publiken

Det sas från Konkurrensverket att det kommer en massa skrivelser ifrån företag att det är problem med olika konkurrensvillkor mellan stora företag och mindre företag. Vad har man gjort konkret för att det inte ska bli så att det lilla företaget fortfarande konkurreras ut därför att stora är större och ”säger till”.

Lennart Göranson, Konkurrensverket

Det som görs av företag är ofta sådant som man kan angripa med konkurrenslagen, men inte alltid. Med den nuvarande konkurrenslagen är det t.ex. inte förbjudet att vägra leverera om man inte har en dominerande ställning och det är många som klagat på detta. Det finns andra saker man klagat på som inte heller är förbjudet. Det finns de som klagat på att deras stora kunder inte vill köpa av dem. De klagat på att deras konkurrenter är allmänt otrevliga mot dem och förtalar dem. Det kan vi inte heller göra någonting åt. Vad vi kan göra är att i alla fall ge dem ett snabbt besked – om det som de upplever som problem går att göra någonting åt med våra regler. Därför har vi inrättat en ny modell sedan början av det här året. När vi får skrivelser från småföre-

tag, ringer vi upp dem på en gång. Sedan inom en vecka ungefär så har vi tagit ställning. Är det här någonting som vi kan göra någonting åt? Är det någonting som är så betydelsefullt att det tar över andra viktiga uppgifter? Sedan ger vi dem besked på en gång!

Fråga från publiken

Jag jobbar inom byggbranschen och när jag lämnar ett anbud till en kommun eller liknande så blir jag utkonkurrerad av deras egna. Och ibland får jag inte ens ett nej tack.

Lennart Göranson, Konkurrensverket

När det gäller upphandling har vi särskild lagstiftning, lagen om offentlig upphandling, som hanteras av en annan myndighet, Nämnden för offentlig upphandling. Det är någonting som vi har pekat på att när det gäller upphandlingsreglerna så finns det klara förbättringar att göra – som ger mindre företag bättre chanser att göra sig gällande i offentliga upphandlingar.

Christer Petersson

Du pekade själv i din egen inledning på svårigheterna att upprätthålla fair och riktig konkurrens när det gäller offentliga sidan, konkurrensen mellan ett företag och en kommuns egen verksamhet. Du pekade på brister i lagstiftningen och feg eller svag tillämpning ifrån övervakande myndighets sida?

Lennart Göranson, Konkurrensverket

Båda problemen finns. När det gäller konkurrensen mellan sådana företag som har allmänna medel bakom ryggen och sådana företag som jobbar med eget privat riskkapital kan det vara reglerna som är problemet men det kan också vara så att det kan vara svårt att få rättelse. Kommunallagens

regler är t.ex. sådana att ett företag har svårt att få rättelse om man tycker att en kommun har gått utöver det som man enligt kommunallagen får göra. Där finns förbättringar att göra!

Christer Petersson

Vad gör ni för att åstadkomma det då?

Lennart Göranson, Konkurrensverket

Vi skriver sådana här rapporter – och hoppas att de som beslutar om reglerna läser dem.

Publiken, Christer Östlund på Företagarnas Riksorganisation

Jag vill kommentera det som säs från både PRV och Arbetarskyddsstyrelsen att det är viktigt att servicen på myndigheterna är sådan att svar kan ges på rimlig tid. Det håller jag med om. Men att få in 10 000 samtal per dag till en myndighet kan ju också vara ett tecken på att regleringsbördan på det här området är för hög. Jag tycker att det borde finnas ett stort utrymme för att förenkla och avreglera. Det är inte bara att åtgärda symptomen – man måste man också titta på varför man får in de här samtalen.

Carl-Anders Ifvarsson, PRV

Man frågar om upplysningar om saker som vi tillhandahåller i våra register som är offentliga. Vem som är behörig firmatecknare i det och det företaget osv. Det är inte några förfrågningar om krångliga regler. Det finns sådant också självklart. Men i grunden så upplever jag att de där förfrågningarna, just de 10 000, är ett tecken på effektivitet. Man litar på att man kan få upplysningar ifrån oss och vi har underlättat detta så till den grad nu att man lyfter på telefonluren, knappar sig fram ibland, får ett svar direkt.

Christer Petersson

Mycket kort. Det här är en tillgänglighetsfråga snarare, skulle ni kunna med någon åtgärd göra tillgängligheten snabbare, enklare och vidare.

Carl-Anders Ifvarsson, PRV

Svaret är Internet. Om ett år eller så ligger det här registret på Internet. Vi kan inte ta hela det svenska näringslivsregistret som det är – det måste byggas upp en separat bas av säkerhetsskäl. Detta ingår i den stora satsning som vi nu beslutat upphandla.

Bertil Remaeus, Arbetarskyddsstyrelsen

Får man många frågor, muntligt eller skriftligt, så är regeln antingen felaktig eller felaktigt formulerad. Detta är någonting som vi skriftligt har slagit fast hos oss. Det är ett skäl att ändra regeln eller att ändra skrivningen av den. Det är självklart. Vi har inte folk som kan sitta och svara i telefon.

Fråga från publiken

En fråga till representanten från Konkurrensverket. Du säger här att du har en bok med exempel på problem mellan privata verksamheter och offentlig verksamhet. Den här boken – är det så att du är pådrivande gentemot dina styrande i regeringen, eller är det bara så att boken finns ifall någon frågar efter åsikter?

Lennart Göranson, Konkurrensverket

Vi är aktivt pådrivande. Det här var egentligen vårt remissvar till Småföretagsdelegationen men den skickades också direkt till berörda departement. Vi har naturligtvis också den underhandskontakten att vi är aktivt pådrivande. Vi är också aktivt pådrivande genom att agera i sammanhang, t.ex. som det här i dag.

Fyra riksdagsmän*Christer Petersson*

Så ska vi ge plats här framme för Per-Ola Eriksson (c), Bengt Harding Olson (fp), Birgitta Johansson (s), och Bo Lundgren (m).

Välkomna!

Det som ligger i Småföretagsdelegationens arbete syftar ju till förändringar av de regler som politiker, riksdag har beslutat en gång i tiden. Fokus är riktat mot den politiska sektorn här. Kort får ni ge en principsyn på er egen ambition i denna riktning.

25 procent avreglering är ett slags mått bara och inget kvalitetsmått utan snarare riktning och Per-Ola Eriksson, väldigt kort, ambitionen.

Per-Ola Eriksson (c)

Ja det är att nå de där 25 procenten och ta bort de regler som är mest stötande för inte minst de mindre företagen.

Jag tror att man måste börja på några bitar, dels kontakten med myndigheten, det återkommer. Vi har arbetsmarknadsregler, det återkommer. På konkurrensområdet finns likaså bitar där de mindre företagen som samverkar med varann känner sig illa berörda av de nuvarande reglerna. Sedan är det ett antal skatteområden självklart.

Allt det här måste samverka. Jag hoppas också det arbete som Småföretagsdelegationen utför ska leda till resultat.

Vi har skapat väldigt stora förväntningar och om man efter en sådan här hearing och en remissomgång inte kommer fram till några konkreta resultat då tror jag att man får en väldigt stor besvikelse. Politikerna har spänt sig för vagnen ordentligt!

Bo Lundgren (m)

Jag tror det grundläggande problemet är att vi har så stor offentlig sektor och så högt skatteuttag.

För stor offentligt styrd sektor – då blir det många regler. En mindre offentlig sektor – då blir det färre regler.

Med lägre skatter finns det mindre behov av regler. Det grundläggande problemet ligger i att den politiska sektorn är så stor!

Sedan finns anledning att förenkla regler. Jag glädjer mig åt att Kjell-Olof nu står på avreglerarnas sida. Kanske han gjort det tidigare också, men man införde ju skattereformen som hette skatteutjämningsreserv – SURV. En del kommer ihåg det. K-surv och L-surv. Det var en sak som vi plockade bort och fick en enklare periodiseringsfond.

I skattereformen ingick reglerna att man skulle förmånsbeskatta resor och man skulle betala arbetsgivaravgifter på resor. Man fick nämligen mat på flyget – om det var en viss kvalitet på maten så skulle man som företagare redovisa det som en förmån och betala arbetsgivaravgifter. Jag var med och slopade de reglerna för de var fel. Det finns mycket kvar att göra. Väsentligt mycket! Inte minst på skattelagstiftningens område.

Fåmansbolagsreglerna är ju fruktansvärda. Jag använder dem på middagstal ibland – hur man räknar ut det lättnadsutrymme som nu har införts, därför att vi har dubbelbeskattning igen i Sverige. Utan dubbelbeskattning – då hade vi inte behövt några lättnadsregler heller. Men när man läser upp den på middagstal så skrattar ju folk. Det är roligt, men det är inte så roligt för dem som drabbas.

En rejäl förändring behövs – men den kräver förändring också i offentlig sektors omfattning.

Christer Petersson

Den här 25-procentiga avregleringen. Det är ju beskrivning av en riktning snarare än ett mål. Ställer du upp på den?

Bo Lundgren (m)

Om det är 22 procent eller 38 procent? Det krävs en dramatisk förändring men det kräver också någonting grundläggande. Det går inte att bara tala om att nu skall vi ställa upp att förenkla och göra den ena regeln där och den ena regeln där. Det krävs större övergripande grepp. Ta exempelvis skattelagstiftningen. Om man har en dubbelbeskattning som slår hårt då måste man ha undantagsregler och då blir det krångligt. Om man ska ha en förmögenhetsskatt där man ska uppnå vissa effekter, ja ni vet själva vad som hänt den senaste tiden. Det bästa är att slopa förmögenhetsskatten, slopa dubbelbeskattningen för de är i sak fel i alla fall. Det är den typen av grepp man måste ta. Men det krävs kanske mer än 25 procent.

Birgitta Johansson (s)

Min syn stämmer överens med regeringens och de politiska partiernas ambitioner om att vi ska kunna minska de regler som finns. Om det blir 25 procent eller om det som Bo Lundgren säger blir 38 procent är mindre viktigt. Viktigt är också att inte ändra på besluten för ofta – oavsett om de är bra eller dåliga. Ett beslut som finns är lättare att leva med än ständiga förändringar.

Jag tycker också att det är viktigt att kommunerna skaffar sig någon form av "lucka". Mariestads kommun har infört att det finns ett ställe som man går till. Där tar man hand om alla frågor som berör näringsverksamheten. Sedan sorteras de bakom den här "luckan", byggnadsnämnd, hälsoskydds-nämnd etc. Den som är företagare eller den som vill starta företag kan inte springa runt överallt och veta allting. Därför är sådana åtgärder viktiga.

Myndigheter och verk måste också samverka – veta vad är målet med verksamheten, så att de kan få alla att förstå och gå åt

detta hållet. Jag känner ibland att det kanske inte är på det sättet, särskilt inte i kommunerna.

Några dåliga exempel: Om någon skall starta en restaurang, pizzeria eller någonting, så har den fått alla vederbörliga tillstånd av miljö- och byggnadsnämnd. Sedan kanske den vill servera lite vin. Då kommer socialnämnden och ska ge sina utlåtanden över detta. Då kommer man i en konfliktsituation i kommunen, om man i socialnämnden har bestämt sig för att man ska minska eller förändra sitt alkoholbeteende – hålla igen på vissa områden. Då säger man nej. Då dras det undan en möjlighet för en verksamhet! Det är i sådana fall det behövs ett ställe att gå in och prata med. Där skall det göras en helhetsbedömning. Det är vad jag tycker att Stina var inne på förut – man kan inte springa runt överallt utan få en helhetsbedömning på ett ställe. Det gagnar företagsamheten i framtiden!

Bengt Harding Olson (fp)

Låt mig först och främst säga att jag skäms djupt över den politiska hantering som har skett utav avregleringsfrågan. Det är närmast skandal! Detta är en oerhört seg historia. Man har jobbat i 25 år med de här tankarna. Jag tog med mig några böcker som handlar om avreglera mera och vad kostar våra lagar osv. Det är inga nytkomna böcker. De är från 1981 och -82. Det är 15-16 år sedan. Det är ett politiskt misslyckande på flera punkter!

Jag noterar bara för att ta några färska exempel att det finns direktiv från 1994. Där sägs det att alla utredningar ska göra s.k. PKA, problem- och konsekvensanalyser. Departementen ska göra likadana analyser. Det finns en verksförordning från 1995 där det står att myndigheterna ska göra sådana PKA-analyser. Det står att de ska ha remis-

ser innan de fattar sina beslut. Det finns en avregleringsdelegation av 1994. Den finns kvar på papperet. Verksamheten får man använda förstoringsglas för att kunna se någonting av!

Jag konstaterar att dagens läge är detta att man följer inte vare sig direktiv eller förordning!

Christer Petersson

Delar du den uppfattningen som finns att Sverige är ett fundamentalistiskt regelträngt land när det gäller företagsamhet?

Bengt Harding Olson (fp)

Ja, det är klart att resultatet blir detta. Men det är viktigt att veta att vi har vissa instrument. De har inte fungerat, de har dragits i långbänk hela tiden.

Motioner har lagts i riksdagen bl.a. av undertecknad år ut och år in. De är avslagna på löpande band.

Vad som nu behövs det är egentligen det absolut mest grundläggande: Politisk vilja att gå ifrån ord till handling, det är en fullständig självklarhet!

Jag tycker inte det handlar om några procenttal eller siffror. Jag ser mera inställning, riktningen! Vi måste ha en kraftfull politisk inriktning på att vi ska avreglera. Jag har en modell som jag ska återkomma till sedan om du eller någon annan är intresserad.

Fråga från publiken

Småföretagare är ju i en fruktansvärd situation med facket! Om man vägrar att skriva på kollektivavtal kan facket vara domare och utdöma straff. Har ni kontrollerat hur hanteringen i fallet Torgny Gustavsson har varit?

Vill ni stifta en ny lag på arbetsmarknaden att fackföreningsrörelsen i Sverige skall följa demokratiska principer – att de frågar

sina egna medlemmar om de vill sätta ett företag i blockad.

Christer Petersson

Det här går att reagera ganska snabbt på, Birgitta Johansson.

Birgitta Johansson (s)

Jag är inte beredd att medverka i de diskussioner du drog upp här nu. En orsak till det är att just detta enskilda fallet prövas nu i EG-domstolen.

Per-Ola Eriksson (c)

Det enskilda fallet behandlar man inte i riksdagen, man behandlar principfrågor. Frågan som du berör har varit uppe i ett otal tillfällen i debatter och motioner osv. Jag tycker du gör en kullerbytta – du kräver vissa regleringar hur fackföreningsrörelsen ska jobba. Meningen var väl att vi inte skulle detaljreglera utan avreglera och ställer man krav på avreglering på ett ställe måste man också ställa krav på andra ställen.

Bo Lundgren (m)

Självklart bör KU fundera över hur regeringen har hanterat det här fallet, det är ett principiellt fall. Det andra, självklart när man avreglerar på arbetsmarknaden kräver det i och för sig någon ny lag. Det är ju inte som Per-Ola säger ett ingrepp i friheten. Vi har en lag som säger att fackföreningen kan göra den här typen av saker. Det bör man se över och se till att man får balans på arbetsmarknaden.

Bengt Harding Olson (fp)

Fallet ligger i Europarådets domstol för mänskliga rättigheter. Det är prövat en gång, det blir omprövat nu. Det tycker jag är värdefullt. Resultatet av detta hoppas jag blir att man stämplar förfarandet som fel. Med

andra ord att Torgny Gustavsson vinner – därmed är Sverige skyldigt att genomföra en lagstiftning som stämmer överens med de mänskliga rättigheterna, inkl. för företagen.

Fråga från publiken, Roland Fahlin, ICA

Vi har inom ICA kommit till som ett exempel på behovet av att enskilda företagare samverkar för att man inte klarar sig på egen hand. Vi känner ju alla till att det i våras var ganska mycket ståhej – det gruppundantag i konkurrenslagen som nu finns var på väg att snävas av och det blev en hel del problem. Vi möter mycket förståelse för den här problematiken – varje dag. Den här formen av nätverk behövs för småföretagare – vi har en nyttig verksamhet. Vårt problem är att när man blir tillräckligt stor så att man faktiskt utgör ett hot mot andra existerande företagsformer uppstår en rad frågetecken.

Synen på nätverk för småföretagare, är den fortfarande positiv?

En fråga när det gäller upphandling: Det finns långa rader av exempel på upphandling där upphandlingsförordningen gör att kommunen har ett direkt orationellt förfarande. Vi är operativa i båda ändar, i stora upphandlingar på livsmedelsområdet har vi ett särskilt företag. Vi får ju många stora uppdrag! Jag ser samtidigt att man inom den ramen av formella skäl inte kan låta lokala handlare, särskilt i glesbygderna, vara leverantörer till lokala institutioner. Är det här en handläggningsfråga på kommunnivå?

Bo Lundgren (m)

Det finns en konflikt alltid mellan ett intresse hos t.ex. ICA att vara starka tillsammans, konsumentens intresse att ha bra och billiga varor och andra handlares utanför ICA intresse att konkurrera med ICA. Här finns det ett gränsland som är besvärligt. Det

är inget fel med den typen av nätverk – som i grunden kan ge effektivitet också – men det är en väldigt svår fråga att svara på. Det finns ibland en konflikt mellan intressen hos dem som företräder företagssidan och konsumentensidan. Man får hantera det på ett vettigt och effektivt sätt, men grunden är att kommuninnevånarna ska ha bra effektiv service.

Fråga från publiken, företagare från Umeå

Att överklaga ett kommunalt beslut. Ni vet hur det går till i kommunen när man startar näringsverksamhet ibland – då sker det utan kommunalt beslut. Det kan vara att man startar en verksamhet för att stödja privata kommuninnevånare. Det blir mer och mer av det här. Men det går inte att överklaga för det har inte varit något kommunalt beslut. Det här upptäckts inte. Kan det göras något åt kommunallagen i det här fallet

Bengt Harding Olson (fp)

Jag delar den uppfattningen. Lagen borde ändras när det gäller kommunal näringsverksamhet. Den som nu finns borde avvecklas. Jag är i gott sällskap när jag säger detta – Kjell-Olof Feldt har varit inne på samma sak.

Birgitta Johansson (s)

Kommunallagen som helhet har ju att skydda mer saker än den direkta näringsverksamheten. I en kommun finns det kommuninnevånare, en del är företagare, en del är anställda både i kommun och företag. Det här är inga enkla frågor. När en kommun hanterar olika frågor måste både politiker och tjänstemän vara medvetna om vad som är målet med verksamheten.

Christer Petersson

Är det angeläget att ändra lagen? Hur skall

man annars åtgärda denna ständiga friktion, upplevelse av orättvisa, krångel, ojämnt konkurrensförhållande, bristande konkurrens, dålig effektivitet.

Vittne efter vittne återkommer till detta. Lagändring är ett direkt förslag här.

Bo Lundgren (m)

Enklare än så. Kommuner ska inte driva affärsverksamhet. Punkt.

Per-Ola Eriksson (c)

Jag tror att kommunerna ska satsa på kärnverksamhet, skola, vård, utbildning och omsorgsverksamhet. Sedan har man kommit in på näringsverksamhet – inte av illvilja utan för att täcka olika behov som funnits. Skrämmande exempel finns på mer tveksam verksamhet – i somras uppförde en kommun en glasskiosk för att kunna syselsätta en person som är arbetslös. Bredvid på torget fanns det redan en glasskiosk. Nu stängdes den ganska snabbt för att kiosken som kommunen uppförde var ett svartbygge.

Fråga från publiken, Tandläkarförbundet

Jag har inte hört någonting nämnas tidigare i dag om fria privata vårdgivarna. Sjukgymnaster, psykologer, läkare, tandläkare osv. som lever under ibland faktiskt groteska förhållanden.

Ett enkelt exempel: En sjukgymnast som lever under vårdavtal arbetar någonstans i Norrland. Mannen fick arbete i Uppsala. Hon kunde inte följa med därför att Uppsala ville inte skriva något nytt vårdavtal med henne. Hon fick antingen vara kvar i Norrland eller vara arbetslös i Uppsala.

Vi har andra sjukgymnaster som lever under vårdavtal där man begränsar antalet vårdtillfällen för resp. sjukgymnast. Vårdtillfällen som Dagmaravtal, men som i vissa kommuner begränsas till hälften av de som

man angivit som tak i riksgenomsnittet. Privatläkare som lever under avtal. Äldre privatläkare som inte kan sälja sin praktik trots att de innehåller dyrbar utrustning – därför att ny läkare inte kan få etablera sig. Tandläkare, som för varje patient måste ange varje åtgärd som gjorts på patienten. När patienten är klar skicka in tandvårdsräkning till försäkringskassan för att få den del som staten står för. Folk tandvården däremot behöver inte precisera patienten och man kan skicka in en räkning till försäkringskassan varje månad, klumpsumma på samtliga patienter under den månaden. Kommunala och landstingsvårdgivare behöver inte betala moms men det måste privata vårdgivare göra.

Christer Petersson

Stort komplex. Om detta är en faktisk beskrivning av regelsystem inom denna sektor. Är det acceptabelt eller ej?

Per-Ola Eriksson (c)

Du förenklar så mycket. Det finns många komponenter. Jag har levt med vårdfrågor och tandläkarfrågor under min tid som landstingspolitiker och i riksdagen. Det finns säkert mycket som vi kan förändra.

Christer Petersson

Bör ni förändra någonting?

Per-Ola Eriksson (c)

Ja, självklart, det är mycket som behöver förändras. Jag hoppas att vi inte har slutat förändra i Sverige, för då vore det allvarligt. Vi ska förändra, förbättra.

Sedan så är det olika intressegrupper som står mot varandra. Det är sådana situationer vi politiker ställs inför. Många företagare och branschorganisationer vill avreglera, minska företagsstöd. Vi får också besök av

företagsrepresentanter som vill ha särskilda stöd och särskilda förmåner på olika områden. Jag fick en sådan uppvaktning i går. Det är klart ni måste liksom städa framför egen dörr!

Jag tycker man kan ta bort stöden ganska långt. Men vissa stöd, då det gäller kompetensutveckling, regionalpolitik osv. är till för att klara vissa olika funktioner.

Bo Lundgren (m)

Det är naturligtvis inte acceptabelt, det svaret på frågan. Alla vi fyra säger att vi ska avreglera så mycket som möjligt. Men jag kommer tillbaka till det jag sa inledningsvis, det är ju fullkomligt omöjligt att avreglera om den politiska sektorn ska vara så stor som den är i Sverige. Vi kan säga vad vi vill, om vi inte är beredda att minska den offentliga sektorns omfattning i svensk ekonomi kommer vi ändå inte kunna avreglera. Vi kan diskutera varje detalj och tycka det är jättebra, men här är grundfrågan! Det är också det sätt på vilket det offentliga dominerar vårdsektorn, när det gäller produktionen av vård, som ligger också bakom det problem som redovisades här.

Christer Petersson

Birgitta Johansson, acceptabelt eller måste ändras?

Birgitta Johansson (s)

Jag håller med om att det finns mycket som måste ändras och mycket har faktiskt också gjorts. När det gäller fria privata vårdgivare så finns det ju ändå utredningar som har lagt fram en del förslag i riksdagen. Samverkansdelegation finns just för dessa områden och deras slutdokument kommer nu strax före jul och jag hoppas på att de kommer fram med sådana förslag som gör att man kan underlätta för småföretagen.

Var det någon som ville ha någon form av servicecenter, som kunde ta emot frågor, synpunkter och där man kan få råd. Det tycker jag också är väldigt viktigt att det finns ett sådant. Nutek är ju ett organ som har en startlinje, ett 020-nr och de är väldigt mycket besökta för att få olika svar. Vi kan bygga ut den möjligheten och jag tror att den vore bra.

Christer Petersson

Du efterlyser en portalregel som så att säga är övergripande, garanterar jämlik konkurrens eller konkurrens på lika villkor, någonting som står över regelsystemet eller som är fundamentet för regelsystemet.

En portalparagraf som säger att detta ska vara hänsynstagandet i all tillämpning ifrån myndighets eller kommuns sida. Är det en idé, en väg?

Bengt Harding Olson (fp)

Ja, det är en idé värd att pröva för det är ändå vad det bygger på. Vi ska ha konkurrens, den ska vara på lika villkor, den ska vara lojal. Detta är i allas intresse, både för näringslivet och för den sociala välfärd som vi behöver.

Bo Lundgren (m)

Det vore bra, men det räcker inte. Blotta ägarskapet, att det offentliga äger, skapar en konkurrensfördel. Detta är ett problem i sig själv. Men visst, som en övergångslösning gärna, men det krävs andra åtgärder.

Per-Ola Eriksson (c)

Det låter vackert, jag betvivlar inte betydelsen av det men jag tror att vi behöver en lokal kontakt. Där man kan träffa personen öga mot öga. En lots i byråkratin. Att få vända sig till ett ställe. Den tycker jag vi ska utveckla.

Bo Lundgren (m)

Vi diskuterar om vi ska ha företags-service-sluss. Målet måste vara att ha sådant regelsystem att vi inte behöver någon företags-servicesluss!

Avslutande panel

Christer Petersson

Gunnar Erlandsson, ordförande i SEKO, Kjell-Olof Feldt och Camille Forslund.

Nu är tanken att dra lite konklusion, dra slutsatser, ange målsättning – vad detta skall leda till. Gunnar, du är ju fackordförande, facken är apostroferade under ett antal tillfällen under denna hearing som bromsklossen, regelupphängaren, den som gör livet svårt för småföretagen. Vi har fått många sådana exempel. Fackföreningsrörelsen och facket är de som inte vill ha någon avreglering.

Gunnar Erlandsson

Det är helt riktigt att i vardagslag är jag ordförande i SEKO. Men det är oerhört viktigt att understryka att just nu och när jag sitter i Småföretagsdelegationen gör jag det inte som partsrepresentant. Det är inte så att parterna har tillsatt några ledamöter. Detta är oerhört viktigt för vårt sätt att arbeta. Detta är viktigt för vårt sätt att ta oss fram för att kunna lägga förslag som kan leda framåt. Vi har ju hört här inte minst av Bengt Harding Olson hur länge man har kämpat. Det har inte hänt något.

Vi har i delegationen haft förmånen att få göra studiebesök i andra länder. Om det kan vara en tröst för er som tycker hur djävligt vi har det i Sveriges så säger de precis likadant. Till och med i det här "guldlandet" när det gäller avreglering – Storbritannien. De berättade om hur eländigt det blev när de kom med i EU, hur deras byrå-

krater satte igång att utöka regelverket som de dessförinnan varit förhindrade. Vi har i grunden ungefär samma bekymmer att ta ställning till.

Vårt uppdrag är ju inte bara avreglera i Småföretagsdelegationen. Vårt uppdrag är att försöka skapa ett klimat där vi ökar tillväxten, ökar sysselsättningen. Vi ska skapa goda förutsättningar för svenskt näringsliv – inte minst småföretag, för där ser man den potentiella tillväxtpotentialen. Jag tror att minst lika viktigt som att angripa de nuvarande systemen – vilket man inte ska underlåta – är att hitta system där vi inte tillåter oss att hålla på som vi har gjort. Göra hyggliga effektivitetskalkyler av de regelverk som trots allt behövs i ett samhälle som vårt. Där har vi mest att göra egentligen.

När det gäller arbetsmarknadslagstiftningen har den ju blivit föremål för en stor politisk konfrontation. Jag tror personligen inte att den typen av frågor löses i konfrontation – de måste lösas i en dialog. Jag tycker mig trots allt se på arbetsmarknaden i dag att vi har ett något bättre klimat därvidlag än vi haft för några år sedan.

Christer Petersson

Ska man tolka dig så att du kan se en möjlighet att de bestämmelser som krånglar till, t.ex. att undanta ett par personer i de mindre företagen från LAS vid uppsägning. Det här kommer att åstadkommas?

Gunnar Erlandsson

I princip åstadkommer man det redan i dag med nuvarande lagstiftning i regel. Om man går ned ifrån branschnivå till företagsnivå. Egentligen är det ju sällsynt att vi har stora konfrontationer emellan löntagarnas organisationer och arbetsgivarna. Båda har ju att se till att göra praktiska lösningar så företagen fungerar. Bekymret är ju att när vi ska

par regelverk måste de vara generella och skapa det skydd som krävs för den svagaste parten på arbetsmarknaden – löntagaren. Det är den problematiken vi brottas med när det gäller arbetsmarknadslagstiftning.

Christer Petersson

Camille jag måste fråga dig, du sitter i Småföretagsdelegationen som har gått ut som en riddare med spjutet fällt ska ni försöka få bort åtminstone 25 procent av reglerna. De allra dummaste och mest hinderande och besvärligaste reglerna.

Du får nu höra att det finns riddare före dig som har varit igång i jobbet. I princip eller övergripande har väldigt lite skett på 17 år! Det är snarare kanske en tendens till ökad reglering. Kjell-Olof Feldt avreglerade en del också på sin tid, kan vi väl bara parentetiskt nämna. Penningmarknad och taxi.

Är det ett meningslöst jobb att försöka, är regleringsambitionerna så mycket starkare?

Camille Forslund

När jag kom med i den här delegationen tänkte jag, jag måste få reda på vad som har hänt förut. Jag fick höra den ena historien efter den andra. Först blev jag väldigt modfärdig och tänkte det är ingen idé, allt det här har gjorts. Jag tänkte också att Småföretagsdelegationen är onödig. Alla problem är redan kartlagda och alla lösningar finns, vad ska vi göra?

Men på grund av hur delegationen är sammansatt med bl.a. Gunnar, med Anitra Steen från Riksskatteverket, med ett socialdemokratiskt kommunalråd som ordförande, med småföretagare osv. så tror jag att vi har en möjlighet att göra någonting ingen annan har gjort förut. Det måste jag hoppas på, det måste jag tro på.

En sak som jag har upptäckt under

loppets gång, som jag tror är fundamentalt och som man inte riktigt berört här – man måste ändra attityden mot småföretagare i Sverige. Att vi har det regelverket vi har, att regelverket tolkas som det görs, att man har de här arbetsmarknadslagarna, det beror ju på att man utgår ifrån att de flesta småföretagare är kriminella till naturen – man måste hålla dem i schack. Och så är det inte! De flesta småföretagare är hederliga. Skriver man regelverk och kollektivavtal utifrån det – då blir de inte onödigt krångliga, de blir begripliga. Jag tror att delegationen i det avseendet åstadkommer en hel del också. Jag tror faktiskt vi får fram det här meddelandet också.

Christer Petersson

Ska vi fråga Kjell-Olof Feldt. Du pekade själv ut tre viktiga problemområden, arbetsmarknaden, skattedelen och relation offentlig sektor – företag. Du har också varit med rätt länge, avreglerat en del, tillfört en del regleringar på annat säkerligen. Kan du iaktta en starkare, en mer påtaglig, påträngande politisk ambition att åstadkomma förändringar, förenklingar i den riktning som du själv pekade på behov av. Är det annorlunda nu eller är det som förr?

Kjell-Olof Feldt

Nej, det är definitivt annorlunda nu. Det är faktiskt realpolitik som gäller – med 500 000 arbetslösa. Den situationen har vi inte varit i. Det är det som gör att alla verksamma politiker måste tala om att det ska skapas jobb, dessutom vet vi att de jobben måste skapas i det privata näringslivet. Den situationen har vi inte haft förut. Detta är den verkliga pådrivande kraften som gör att den här delegationen jämfört med tidigare kommittéer och utredningar kommer att ha helt

andra förutsättningar att få våra politiska förtroendevalda att lyssna. Eller hur Mats?

Christer Petersson

Du är optimistisk att det är på gång, det kommer, det måste komma, det kan inte hindras, det bryter fram som en flodvåg, vårflod!

Kjell-Olof Feldt

Lugna dig nu. Åtminstone en porlande bäck. Det yttre trycket är annorlunda än tidigare. Man har insett att den offentliga sektorns förmåga att skapa sysselsättning och suga upp folk är begränsad. Låt mig bara göra en kommentar.

En iakttagelse som är intressant här under morgonen är att såpass många tog upp frågan om den offentliga sektorns agerande på marknaden som upphandlare och som konkurrent. Där tycker jag att det är oerhört viktigt för alla aktiva inom det politiska området att försöka förstå vad företagarna talar om. De som är ansvariga för arbetsmarknadspolitiken måste inse att den är på väg att bygga upp ett nytt subventions- och regleringssystem för att rädda folk bort ifrån arbetslöshetskön. Det värsta som kunde hända det vore att kommunerna blev huvudansvariga för arbetsmarknadspolitiken, fick möjlighet att använda alla dess subventionerings- och regleringsinstrument. Det går fortfarande att stoppa en del saker som skulle skapa större problem.

Bo Lundgren och jag råkar då och då ha gemensam uppfattning. Jag tycker faktiskt att det borde rensas ut väldigt mycket i kommunernas näringsverksamhet. Detta också av ett demokratiskt skäl, för kommunalpolitikerna klarar inte att hantera det här. De kan inte ta ansvaret för det inför sina väljare. Där marknaden styr går det inte att säga, det gick åt helsicke, men väljarna kan

inte utkräva något ansvar. Det är både ett demokratiskt och ett ekonomiskt problem, vilket jag har framhållit för Kommunförbundet.

Christer Petersson

Gunnar, du får din allra sista chans att ge oss ett budskap eller ge omvärlden ett budskap. Du pekade på att, man kan åstadkomma någonting även på arbetsmarknadsområdet.

Gunnar Erlandsson

Bekymret är att när vi har försökt att ge oss på det så har det gått till politisk konfrontation. Jag tror att efter de kraftmätningar som nu har varit så sent som något år tillbaka i tiden så är det någon typ av andra lösningar som vill till för att vi ska kunna rucka på det regelverket – om det är för statiskt för att kunna tillfredsställa arbetsmarknaden. Jag tror att den här typen av avtal som nu är träffat, t.ex. på industrins område, ska kunna öppna upp läget. Det vore ju naturligtvis alltför djärvt att säga att vi skulle behöva ett nytt Saltsjöbadsavtal.

Det tror jag inte vi skapar med huvudorganisationernas hjälp utan – vi kommer att skapa flera små Saltsjöbadsavtal, de diskussionerna förs nu mellan branschorganisationer både på den fackliga sidan och på arbetsgivarsidan i princip över hela linjen. Jag ser förutsättningar att bända upp ett styvt regelverk. Avslutningsvis skulle jag vilja poängtera vad jag sade tidigare att Sverige behöver ett gott näringsliv för alla lever ju på det.

Den offentliga sektorns expansion är ju stängd, de stora företagen behöver inte fler utan färre anställda och vi har överskott på arbetskraft. Vi måste skapa förutsättningar för sysselsättning någon annanstans. Småföretagsamheten är ju då för vårt vidkom-

mande en ganska förbisedd sektor. Vi har här ett allmänt bekymmer som vi ibland glömmer bort när vi diskuterar småföretag – vi måste skapa tillväxtföretag. Det är vi särdeles dåliga på i Sverige!

Christer Petersson

Alldeles strax. Mats Johansson som är ordförande i Småföretagsdelegationen. Han har några ord till er att förmedla avslutningsvis.

Hearingen avslutas

Mats Johansson

Då vill jag från delegationens sida framföra ett tack för engagemanget och uppslutningen för dagen. Avreglering, förenkling och frågor kring regelverket är ett av delegationens arbetsområden. Vi jobbar också med andra viktiga frågor:

- kompetensutvecklingsfrågor i småföretag,
- kapitalförsörjningsfrågor, inte bara risk kapitalfrågor,
- social ekonomi, eller kanske rättare, företag i samverkan,
- tillgängligheten, att hitta ett sätt för företagen att faktiskt hitta i regelverket.

Vi har också från delegationens sida öppnat för fortsatta signaler och synpunkter. Följ den hemsida som delegationen har. För första gången i sitt liv figurerar Kjell-Olof Feldt på Internet, eftersom vi har lagt in hans anförande i dag på Internet, samtidigt som han pratat.

Tack till Christer och alla olika som agerat. Vi ser med stor tillförsikt att uppslutningen under dagen är ett rejält stöd för oss i vårt arbete att presentera förslag till regeringen inom detta område.

Tack för i dag.

Christer Petersson

Tack!

Deltagare

(153 personer exkl. journalister)

Medverkande

Eriksson Per-Ola	Riksdagen (c)
Erlandsson Gunnar	SEKO, Småföretagsdelegationen
Feldt Kjell-Olof	Riksbanksfullmäktige
Forslund Camille	Keyline Ståd och Konsult AB, Småföretagsdelegationen
Göransson Lennart	Konkurrensverket
Harding Olson Bengt	Riksdagen (fp)
Hubendick Stina	Källskär Konsult AB, Småföretagsdelegationen
Ifvarsson Carl-Anders	Patent- och registreringsverket
Johansson Birgitta	Riksdagen (s)
Lundgren Bo	Riksdagen (m)
Nyström Nils	NN-Bolagen
Petersson Christer	CHP-Media AB
Rekke Lars	Närings- och handelsdepartementet
Remaus Bertil	Arbetskyddsstyrelsen

Departement och myndigheter

Barrefelt Bosse	Arbetsmarknadsdepartementet
Svanberg Johan	Finansdepartementet
Grip Gerd	Inrikesdepartementet
Smeds Per	ALMI Företagspartner
Zätterström Pia	Arbetskyddsstyrelsen
Andersson Sven-Olov	Arbetsmarknadsstyrelsen
Wallin Sören	Bokföringsnämnden
Sjöberg Göran	Exportrådet
Backlund Birger	Glesbygdsverket
Karlsson Mikael	Glesbygdsverket
Eriksson Gustaf	Kemikalieinspektionen
Sundbom Per-Arne	Konkurrensverket
Johansson Krister	Konsumentverket
Borchers Michael	NUTEK
Dahlqvist Jonas	NUTEK
Falk Marlene	NUTEK
Grönkvist Lars	NUTEK
Josefsson Lasse	NUTEK
Lundqvist Katarina	NUTEK
Lönn Karin	NUTEK
Thorstensson Gunilla	NUTEK
Törnqvist Gabriella	NUTEK
Holmstrand Per	Patent- och registreringsverket

Markstedt Lars	Riksrevisionsverket
Nilsson Erik	Sprängämnesinspektionen
Wahlberg Leif	Sprängämnesinspektionen
Hellström Gunilla	Statens Strålskyddsinstitut
Aspelin Urban	Statistiska Centralbyrån
Alexandersson Stig	Uppsala universitet

Riksdagen och politiska partier

Andersson Elving	(c)
Biörsmark Karl-Göran	(fp)
Ericson Dag	(s)
Fransson Sonja	(s)
Fösker Ann-Kristin	(fp)
Halvarsson Isa	(fp)
Johansson Barbro	(mp)
Norinder Patrik	(m)
Welander Hans	(v)
von der Esch Björn	(kd)

Fackförbund

Carenholm Staffan	Arkitektförbundet
Lundberg Ann	Leg. Sjukgymnasters Riksförbund
Carlsson Stig	LO
Bergström Bengt	SEKO
Berglund Renée	SIF
Nyström Lennart	SIF
Göransson Bo	SKTF
Jansson Margaretha	SKTF
Jingåker Jan	Sv. Bleck- och Plåtslagareförbundet
Ljung Sven	Sv. Byggnadsarbetareförbundet
Nyberg Dan	Svenska Transportarbetareförbundet
Johansson Camilla	Sveriges Psykologförbund
Magnusson AnnBritt	Sveriges Tandläkarförbund

Företagens organisationer m.fl.

Jansson Kjell	Byggentreprenörerna
Brydolf-Berg Alf	FUD Service AB
Hultkvist Anders	FUD Service AB
Linderoth Ulf	FUD Service AB
Rydén Nils	FUD Service AB
Skulason Gustaf	Företagareförbundet Företagsforum
Ekström Torsten	Företagarna
Malmberg Fredrik	Företagarna

Olson Ragnar	Företagarna
Sjödahl Einar	Företagarna
Gustafsson Gerd	Företagarna i Eskilstuna
Mattsson Arne	Företagarna i Eskilstuna
Andersson Rune	Företagarna i Katrineholm
Göransson Torsten	Företagarna i Katrineholm
Johansson Clas-Erik	Företagarna i Katrineholm
Karlsson Göran	Företagarna i Katrineholm
Stoltz Anders	Företagarna i Katrineholm
Edwall Lars	Företagarnas Riksorganisation
Johansson Arne	Företagarnas Riksorganisation
Kaiding Marie	Företagarnas Riksorganisation
Knutas Barbro	Företagarnas Riksorganisation
Östlund Christer	Företagarnas Riksorganisation
Ganning Curt	Företagarnas Riksorg. Eskilstuna
Lundkvist Lennart	Företagarnas Riksorg. Södermanland
Sörhed Kjell	Företagarnas Riksorg. Vaxholm
Fahlin Roland	ICA
Lundberg Elisabeth	ICA
Wistrand Karl	ICA
Hörnlund Anders	Industriförbundet
Ljungberg Lars	Industriförbundet
Morin Anders	Industriförbundet
Wallgren Sven	Industriförbundet
Wall Cecilia	Keyline AB
Kilsved Hans	H. Kilsved Konsultbyrå AB
Sjöholm Bengt	Lantbrukarnas Riksförbund
Ludvigsson Ola	Lindebergs Företagarråd
Ahlman Anki	MabiCare Vårdpoolen AB
Brodin Anna	MabiCare Vårdpoolen AB
Björk Jerker	Målaremästarnas Riksförening
Hedenström Hans	Målaremästarnas Riksförening
Lindholm Heléne	Målaremästarnas Riksförening
NN	Målaremästarnas Riksförening
Edlund Stieg	Plast- och Kemibranscherna
Trångberg Torbjörn	Plast- och Kemibranscherna
Dahlberg Thomas	Plåtslageriernas Riksförbund
Frankhammar Claes	Plåtslageriernas Riksförbund
Adamsson Tommy	Polarn & Pyret AB
Carlsson Bo	SAF
Ehring Sune	SAF
Hahn Rosenqvist Laila	SAF
Hedström Jens	SAF

Hellman Staffan	SAF
Hellström Tommy	SAF
Lindberg Ulf	SAF
Palm Lennart	SAF
Svensson Tommy	SAF
Sjöo Hertha	H. Sjöo Konsult AB
Wrånghede Stefan	SME Industriförbundet
Smeds Rolf	Smeds Trading AB
Lagersten Charlotte	Sv. Trähusfabrikers Riksförbund
Eriksson Allan	Svensk Handel
Sköldefors Walter	Svensk Handel
Langenius Sven	Svensk Industriförening
Eriksson Per-Åke	Sveriges Fastighetsägareförbund
Berggren Åke	Sveriges Frisörföretagare
Alderin Robert	Sveriges Hantverks- och småföretag
Krylander Hans	Sv. Möbelindustriförbund
Staa Renée	Södertälje Industriservice AB, ISAB
Säfström Gun	Södertälje Industriservice AB, ISAB
Svedberg Hans	Tjänsteförbundet
Ahnlund Christer	Österåkersföretagarna

Småföretagsdelegationen

Johansson Mats	Ordförande
Bergkvist Erling	Ledamot
Krylborn Jan	Ledamot
Mohme Gunnel	Ledamot
Ytterström Birgitta	Ledamot
Fredriksson Yvonne	Ledamot
Sandström Staffan	Expert
Ternell Mathias	Expert
Zackari Charlotte	Expert
Jansson Björn	Huvudsekreterare
Sjögren Sven	Sekreterare
Hammarström Martin	Bitr. sekreterare
Svensson Kerstin	Assistent
Adaktusson Peter	Adak & Co Information AB
Ahlbaum Anna	Projektanställd
Andersson Anna	Projektanställd

Småföretagsdelegationen

Ordförande

Kommunalrådet	Mats Johansson	Karlskrona kommun
---------------	----------------	-------------------

Ledamöter

Verkst. direktören	Gunilla Almgren	REGAB Reglerarmatur AB
Bankdirektören	Erling Bergkvist	AB Industrikredit
Förbundsordföranden	Gunnar Erlandsson	SEKO
Personalchefen	Camille Forslund	Keyline Städ och Konsult AB
Direktören	Sune Halvarsson	NUTEK
Direktören	Stina Hubendick	Källskär Konsult AB
Verkst. direktören	Per-Olof Jönsson	Kooperativa Institutet
Direktören	Jan Krylborn	Industriförbundet
Verkst. direktören	Gunnel Mohme	Tjänsteförbundet
Generaldirektören	Anitra Steen	Riksskatteverket
Tekn.dr	Bengt-Arne Vedin	Ruben Rausings Fond
Köpmannen	Birgitta Ytterström	ICA Ånge

Experter

Departementssekreteraren	Yvonne Fredriksson	Närings- och handelsdepartementet
Departementsrådet	Staffan Sandström	Närings- och handelsdepartementet
Departementssekreteraren	Mathias Ternell	Närings- och handelsdepartementet
Departementsrådet	Charlotte Zackari	Närings- och handelsdepartementet

Sekretariat

Huvudsekreterare	Björn Jansson	Småföretagsdelegationen
Bitr. sekreterare	Martin Hammarström	Småföretagsdelegationen
Sekreterare	Lena Noreland	Småföretagsdelegationen
Sekreterare	Sven Sjögren	Småföretagsdelegationen
Assistent	Kerstin Svensson	Småföretagsdelegationen

Statens offentliga utredningar 1997

Kronologisk förteckning

1. Den nya gymnasieskolan – steg för steg. U.
2. Inkomstskattelag, del I-III. Fi.
3. Fastighetsdataregister. Ju.
4. Förbättrad miljöinformation. M.
5. Aktivt lönebidrag. Ett effektivare stöd för arbetshandikappade. A.
6. Länsstyrelsernas roll i trafik- och fordonsfrågor. K.
7. Byråkratin i backspegeln. Femtio år av förändring på sex förvaltningsområden. Fi.
8. Röster om barns och ungdomars psykiska hälsa. S.
9. Flexibel förvaltning. Förändring och verksamhetsanpassning av statsförvaltningens struktur. Fi.
10. Ansvaret för valutapolitiken. Fi.
11. Skatter, miljö och sysselsättning. Fi.
12. IT-problem inför 2000-skiftet. Referat och slutsatser från en hearing anordnad av IT-kommissionen den 18 december. IT-kommissionens rapport 1/97. K.
13. Regionpolitik för hela Sverige. N.
14. IT i kulturens tjänst. Ku.
15. Det svåra samspillet. Resultatstyrningens framväxt och problematik. Fi.
16. Att utveckla industriforskningsinstitutet. N.
17. Skatter, tjänster och sysselsättning. + Bilagor. Fi.
18. Granskning av granskning. Den statliga revisionen i Sverige och Danmark. Fi.
19. Bättre information om konsumentpriser. In.
20. Konkurrenslagen 1993-1996. N.
21. Växa i lärande. Förslag till läroplan för barn och unga 6-16 år. U.
22. Aktiebolagets kapital. Ju.
23. Digital demokr@ti. Ett seminarium om Teknik, demokrati och delaktighet den 8 november 1996 anordnat av Folkområdningsutredningen, IT-kommissionen och Kommunikationsforskningsberedningen. IT-kommissionens rapport 2/97. K.
24. Välfärd i verkligheten – Pengar räcker inte. S.
25. Svensk mat – på EU-fat. Jo.
26. EU:s jordbrukspolitik och den globala livsmedelsförsörjningen. Jo.
27. Kontroll Reavinst Värdepapper. Fi.
28. I demokratins tjänst. Statstjänstemannens roll och vårt offentliga etos. Fi.
29. Barnpornografi frågan. Innehavskriminalisering m.m. Ju.
30. Europa och staten. Europeiserings betydelse för svensk statsförvaltning. Fi.
31. Kristallkulan – tretton röster om framtiden. IT-kommissionens rapport 3/97. K.
32. Följdagstiftning till miljöbalken. M.
33. Att lära över gränser. En studie av OECD:s förvaltningspolitiska samarbete. Fi.
34. Övervakning av miljön. M.
35. Ny kurs i trafikpolitiken + bilagor. K.
36. Bekämpande av penningtvätt. Fi.
37. Ett tekniskt forskningsinstitut i Göteborg. U.
38. Myndighet eller marknad. Statsförvaltningens olika verksamhetsformer. Fi.
39. Integritet Offentlighet Informationsteknik. Ju.
40. Unga och arbete. In.
41. Staten och trossamfunden Rättslig reglering – Grundlag – Lag om trossamfund – Lag om Svenska kyrkan. Ku.
42. Staten och trossamfunden Begravningsverksamheten. Ku.
43. Staten och trossamfunden Den kulturhistoriskt värdefulla kyrkliga egendomen och de kyrkliga arkiven. Ku.
44. Staten och trossamfunden Svenska kyrkans personal. Ku.
45. Staten och trossamfunden Stöd, skatter och finansiering. Ku.
46. Staten och trossamfunden Statlig medverkan vid avgiftsbetalning. Ku.
47. Staten och trossamfunden Den kyrkliga egendomen. Ku.
48. Arbetsgivarpolitik i staten. För kompetens och resultat. Fi.
49. Grundlagsskydd för nya medier. Ju.
50. Alternativa utvecklingsvägar för EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Jo.
51. Brister i omsorg – en fråga om bemötande av äldre. S.
52. Omsorg med kunskap och inlevelse – en fråga om bemötande av äldre. S.
53. Avskaffa reklamskatten! Fi.
54. Ministern och makten. Hur fungerar ministerstyre i praktiken? Fi.
55. Staten och trossamfunden. Sammanfattningarna av förslagen från de statliga utredningarna. Ku.
56. Folket som rådgivare och beslutsfattare. + Bilaga 1 och 2. Ju.
57. I medborgarnas tjänst. En samlad förvaltningspolitik för staten. Fi.
58. Personalluthyrning. A.
59. Svenskhemmet Voksenåsens förvaltningsform. Ku.
60. Betal-TV inom Sveriges Television. Ku.

Statens offentliga utredningar, 1997

Kronologisk förteckning

61. Att växa bland betong och kotor.
Ett delbetänkande om barns och ungdomars uppväxtvillkor i storstädernas utsatta områden från Storstadskommittén. S.
 62. Rosor av betong.
En antologi till delbetänkandet Att växa bland betong och kotor från Storstadskommittén. S.
 63. Sverige inför epokskiftet.
IT-kommissionens rapport 5/97. K.
 64. Samhall. En arbetsmarknadspolitisk åtgärd + Bilagedel. A
 65. Polisens register. Ju.
 66. Statsskuldpolitiken. Fi.
 67. Återkallelse av uppehållstillstånd. UD.
 68. Grannlands-TV i kabelnät. Ku.
 69. Besparingar i stort och smått. U.
 70. Totalförsvaret och frivilligorganisationerna – uppdrag, stöd och ersättning. Fö.
 71. Politik för unga.
+ 2 st bilagor. In.
 72. En lag om socialförsäkringar. S.
 73. Inför en svensk policy om säker elektronisk kommunikation. Referat från ett seminarium anordnat av IT-kommissionen, Närings- och handelsdepartementet och SEIS den 11 december 1996. IT-kommissionens rapport 6/97. K.
 74. EU:s jordbrukspolitik, miljön och regional utveckling. Jo.
 75. Bosättningsbegreppet. Skatterättsliga regler för fysiska personer. Fi.
 76. Invandrare i vård och omsorg
– en fråga om bemötande av äldre. S.
 77. Uppföljning av inkomstkattelagen. Fi.
 78. Medelsförvaltning i kommuner och landsting. In.
 79. Försäkringsmäklare. En lagöversyn av Försäkringsmäklarutredningen. Fi.
 80. Reformerad stabsorganisation. Fi.
 81. Allmännyttiga bostadsföretag.
+ Bilaga. In.
 82. Lika möjligheter. In.
 83. Om makt och kön – i spåren av offentliga organisationers omvandling. A.
 84. En hållbar kemikaliepolitik. M.
 85. Förmån efter inkomst – Samordnat inkomst begrepp för bostadsstöden och nya kvalifikationsregler för rätt till sjukpenninggrundande inkomst. S.
 86. Punktskattekontroll av alkohol, tobak och mineralolja, m.m. Fi.
 87. Kvinnor, män och inkomster.
Jämställdhet och oberoende. A.
 88. Upphandling för utveckling. N.
 89. Handeln med skrot och begagnade varor. N.
 90. Ändrad organisation för det statliga plan-, bygg- och bostadsväsendet. In.
 91. Jaktens villkor – en utredning om vissa jaktfrågor. Jo.
 92. Medieföretag i Sverige – Ägande och strukturförändringar i press, radio och TV. Ku.
 93. Hantering av fel i utjämningsystemet för kommuner och landsting. In.
 94. Konkurrensneutralt transportbidrag. N.
 95. Forum för världskultur
– en rapport om ett rikare kulturliv. Ku.
 96. Lokalförslörjning och fastighetsägande.
En utvärdering av statens fastighetsorganisation. Fi.
 97. Skydd av skogsmark. Behov och kostnader. M.
 98. Skydd av skogsmark. Behov och kostnader. Bilagor. M.
 99. En ny vattenadministration. Vatten är livet. M.
 100. Nya samverkansformer inom den sjöhistoriska museiverksamheten. Ku.
 101. Behandling av personuppgifter om totalförsvarspliktiga. Fö.
 102. Mat & Miljö. Svensk strategi för EU:s jordbruk i framtiden. Jo.
 103. Rapport med förslag om sändningsorter. Ku.
 104. Polis i fredens tjänst. UD.
 105. Agenda 21 i Sverige.
Fem år efter Rio – resultat och framtid. M.
 106. En fond för unga konstnärer. Ku.
 107. Den nya gymnasieskolan
– problem och möjligheter. U.
 108. Att lämna skolan med rak rygg – Om rätten till skriftspråket och om förskolans och skolans möjligheter att förebygga och möta läs- och skrivsvårigheter. U.
 109. Myndighetsansvaret för transport av farligt gods. Fö.
 110. Säkrare obligationer? Fi.
 111. Branschsanering - och andra metoder mot ekobrott. Ju.
 112. En samordnad militär skolorganisation.
 113. Mot halva makten – elva historiska essäer om kvinnors strategier och mäns motstånd. A.
 114. Styrsystem och jämställdhet. Institutioner i förändring och könsmaktens framtid. A.
 115. Ljusnande framtid eller ett långt farväl?
Den svenska välfärdsstaten i jämförande belysning. A.
 116. Barnets bästa i främsta rummet. FN:s konvention om barnets rättigheter förverkligas i Sverige. S.
 116. Barnets bästa – en antologi. S.
-

Statens offentliga utredningar 1997

Kronologisk förteckning

117. Nobelcenter i Stockholm – ett informations- och aktivitetscentrum kring naturvetenskap, kultur och samhälle. Ku.
118. Delade städer. S.
119. En tydligare roll för hälso- och sjukvården i folkhälsoarbetet. S.
120. Vuxenpedagogik i Sverige. Forskning, utbildning, utveckling. En Kartläggning. U.
121. Skolfrågor – Om skola i en ny tid. U.
122. Rättigheter i luftfartyg. K.
123. Ett effektivare näringsförbud. N.
124. IT-kommissionens hearing om den nya medie- och programvaruindustrin. Andrakamarsalen, Riksdagen, 1997-06-16. K.
125. Ett svenskt investerarskydd. Fi.
126. Bilen, miljön och säkerheten. Fi.
127. Straffansvar för juridiska personer. Del A+B. Ju.
128. Verkställighet och kontroll i utlänningsärenden. UD.
129. Kollektivtrafik i tid + Bilaga. K.
130. Effektivare statlig inköpsamordning. Fi.
131. Lag om premiepension. Fi.
132. Antimicrobial Feed Additives. Jo.
133. Antimikrobiella fodertillsatser (sammandrag). Jo.
134. Förtroendemannainflytande – ökad kvalitet och rättsäkerhet. S.
135. Ledare, makt och kön. A.
136. Kvinnors och mäns löner – varför så olika? A.
137. Glastak och glasväggar? Den könssegregerade arbetsmarknaden. A.
138. Familj, makt och jämställdhet. A.
139. Hemmet, barnen och makten. Förhandlingar om arbete och pengar i familjen. A.
140. Fonogramersättning. Ku.
141. Boken i tiden. Ku.
142. Högkostnadsskydd mot sjuklönekostnader. S.
143. Större EU – säkrare Europa. UD.
144. Försvarets fastigheter.
Former för en kostnadseffektiv och verksamhetsinriktad förvaltning. Fi.
145. Förvalta med miljöansvar. Statsförvaltningens arbete för ekologisk hållbarhet. M.
146. Grunddata – i samhällets tjänst. Fi.
147. Barns bilder av äldre
– en fråga om bemötande av äldre. S.
148. Utbildningskanalen. U.
149. Miljön i ett utvidgat EU. M.
150. EU:s jordbrukspolitik och östutvidgning. Jo.
151. Food and the environment, Swedish strategy for the future of EU agriculture. Jo.
152. Upphållstillstånd på grund av anknytning. UD.
153. Arbetskraftens fria rörlighet – trygghet och jämställdhet + Bilagedel. A.
154. Patienten har rätt. S.
155. Miljösamverkan i vattenvården. M.
156. Ett större och bättre Europa? EU:s utvidgning: Samhällsekonomiska effekter. Fi.
157. Att erövra omvärlden. Förslag till läroplan för förskolan. U.
158. Vuxenpedagogik i teori och praktik. U.
159. Ett utvidgat europeiskt område med frihet, säkerhet och rättvisa. Ju.
160. Regionala konsekvenser av EU:s östutvidgning. N.
161. Stöd i föräldraskapet. S.
162. Medborgarskap och identitet. In.
163. Översvämningskatastrofen i Polen – stöd från stat och näringsliv. N.
164. Medlingsinstitut och lönestatistik.
+ 5 st bilagor. A.
165. Läkemedel i priskonkurrens. S.
166. Ohälsöförsäkringen. Trygghet och aktivitet. S.
167. En livsmedelsstrategi för Sverige.
168. Vinstutdelning i aktiebolag. Ju.
169. Försäkringsmedicinskt centrum.
En resurs för utredning och metodutveckling. S.
170. Bemötandet av äldre. S.
171. Den svensksflaggade handelsflottans konkurrenskraft. K.
172. Bidrag till fri svensk TV-produktion. Ku.
173. Miljöhänsyn i standarder. N.
174. Räkna med mångfald. Förslag till lag mot etnisk diskriminering i arbetslivet m.m. In.
175. Förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning. A.
176. Förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder. A.
177. Byggkvalitet för framtiden. In.
178. Enskilda näringsidkare.
Översyn av skattereglerna. Fi.
179. Klara spelregler – en förutsättning för samverkan mellan offentlig och privat hälso- och sjukvård. S.
180. Kärnavfall och Beslut. Rapport från ett seminarium om beslutsprocessen i samband med lokalisering av ett slutförvar av använt kärnbränsle. Umeå 8-10 april 1997. M.
181. Redovisning och aktiekapital i euro och annan utländsk valuta. Ju.
182. En ny plan-, bygg- och bostadsforskning. In.
183. Arbete åt konstnärer. Ku.
184. Generella konstnärsstöd. Ku.
185. Nyckeln till MEGA-BYTET. K.
186. Bättre och enklare regler.
Småföretagsdelegationens rapport I. N.

Statens offentliga utredningar 1997

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Fastighetsdataregister. [3]
Aktiebolagets kapital. [22]
Barnpornografifrågan.
Innehavskriminalisering m.m. [29]
Integritet Offentlighet Informationsteknik. [39]
Grundlagsskydd för nya medier. [49]
Folket som rådgivare och beslutsfattare.
+ Bilaga 1 och 2. [56]
Polisens register. [65]
Branschsanering - och andra metoder mot ekobrott. [111]
Straffansvar för juridiska personer. Del A+B. [127]
Ett utvidgat europeiskt område med frihet, säkerhet och rättvisa. [159]
Vinstutdelning i aktiebolag. [168]
Redovisning och aktiekapital i euro och annan utländsk valuta. [181]

Utrikesdepartementet

Återkallelse av uppehållstillstånd. [67]
Polis i fredens tjänst. [104]
Verkställighet och kontroll i utlänningsärenden. [128]
Större EU – säkrare Europa. [143]
Upphållstillstånd på grund av anknytning. [152]

Försvarsdepartementet

Totalförsvaret och frivilligorganisationerna – uppdrag, stöd och ersättning. [70]
Behandling av personuppgifter om totalförsvarspiktiga. [101]
Myndighetsansvaret för transport av farligt gods. [109]
En samordnad militär skolorganisation. [112]

Socialdepartementet

Röster om barns och ungdomars psykiska hälsa. [8]
Välfärd i verkligheten – Pengar räcker inte. [24]
Brister i omsorg
– en fråga om bemötande av äldre. [51]
Omsorg med kunskap och inlevelse
– en fråga om bemötande av äldre. [52]
Att växa bland betong och kotor.
Ett delbetänkande om barns och ungdomars uppväxtvillkor i storstädernas utsatta områden från Storstadskommittén. [61]
Rosor av betong.
En antologi till delbetänkandet Att växa bland betong och kotor från Storstadskommittén. [62]
En lag om socialförsäkringar. [72]
Invandrare i vård och omsorg
– en fråga om bemötande av äldre. [76]
Förmån efter inkomst – Samordnat inkomstbegrepp

för bostadsstöden och nya kvalifikationsregler för rätt till sjukpenninggrundande inkomst. [85]
Barnets bästa i främsta rummet. FN:s konvention om barnets rättigheter förverkligas i Sverige. [116]
Barnets bästa – en antologi. [116]
Delade städer. [118]
En tydligare roll för hälso- och sjukvården i folkhälsoarbetet. [119]
Förtroendemannainflytande – ökad kvalitet och rättssäkerhet. [134]
Högkostnadsskydd mot sjuklönekostnader. [142]
Barns bilder av äldre
– en fråga om bemötande av äldre. [147]
Patienten har rätt. [154]
Stöd i föräldraskapet. [161]
Läkemedel i priskonkurrens. [165]
Ohälsöförsäkringen. Trygghet och aktivitet. [166]
Försäkringsmedicinskt centrum.
En resurs för utredning och metodutveckling. [169]
Bemötandet av äldre. [170]
Klara spelregler – en förutsättning för samverkan mellan offentlig och privat hälso- och sjukvård. [179]

Kommunikationsdepartementet

Länsstyrelsernas roll i trafik- och fordonsfrågor. [6]
IT-problem inför 2000-skiftet. Referat och slutsatser från en hearing anordnad av IT-kommissionen den 18 december. IT-kommissionens rapport 1/97. [12]
Digital demokrati. Ett seminarium om Teknik, demokrati och delaktighet den 8 november 1996 anordnad av Folkomröstningsutredningen, IT-kommissionen och Kommunikationsforskningsberedningen. IT-kommissionens rapport 2/97. [23]
Kristallkulan – tretton röster om framtiden.
IT-kommissionens rapport 3/97. [31]
Ny kurs i trafikpolitiken + bilagor. [35]
Sverige inför epokskiftet.
IT-kommissionens rapport 5/97. [63]
Inför en svensk policy om säker elektronisk kommunikation. Referat från ett seminarium anordnat av IT-kommissionen, Närings- och handelsdepartementet och SEIS den 11 december 1996.
IT-kommissionens rapport 6/97. [73]
Rättigheter i luftfartyg. [122]
IT-kommissionens hearing om den nya medie- och programvaruindustrin. Andrakammarsalen, Riksdagen, 1997-06-16. [124]
Kollektivtrafik i tid + Bilaga. [129]
Den svenskflaggade handelsflottans konkurrenskraft. [171]
Nyckeln till MEGA-BYTET. [185]

Statens offentliga utredningar 1997

Systematisk förteckning

Finansdepartementet

Inkomstskattelag, del I-III. [2]
Byråkratins i backspegeln. Femtio år av förändring på sex förvaltningsområden. [7]
Flexibel förvaltning. Förändring och verksamhetsanpassning av statsförvaltningens struktur. [9]
Ansvar för valutapolitiken. [10]
Skatter, miljö och sysselsättning. [11]
Det svåra samspelet. Resultatstyrningens framväxt och problematik. [15]
Skatter, tjänster och sysselsättning.
+ Bilagor. [17]
Granskning av granskning.
Den statliga revisionen i Sverige och Danmark. [18]
Kontroll Reavinst Värdepapper. [27]
I demokratins tjänst. Statstjänstemannens roll och vårt offentliga etos. [28]
Europa och staten. Europeiseringens betydelse för svensk statsförvaltning. [30]
Att lära över gränser. En studie av OECD:s förvaltningspolitiska samarbete. [33]
Bekämpande av penningtvätt. [36]
Myndighet eller marknad.
Statsförvaltningens olika verksamhetsformer. [38]
Arbetsgivarpolitik i staten.
För kompetens och resultat. [48]
Avskaffa reklamskatten! [53]
Ministern och makten.
Hur fungerar ministerstyre i praktiken? [54]
I medborgarnas tjänst.
En samlad förvaltningspolitik för staten. [57]
Statsskuldpolitiken. [66]
Bosättningsbegreppet. Skatterättsliga regler för fysiska personer. [75]
Uppföljning av inkomstskattelagen. [77]
Försäkringsmäklare. En lagöversyn av Försäkringsmäklarutredningen. [79]
Reformerad stabsorganisation. [80]
Punktskattkontroll av alkohol, tobak och mineralolja, m.m. [86]
Lokalförsörjning och fastighetsägande.
En utvärdering av statens fastighetsorganisation. [96]
Säkrare obligationer? [110]
Ett svenskt investerarskydd. [125]
Bilen, miljön och säkerheten. [126]
Effektivare statlig inköpssamordning. [130]
Lag om premiepension. [131]
Försvarets fastigheter.
Former för en kostnadseffektiv och verksamhetsinriktad förvaltning. [144]
Grunddata – i samhällets tjänst. [146]

Ett större och bättre Europa? EU:s utvidgning: Samhällsekonomiska effekter. [156]
Enskilda näringsidkare.
Översyn av skattereglerna. [178]

Utbildningsdepartementet

Den nya gymnasieskolan – steg för steg. [1]
Växa i lärande. Förslag till läroplan för barn och unga 6-16 år. [21]
Ett tekniskt forskningsinstitut i Göteborg. [37]
Besparingar i stort och smått. [69]
Den nya gymnasieskolan
– problem och möjligheter. [107]
Att lämna skolan med rak rygg – Om rätten till skriftspråket och om förskolans och skolans möjligheter att förebygga och möta läs- och skrivsvårigheter. [108]
Vuxenpedagogik i Sverige. Forskning, utbildning, utveckling. En Kartläggning. [120]
Skolfrågor – Om skola i en ny tid. [121]
Utbildningskanalen. [148]
Att eröva omvärlden. Förslag till läroplan för förskolan. [157]
Vuxenpedagogik i teori och praktik. [158]

Jordbruksdepartementet

Svensk mat – på EU-fat. [25]
EU:s jordbrukspolitik och den globala livsmedelsförsörjningen. [26]
Alternativa utvecklingsvägar för EU:s gemensamma jordbrukspolitik. [50]
EU:s jordbrukspolitik, miljön och regional utveckling. [74]
Jaktens villkor – en utredning om vissa jaktfrågor. [91]
Mat & Miljö. Svensk strategi för EU:s jordbruk i framtiden. [102]
Antimicrobial Feed Additives. [132]
Antimikrobiella fodertillsatser (sammandrag). [133]
EU:s jordbrukspolitik och östutvidgning. [150]
Food and the environment, Swedish strategy for the future of EU agriculture. [151]

Arbetsmarknadsdepartementet

Aktivt lönebidrag. Ett effektivare stöd för arbetshandikappade. [5]
Personaluthyrning. [58]
Samhall. En arbetsmarknadspolitisk åtgärd + Bilagedel. [64]
Om makt och kön – i spåren av offentliga organisationers omvandling. [83]

Statens offentliga utredningar 1997

Systematisk förteckning

Kvinnor, män och inkomster.

Jämställdhet och oberoende. [87]

Mot halva makten – elva historiska essäer om

kvinnors strategier och mäns motstånd. [113]

Styrsystem och jämställdhet. Institutioner i

förändring och könsmaktens framtid. [114]

Ljusnande framtid eller ett långt farväl?

Den svenska välfärdsstaten i jämförande

belysning. [115]

Ledare, makt och kön. [135]

Kvinnors och mäns löner – varför så olika? [136]

Glastak och glasväggar? Den könssegrerade

arbetsmarknaden. [137]

Familj, makt och jämställdhet. [138]

Hemmet, barnen och makten. Förhandlingar om

arbete och pengar i familjen. [139]

Arbetskraftens fria rörlighet – trygghet och

jämställdhet + Bilagedel. [153]

Medlingsinstitut och lönestatistik.

+ 5 st bilagor. [164]

Förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund

av sexuell läggning. [175]

Förbud mot diskriminering i arbetslivet av

personer med funktionshinder. [176]

Kulturdepartementet

IT i kulturens tjänst. [14]

Staten och trossamfunden

Rättslig reglering

– Grundlag

– Lag om trossamfund

– Lag om Svenska kyrkan. [41]

Staten och trossamfunden

Begravningsverksamheten. [42]

Staten och trossamfunden

Den kulturhistoriskt värdefulla kyrkliga egendomen och

de kyrkliga arkiven. [43]

Staten och trossamfunden

Svenska kyrkans personal. [44]

Staten och trossamfunden

Stöd, skatter och finansiering. [45]

Staten och trossamfunden

Statlig medverkan vid avgiftsbetalning. [46]

Staten och trossamfunden

Den kyrkliga egendomen. [47]

Staten och trossamfunden. Sammanfattningarna av

förslagen från de statliga utredningarna. [55]

Svenskhemmet Voksenåsens förvaltningsform. [59]

Betal-TV inom Sveriges Television. [60]

Grannlands-TV i kabelnät. [68]

Medieföretag i Sverige – Ägande och

strukturförändringar i press, radio och TV. [92]

Forum för världskultur

– en rapport om ett rikare kulturliv. [95]

Nya samverkansformer inom den sjöhistoriska

museiverksamheten. [100]

Rapport med förslag om sändningsorter. [103]

En fond för unga konstnärer. [106]

Nobelcenter i Stockholm – ett informations- och

aktivitetscentrum kring naturvetenskap, kultur och

samhälle. [117]

Fonogramersättning. [140]

Boken i tiden. [141]

Bidrag till fri svensk TV-produktion. [172]

Arbete åt konstnärer. [183]

Generella konstnärsstöd. [184]

Närings- och handelsdepartementet

Regionpolitik för hela Sverige. [13]

Att utveckla industriforskningsinstitutet. [16]

Konkurrenslagen 1993-1996. [20]

Upphandling för utveckling. [88]

Handeln med skrot och begagnade varor. [89]

Konkurrensneutralt transportbidrag. [94]

Ett effektivare näringsförbud. [123]

Regionala konsekvenser av EU:s östutvidgning. [160]

Översvämningskatastrofen i Polen –

stöd från stat och näringsliv. [163]

En livsmedelsstrategi för Sverige. [167]

Miljöhänsyn i standarder. [173]

Bättre och enklare regler.

Småföretagsdelegationens rapport 1. [186]

Inrikesdepartementet

Bättre information om konsumentpriser. [19]

Unga och arbete. [40]

Politik för unga.

+ 2 st bilagor. [71]

Medelsförvaltning i kommuner och landsting. [78]

Allmännyttiga bostadsföretag.

+ Bilaga. [81]

Lika möjligheter. [82]

Ändrad organisation för det statliga plan-, bygg-

och bostadsväsendet. [90]

Hantering av fel i utjämningsystemet för

kommuner och landsting. [93]

Medborgarskap och identitet. [162]

Räkna med mångfald. Förslag till lag

mot etnisk diskriminering i arbetslivet m.m. [174]

Byggkvalitet för framtiden. [177]

En ny plan-, bygg- och bostadsforskning. [182]

Statens offentliga utredningar 1997

Systematisk förteckning

Miljödepartementet

- Förbättrad miljöinformation. [4]
 - Följdlagstiftning till miljöbalken. [32]
 - Övervakning av miljön. [34]
 - En hållbar kemikaliepolitik. [84]
 - Skydd av skogsmark. Behov och kostnader. [97]
 - Skydd av skogsmark. Behov och kostnader. Bilagor. [98]
 - En ny vattenadministration. Vatten är livet. [99]
 - Agenda 21 i Sverige.
 - Fem år efter Rio – resultat och framtid. [105]
 - Förvalta med miljöansvar. Statsförvaltningens arbete för ekologisk hållbarhet. [145]
 - Miljön i ett utvidgat EU. [149]
 - Miljösamverkan i vattenvården. [155]
 - Kärnavfall och Beslut. Rapport från ett seminarium om beslutsprocessen i samband med lokalisering av ett slutförvar av använt kärnbränsle. Umeå 8-10 april 1997. [180]
-

FRITZES
OFFENTLIGA
PUBLIKATIONER

POSTADRESS: 166 47 STOCKHOLM
FAX 08-690 91 91. TELEFON: 08-690 91 90
E-POST: fritzes.order@liber.se
FRITZES INTERNETBOKHANDEL: www.fritzes.se

ISBN 91-38-20799-0
ISSN 0375-250X